P. O. rel. 202.

Hněwkowský.

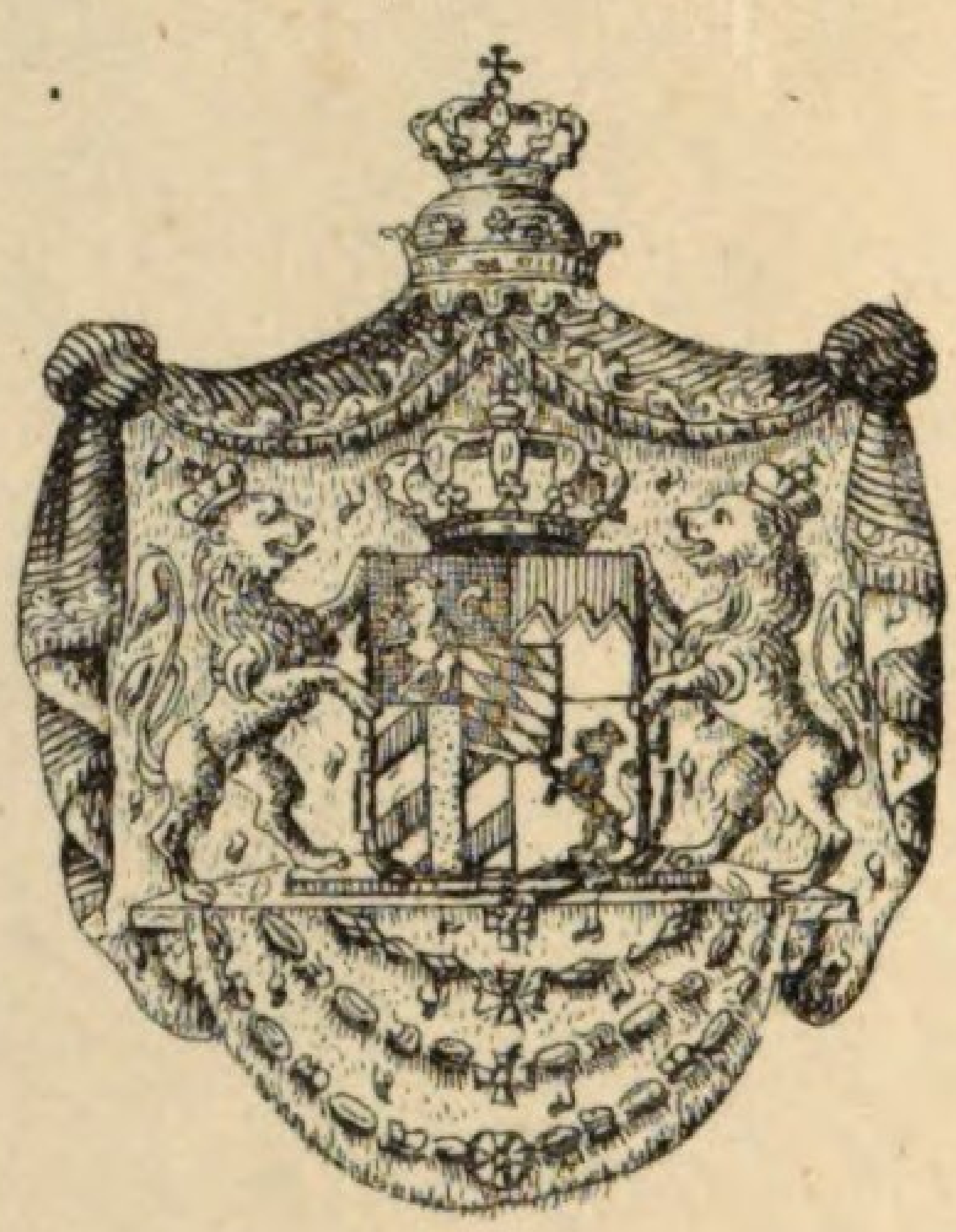

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

Šebestyan

HNĚWKOWSKÝ,

narozen dne 19. Března 1770.

Machek.

JAROMJR.

SMUTNOHRA W PATERU GEDNÁNJ.

OD

ŠEBESTIÁNA HNĚWKOWSKÉHO.

W PRAZE, 1835.

Nákladem Wogtěcha Negedlého.

37. D.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

WYSOCE UROZENÉMU

PÁNU, PANU

JOSEFOWI RYTJŘI

Z

PROCHÁZKY,

MJSTOPRESIDENTU CJS. KRÁL. ČESKÉHO ZEMĚŘJZENJ, ČESKÉ KORUNY STRÁŽCI, ZE STAWU RYTJŘSKÉHO RYTJŘI ŘÁDU LEOPOLDOWA &c. &c.

obětuge z citu powinné wděčnosti

spisowatel.

Předmluwa.

Prawidla Aristotelowa diwadelnjch předmětů se týkagjcj žádagj gednoty gednánj, času a mjsta, ale smysl gednoty konánj, které často gen w děgstwj záležj, gest nemálo prostranný. Nyněgšj dramatici gednoduchým děgem (gako gest pátránj *Oedipowo* po wrazjch) se nespokogugj, často celý okolek lidských osudů w gedno srážj, kde se ale předce gednota w celotě zachowati musj; a tak takowé obšjrné udalosti w gedno mjsto ani w dennj dobu se stěsniti nedagj. Téhož šetřili dramatičtj wýbornjci *Shakespeare, Lope de Vega, Calderon* a u Němců *Göthe* a *Schiller.* A ačkoli francauštj a wlaštj, gako *Corneille Racine* a *Alfieri* řeckých wzorů a prawidel wýše uwedených následowati se snažili: předceť nynj skoro žádných následownjků nenalezagj, proto že takowé s-auženj rozmanitostem a giným krásám překážj a k prawdě nepodobnosti wjce možj. Hádka u wjce národů trwá, w čemž tragická powaha smutnoher záležj; w tom gi ale neywjce kladau, aby přjhody hlawnjch osob úžas a útrpnost

působily a tak newyhnutedlně třeba nenj, aby tyto hlawně gednaly a podniknutj podstupowaly, gen když ony tragickau důstognost w sobě obsahugj, osud swůg samy řjditi se domeyšlj, kdežto Sudičky ginám niti gegich žiwota wedau, ge do chumele nehod uwrhugj a zaplétagj, a ony tu buď s protiwným osudem zápasj aneb trpně na útěchu náboženstwj se podpjragjce w nj stálau myslj trwagj.

Tak u *Aeschyla* a *Alfieri* hrdina *Agamemnon*, u *Shakespeara Julius Caesar*, u *Schillera Maria Stuartka* podnikagjcj osoby negsau, ačkoli tragicky působj; tak zde *Jaromjr* wjce trpjcj než gednagjcj gest, a gako tamto *Klytemnestra* a *Brutus*, tak zde *Kochan* swe zámysly prowádj, při kterémž wšak *Střežislawa*, kterau mnozj za hlawnj osobu powažugj, šlechetně wyniká.

Přjhody téhož knjžete náležegj mezi neysmutněgšj, co kdy které české wládce potkaly; neštěstj geg hned od kolébky pronásledowalo.

An tauto pracj nowau cestu nastupugi, předkládám gi gediné co gakausi zkaušku.

Spisowatel.

JAROMJR.

Smutnohra w pateru gednánj.

OSOBY.

Jaromjr, knjže Český.
Skřežislawa, ginák Střežka, geho manželka, pozděgi pod gménem Unislaw.
Oldřich, geho bratr.
Bosow, dwořenjn Jaromjrůw.
Mutěg, dwořenjn Oldřichůw.
Paustennjk, potom opat Sázawský.
Howora, w službě Jaromjra,

Kochan		z rodu Wršowců.
Miloslaw	geho synowé	z rodu Wršowců.
Protislaw	geho synowé	z rodu Wršowců.
Lutibor,		z rodu Wršowců.
Přislaw,		z rodu Wršowců.
Ryčeg,		z rodu Wršowců.

Wnislaw, wůdce Pražanů.
Unislawa, ginák Unka, w službě kněžnině.
Dobromil, mlynář a chod.
Mysliwec.
Poslowé, daw Pražanů, wogsko a lid.

Děg padá do začátku gedenáctého stoletj.

GEDNÁNJ I.

(Sjň knjžecj na Wyšehradě).

Scéna 1.

JAROMJR A STŘEŽISLAWA.

STŘEŽISLAWA.

Něgaký čas, drahý knjže! u tebe
Pozorugi trud a těžkomyslnost,
W hlaubi srdce skrýwáš tagnost něgakau,
Lze mi nebylo s nj raušku segmauti.
Gindy gsi nic wěrné druži netagil,
Ráda gsem ti přispěla wždy pomocj.
Bolestně zřjm tebe zahrabána zde
W strasti, gjžto se i w kořist podáwáš.
Nenstanu, dokud bol mi nezgewjš.

JAROMJR.

Nech mé zasteskností ; wězj hluboko,
Nepronikne gi ach! blaha paprslek.
Zmizelo wše, co mne swětem wázalo,
Wše, co bylo srdci mému drahého,
Co mně k člowěčenstwu lilo důwěru.
Wšudy w swětě widjm šalby, podwod, klam;
W duši mé gest temno: odporný mi swět!

STŘEŽISLAWA.

Zdá se, že tě hryze žárliwosti čerw.
Ten zná kwjtj gara měnit w padrty;
Tato wášeň gasno w šero obracj,
Skwělau, bodrau mysl w samé pošmaurno.
Záležjtě w powětrném třeštěnj. —
Řewniwě teď hledjš na Miloslawa!
Co gsi našel u nás podezřelého?
Wypuď z mysli swé ty strašné důmysly!

JAROMJR.

Waše počjnánj negsau důmysly ;
We twých prsech giž giž plamen wyniká.
Onehdy gsi wolala geg ze spanj
Celá ustrašená o pomoc ;
Dljš s njm ráda, stýská se ti bez něho.
Prozrazuge tě twé časté wzdychánj:
An se okolo twých oken progjždj
Nádherně a hrdě gako králowec ;
Z toho wšeho dobrého nic nepogde.

STŘEŽISLAWA.

Sen gest sen, to gsau gen dumy wětrné ;
Sám gsi gindy plýtwal s geho pochwalau,

Že ti gewj we wšem slepau oddanost;
Wšude dwornost, ochotnost a pokoru,
Gakoby syn nebyl ani Kochanůw;
Že nachazjš w něm wýtečné schopnosti,
Že ti bude někdy w wládě podporau,
Že se s geho rodem hněw snad utišj,
Sám's ho k sobě lákal — mně gsi rozkázal,
Bych s njm zacházela welmi uctiwě.
Nic ti neublj̈žil, wše chceš na opak;
Chceš ho nectnau drsnatostj urazit?
Chceš si množit sám i dawy nepřátel.

JAROMJR.

Ty wždy přemnoho wjš k geho pochwale;
Připomeň si, kterak powstal swazek náš.
Nawštjwil gsem twého otce náhodau,
Nawrátila gsi se přjmo z kláštera,
Užiwši tam wychowánj ctnostného;
Stkwěla gsi se gako libá kwětina,
Gegjž wnadnost rozwil práwě paprslek.
Ke mně gewila gsi wnadnau ochotnost,
Ústa pronášela slowa wěhlasná,
Z krásných rtů gsau mluwy srdci důrazné:
Ostrost umu po otci gsi zdědila,
Mluwila gsi o manželstwj důwtipně;
Gaká blahost gest to srdcjm upřjmným!
Prawil gsem tu: že mi nenj sauzeno,
Toho štěstj, že chci žjti w čistotě.
Tu gsi byla celá w libém nadchnutj.
Ten že žiwot w manželstwu i blahost gest.
Že gest prawá radost slaužit milenci,
Že tu strážj geden žiwot druhého,
Že bysi i taký žiwot zakusit

Byla w stawu, skaumat čisté blahoty.
Gewila gsi, že gsi přišla naposled,
Rozlaučit se swětem, s otcem, s přáteli,
Že se do kláštera přjmo nawrátjš;
Tam že složjš slib swůg wěčné čistoty,
Že gsi se tam zasljbila rozmyslem,
Že tě w swětě žádná skwělost newnadj,
Že tě kogj genom welkost duševnj.
Mělt gsem gá tě tenkrát práwě za skwostnost,
K tobě saucitem gsem wšecek zahořel.
Wnadnost pudu mocně srdce podgala,
Okauzlila gsi mne ducha čackostj,
Neustál gsem, až se sňatek uzawřel.
Wznášela gsi se co čistý pauhý duch,
Plnila gsi dlauho ten swůg tuhý slib,
Byla gsi mi útěchau a ochranau —;
Gedinkau mau blahonosnau myšlénkau.
Až se ke dworu sem tento aulisnjk
Zabral, wyzrazuge, že chce tobě wjc,
Než mně slaužit: kdo wj, gaké zámysly
Kuge w prsech! dařit se mu počjná;
Neb tě podgala giž láska tělesná.
Gistě klesneš, že se newyhybáš gj.
Následek tu bude tichý auhonec,
Ten chtjt bude nad Čechami panowat.
By se přede mnau wšak hanba zakryla;
Wymazán tu budu z počtu žiwota!

STŘEŽISLAWA.

Gaké černé děsy tebe swjragj,
Nad kterými se i sama kormautjm!
W newinnosti byla gsem mu náchylná;
Nenjť prowiněnjm tento autlý cit;

Newěrnosti gsem wždy nenáwiděla
Tak gak pekla: wlastnj dykau ráděgi
Zagjti bych chtěla, než gi porušit!
By se ale wygasnila mysl twá,
Porady ti sama platné nawrhnu.
Dáwá tebe o přátelstwj Boleslaw,
Polský wládce, žádat: geho wyslanstwo
Nemůže ti na wše odpowědi dát,
Odešli tam protiwného Wršowce,
Přidey k němu muže powážliwého:
A tak dwogjho tu zjskáš aučele!

JAROMJR.

Maudrá kněžno! čelo se mi wygasnj.
Skwělost ducha twého zase poznáwám!
Ale musjš na swém směru setrwat;
Sic tě bude stjhat wazba kláštera,
Panoš schůzky žiwotem by zaplatil.

STŘEŽISLAWA.

Přelaskawý knjže! ne strach kláštera,
Ale před cjrkwj ti daný swatý slib
Opatruge wěrnost. Můg se nemenšj
K tobě prwnj saucit; wjce poznáwám
Twého ducha wýši, mysli welikost;
Pro swůg lid gen žigeš, pro něg protráwjš
Dni a noci, aniž si dáš oddechu.
Dychtiw gen geg oblažit a zwelebit.
Šetřjš prawosti a plašjš mocně křiwd,
Rozmnožugeš w zemi mysl nábožnau.
Znám twau citnost, ke mně náklonnost;
I gá tebe skoro myslj třeštěnau
W srdci nosjm: o tebe i pečugi,

Cjtjm, gakých trpjš w wládě nesnázj,
Aspoň domácjho užj pokoge.
Poznowu ti wěčnau wěrnost přisahám,
S tebau osud dělit chci i protiwný:
Češkám slaužiti má knjnj za přjklad!

JAROMJR.

Drahá kněžno! gsi mi zase útěchau;
Drawé strasti w spolku twém se utišj!
Bych wšak okřál po tak dlauhém stjsněnj
Na low se dnes na málo dnj zaberu;
Wjš, že k wyraženj slaužj mi wždy hon.

STŘEŽISLAWA.

Neweř lesům: mnozj po žiwobytj
Taužj tobě; když kam gedeš: strachem mru,
Gakobych tě posléz zřela žiwého.
Zanech cesty, mně zas srdce powjdá:
Lowem že ty wezmeš konec truchliwý!

JAROMJR.

Ty se wždycky lekáš, též i w gistotě:
O mne pečowati musj družina: —
Widjm, přicházj sem Bosow dwořenjn;
Máme co zde gednat, nech nás samotných.

STŘEŽISLAWA.

S wygasněnau myslj šťastně wrať se zpět.
(*Odegde*).

Scéna 2.

Jaromjr a Bosow.

Jaromjr.

Co wše saudjš o tom polském wyslanstwu?
Mámeli předc smlauwau stwrdit přátelstwj?
Mohloli by z něho dobro wyplýwat?

Bosow.

Slawný wládce! této šťastné přjhody
Uchopte se, nenechte gi prominaut;
Spogeným tak w moci kdo wám odolá?
Zatřesete slaupy staré Europy;
Přestane tu nectný řjši poplatek,
Snad se i zem cizá pod něg dostane;
Gest zde doba wlast tu naši rozšjřit,
Gindřich Čechy páčj skoro co swau zem.
Plete se tak často nám i do wlády;
Gest se co bát, by nás aužeg nesewřel.

Jaromjr.

To, co radjš, zdá se welmi wěhlasné;
Ale poslyš také wšech mých námjtek.
Známo gest ti, co se stalo bratrowi —
Wylákal ho k sobě tentýž polský král,
Přjbuzného pod přátelským zámyslem;
Obgaw ho w sjti zrady, oslepit ho dal,
Oblaupiw geg i nás o zem otcowskau,
Kdož by gemu swěřiti chtěl hrdlo swé?
Možná, že to zas gest nowé šalby plášť:

Známá žjzeň geho po podmaněnj.
Nechce zapomenaut, že mu česká zem
Náležela. Welká geho přesjla!
Náležj mu Mjšeň, obě Lužice,
K tomu Polsko, Slézko též i Morawa.
Wydobyt chce wše až k Labe wýtoku.
Taktoby nás sám swau mocj udusil,
Posléz by i ke swé zemi připogil.
Zagisté to wězj w geho zámyslu. —
Prostředkem mu wšecko, co chce, musj být,
Nikde nic té šalbě dosti poswatné.
A tak gistěgšj gsme w spolku Německém,
W něm spjš podržjme samostatnosti,
Nám lze bude se i od něg odtrhnaut;
Wlasť tak naše wedlé Polska wykwete,
Zagisté se swým i časem rozšjřj,
Bez pochyby wpřjštj skwělost rozwine.
Naše sestry slowanské gsau wzdálené;
Zbytečně gest w čem se na ně spolehat.
Wěř mi! Německo nám neuškodj nic;
Rozdrceno gestiť w samé padrty,
Anto wládci sami wálčj wespolek.
Našeho si musj wážit přátelstwj.
Přitom ale slušnau myslj powažme,
Gak gsme došli swé zas samostatnosti:
Cjsařowau dobyla se pomocj.
Gak se za ni newděčnostj odslaužit?
Každá zrada gméno nectné přinášj,
Nenj požehnána. Hlawnj prawidlo
Při wšech smlauwách ať gest přjmá poctiwost;

Chcit i nepřjteli pewně slowu stát,
Nechtě zradau zjskat ani králowstwj.

Bosow.

Zrady netřeba zde: zde gen nestrannost
Nawrátit zas může wzatau Morawu.
Krále Polska tisknau gařj Moškwané;
Z druhé strany zbjrá Gindřich zástupy:
Musj nám tak wrátit břehy Morawy,
Sic ge dobudeme w spolku s cjsařem.
Přitom s Wámi Gindřich přjmo negedná,
Nechce nectného zem sprostit poplatku.
Také spolek ten gest nepřirozený:
Žádá wázanosti, ne wšak přátelstwj.

Jaromjr.

Wyslanci nic nechtj o nawrácenj
Země wědet. Wyšlem gednatele tam,
Orlice nám musj nazpět přiletět:
Sic by Čechy nepatrné ostaly.
Zjskat gi chci zase, ale bez zrady.

Scéna 3.

Předešlj a Howora.

Howora.

Žádá o wstaupenj Kochan wládyka.

Jaromjr.

Diwné! sám se stawj sem, ten odbognjk?!
(*k Howorowi*) Ať sem wkročj!
(*k Bosowi*) Předmět Polska odložme. (*Howora odegde*).

Scéna 4.

Jaromjr, Bosow a Kochan.

Kochan.

Welewládný knjže! Gindřich přemocný,
Který wládne německými zeměmi,
Pod ochranau držj Uhry, Slowany,
Gegž co Pána ctj i wlaštj knjžata,
Ten král králů přjzeň swau wám wkazuge.
(*Odewzdáwá knjžeti zapečetěný list*).

Jaromjr (*geg rozpečetiw, na polo nahlas čte*).

„Přelaskawý ugče! Stěžowal si zde
Wládyka ctný Kochan, že se bezpráwj
Gemu koná, geho celé rodině,
Že gste odsaudil geg křiwě od panstwj
Gemu patřjcjho práwem dědičným:
Že ge, bráněwšj se, gako odbogce
Trestat chcete, tropjte gim přjkořj:
Wězte! přigal gsem gich pod swau ochranu,
Ať se rod ten na žiwotech, na statcjch
A též we wolnosti nigak neztenčj.
Poradiw se s řjšskými w tom auřady,
Panstwj toto přisuzugi Kochanu:
Mstiwým rádcům sluchu nepropůgčugte;
S tjm si genom nepřátelstwj plodjte.
Ostáwám wždy láskaw — Gindřich přjtel Wáš"
Řekni, co s tjm listem mjnjš wywesti? —

Kochan.

Hledal gsem si práwa, když zde geho dceř,
Božská sprawedlnost wjce nesjdlj;

Pustil gsem se po nj, až gsem dostjhl
Gegj stopy: tam se křiwost nálezu
Wlastnomocně wydaného wynašla.
Umřel brat můg, po něm statek Ondřegůw
Pozůstawen: žádný syn, gedna dceř:
Gmowité tu gměnj gj gen připadá;
Negmowitým wládnu gá co neystaršj.
Přiřkli gste ge wsecko dceři bratrowě,
Ta by na giný rod statek přenesla;
Dle práw lennjch se zde dědj po meči.

JAROMJR.

Takto sice změgj práwa tewtonská,
Ta zde negsau uwedena zákonem,
Newydědj se tu djtě pro cizé.
Řádně obsazen byl wládykami saud;
Nález wynes pro dceř gednomyslně,
Potwrdil gsem, coté práwem uznali.
Gakau křiwdu ty zde smělče nalezáš?

KOCHAN.

Lennj smlauwy se zde sem tam stáwagj,
W ugednánjch uwádj se wýslowně,
Dle nich sprawugj se země germanské;
Co gest sprawedliwé w zemjch obšjrných:
To má slaužit w skrowné zemi za práwo.
Ale cokoliwěk chceme z ciziny
Přesadit sem, tomu odporugete,
Že to chýlj k ugmě swobod národu.
Wšak wy ten praud snahy neudržjte,
Podlé těch práw chci zde znowu sauzen být:

JAROMJR.

Marně žádáš, nemagj zde platnosti!
Giných zwyků šetřj národ slowanský.
Každý poddaný má swého ochrance:
Koná gemu djla; ale otrokem
Geho nenj: gemu s gměnjm nepatřj.
To se neljbj wám, chcete otroctwj.
Ať se geden každý — i ten neymenšj —
Blažj w tomto swětě ze swé bytnosti!
Také chcete w moci swjrat wladaře,
By byl genom stjnem wašj mocnosti.
Mnohohlawá stwůra wlády pro blaho
Wlasti ještě welmi málo wywedla.
Wládci nenj možno tam zem zwelebit,
Ani wylákanau wazbu rozkotat,
Wždy se opře proti těmto záměrům!
Bych měl i být zrady wašj obětj,—
Klesnaut pro dobro gest často oslawa; —
Synowkyni twé gá nedám ubljžit:
Wykonat se musj, co zde uznáno!

Bosow.

Mocný wládce! gaké mluwy s odbogcem?
Známá powaha gest této rodiny,
Nebylo zde Přemyslowých potomků,
Po gichžtoby žitj zradných aukladů
Nebyliby kuli: wšechněch odbogstwj
Půwodci gsau: stále dychtj po žezlu!
To by's byla milá wlasti ubohá,
To by bylo w zemi něco králjků!
Pro zisk wšeho zpáchati gsau hotowi,

Nad swau wlastj zradu černau wykonat!
Odbůgce gest; obsadil hrad Ondřegůw,
Krwe prolitjm se zase wydobyly;
Ať gest smrtj trestán, propad bezhrdljm,
Nedbeyte nic na list tento wylhaný,
Ukažte gim, že zde wládnete wy sám:
Šetřte genom zemi samostatnosti!
Gistě že se Gindřich zrádce neugme,
Když se dowj, gaké tropj odbogstwj.
Chopjli se zbraně? hágit budem trůn!

KOCHAN.

Ať se dotkne někdo mého žiwota!
Ať gest kdo chce: byť by byl i knjže sám,
Pomsty neušelby, chránj ten mne list,
Kdo ho wydal, ten má k wywedenj moc,
Nenechal by swůg i rozkaz pošlapat,
Gsau též w zemi našj wládyci,
Genžby nenechali klesnaut lopoty,
Zwláště, kde se tropj křiwda patrná.
Neustaupjm od swého tu dědictwj!

JAROMJR.

Gakých potřeby tu zpupných odporů?
Penězi snad dá se pře ta wyrownat?
Podrž statek — dey gj slušnau náhradu!

KOCHAN.

Neučinjm toho, bych si dědictwj
Zaplatit měl: tak list tento nekáže!

GEROMJR.

Nuže! když tak trwáš na swém odbogstwj:

Nechtě gewit řádné podrobenosti,
Potrestán buď tedy podlé zákona.
(*k Bosowi*) Postarey se, aby přišel do wazby!

Kochan (*w rozmeyšlenj k sobě*).

Podlezt se má, kde se nedá přeskočit;
Ginau tehdy stranau musjm obrátit (*na hlas.*)
Knjže mocný! rozkaz swůg gen rozložte,
Byste na wlast neuwrh zlých následků,
Hotow gsem dát synowkyni náhradu,
Záležjli w tomto waše welenj.
Rádcû těchto mstiwých neposlaucheyte,
Neb gsau nepřátelé oni Wršowců,
Co zde přednes proti našj rodině,
Gsau to pomluwy, wšak nedokázané;
Gestli některý z nás někdy zawadil:
Ten zagisté trestu swému neušel,
Za gednoho nemůže nic celý rod.
Gistě nepředewzal gsem nic proti wám,
Chtěge hágit statku našj rodiny,
Genžto by se od nj wzdálil prowdánjm;
Předc se předhazuge nám, že wládnaut chcem;
Kdežto gsme my proti Boleslawowi
Pomohli trůn wydobyt wám otcowský,
Tito chtj wás rozdwogiti s cjsařem,
Uwrhnauti na wlast půtku nerownau.

Jaromjr.

Když se podáwáš, sám uznaw chyby swé,
Nechtě wjce býti synowkyni křiw;
A gest prawda, že gsi pro trůn bogowal:
Winu odpauštjm — ty též i spogencům

Přisljbjšli poslušenstwj poznowu;
Sice prominutj bude neplatné.

KOCHAN.

Knjže! wěrnost wám zas z nowa přisahám,
Nemáte mjt oddaněgšj nad náš rod.
(*k sobě*) Čekeyte gen; přigde na wás také čas,
Wnitřnj můg wztek krew gen někdy ukogj!
Waše sprawedlnost draze přigde wám,
Nežádám gi: chci gen statek po bratru.
(*odegde.*)

Scéna 5.

JAROMJR a BOSOW.

BOSOW.

Wšecko pokazjte pauhau dobrotau:
Wěřte, že se na dobro wám odslaužj!
Wracugete wyňatý meč wrahowi,
Wšak on naproti wám geg zas obrátj.
Pomáhal wám proti králi Polskému,
Že u něho propad také bezhrdljm:
Spáchal zradu, že se podal cizinci.
Ať to u wladyků nemá následků!
Přjkladem tjm ať se gich wjc neswede!

JAROMJR.

Welkomyslnosti chci zde použit,
Znám to plémě mstiwé, má co hydra hlaw,
Kdybych z nich i urazit dal několik:
Mnoho gest gich tagných; gak ty potrestat?
Nezjskal bych klidu; ty by dozrály

Soptiliby zhaubu nowau, spauru, mstu.
K tomu nerad lidské krwe prolévám,
Wjm, že mysl diwoká a násilná
Ten rod wnadj, že gest zwyklý prowádět
Wšecko moci wzdorem, že se spoléhá
Na swůg počet, na swau pewnau spogenost;
Ale mysljm, že se náboženstwjm mraw
Gegich zmjrnj, na wljdnost že uwykne;
W tomtéž duchu chci gim býti přjkladem,
Pochybjmli, tuť mne wljdnost zawedla:
Pro ni chci i zkusit trpkých následků!

Scéna 6.

PŘEDEŠLJ a HOWORA.

HOWORA.

Dwořenjn tu Mutěg — bratra Oldřicha —
Chce sem wkročit.

JAROMJR.

Rci mu, ať gen wstaupj dál (*Howora odegde*).

Scéna 7.

JAROMJR, BOSOW a MUTĚG.

JAROMJR.

Co as za přjgemné zpráwy přinášjš?

MUTĚG.

Welewládný knjže! Oldřich bratr wáš,
Slawná wětew Přemyslowy rodiny
(Kýž se w Čechách neskončeně zelená!),

K smjřenj wám statné ruky podáwá,
Smazati se magj na wždy urážky.

JAROMJR.

Bratře! Tebe ljbám, chci tě na prsa
Přiwinauti, dočkal gsem se radosti,
Kde se rozpogenj wlasti utjšj!

MUTĚG.

Mluwil o smlauwách též, že když cjsař chtěl
Zem tu drahau mezi wás dwa rozdělit,
Že gste oba záměr tento zawrhli;
Že gste sic, co staršj, wládu nastaupil,
Zawázaw se mu gi časem odewzdat:
Nynj o ni žádá, lhůt wjc nepřigme.

JAROMJR.

Diwný náwrh smjru? Žežlo mocnosti
Z rukau pustit? K rozwážnj wýmjnka!
Prořekl gsem to; a když žigi bez dětj,
Má ho dogjt: gen ať čeká málo let.
Upewnit chci předewzatých záměrů;
W nich se bratr odchyluge na prosto,
Při tom záležj wše na mé libosti.

MUTĚG.

Nebyl slib to pauhý: byl to záwazek,
An Wám pomohl dobyt proti Polanům
Wlast tu naši. Kýklala se u Žatče
Bitwa, k nepřátelům se giž klonila.
Wjtězstwj tam rozhodl mysli přewahau,
Kam se gen wrhl, cesty klestil krwawé,

Gewiw hrdinu tam mysli železné;
A tak chtj geg za wládce mjt stawowé,
Zagistě on otcowkau zem zwelebj.

JAROMJR.

Znám ge; gest to odbogný rod Wršowců.
Ten chce roztržkami náš rod udolat.
Bratr se gim wzdáwá wšecek w náručj,
Sám si klade kotauč hadj za ňadra.
Wjm gak mnohým pochlebuge, lahodj,
Slibuge gim k ugmě nižšjch wýsady
Nemoha se ani dočkat wládařstwj;
Gak on se ho geště dosti nabažj.
Stawů počjnánj gest gen buřictwj,
Nepřináležj gim postaupnosti řád
Rušit, uwedený zemjm pro blaho.

BOSOW.

Zmjnil gsi se, že chce zemi zwelebit:
Co gj scházj? rostau gaře osady,
Mizj pustotiny, zem se lidnatj,
Požehnánj Božj práce rolnjka
Stjhá wůbec; obih, hognost panuge,
Obchodu znik roste, brzo bude kwést.
Sem tam wynikagj w zemi umělci,
Města zwelebugj se a bohatnau;
Kowy winau se wen z dolů podzemských
K blahu země, gako dobřj duchowé,
Pohanstwo giž mizj, roste gednota,
Národ se pak blažj we swé hbitosti;
Zpěwem wůkol gewj blahožitj swé,

Aučinek to gestiť mjru swatého;
Wy wšak chcete wálkau zem tu zwelebit?
Deyte pozor, ať gi nezahubjte,
Kdo chce menšj národ zjskat bogemi,
Na dobu ten ať si čeká přjhodnau!
K wálkám nowým nenj doba dozralá.

Mutěg.

Dále nawrhuge, byste alespoň
Přigmul geg, a syna za spoluwládce;
Třeba káže, by w něm rostl nástupce!

Bosow.

Slawný knjže! nikdy z wlády dělenj
Neznikla moc dobra; přitom wladyků
Mnoho nechce Břetislawa za kněžce
Uznat, djcjch, že gest pauhý auhonec
Oldřichůw, že žige prwnj manželka,
A že za nástupce trůnu českého
Plodu ze sedlského stawu nepřigmau.

Mutěg.

Domluwil gsem — To gest newlastenská řeč;
Kněžec ten gest plnen wtipu bystrosti,
Gewj wynikánj ducha welkého,
Tak že předky slawné předčj garostj (*k Jaromjru*).
Gewte, co mám tedy gemu wyřjdit?

Jaromjr.

Oznam gemu, by se sám sem odebral;
Že chcem gednat o smjřenj bratrsky,
Wjce platj slowo z srdce do srdce! (*k Bosowi*)
Dnes giž odložjme giných předmětůw.

(*Bosow a Mutěg se poklonjce, odegdau*).

Scéna 8.

JAROMJR *sám.*

Neustupný gest můg bratr! — Nepřigde,
Těžkoť se zadánjm wlády — mjřenj?
Wjm, že bude tagných wyhledáwat prostředků,
Aby došel náwodného aučele! —
A ten Kochan? Gaké páchá nad wlastj
Zrady? zdali mu co gestě swatého?
Co mám činit nawrženjm Polanů? —
A kým práwem Gindřich k ugmě wlastiných
Swobob přimjchal se do našeho řjzenj? —
Wjm že u něg hledal bratr Boleslaw
Ochrany swé proti stawům, wladykům;
Ukrutec byl; zapomenaut urážky
Neznal; mstau si nepřátele rozmnožil,
A tak padnuw gemu *do wázanosti*
Předce neušel tjm zlému osudu! —
Musjme se přede z nj gednau wytrhnaut! —
W domácnosti *scházj* mi též poklidu!
Miloslaw mně sžjrá bláhu manželskau,
Ubožec gá — klesneli má manželka,
Co mi pozůstane w swětě za radost? —
Gegj ztráta do gaké mne propasti
Wrhne: žiwot můg tu bude pustinau;
Posáwád gest mého ducha denicj,
Kwětem žitj: drahým blaha okřánjm.
Kde gsau mého přánj garé obmysly?
Chtěl sem w wládě pozůstawit památky,
Dychtě wlast swau na stupeň wznést wysoký,

A kde zrazený mám bráti prostředků?
Malá částka wěrných země wladyk gest,
Mne co podporuge, šetřj ustawů
Starožitných; gsau to můži wýbornj.
Druzj chtjc být w zemi samowládcemi
Dychtj kupčit s lidmi gako s zwjřaty.
Gak tu s nimi gednat? — užit přjsnosti? —
Tato Boleslawa trůnu zbawila! —
Dobrota se za mjč genom pokládá —
Beder Herkulowých ku wladařenj
Potřebj zde. Uwažuge wládce swět
Za miláčky — za kochánky Štěstěny,
Newěda, co tjžj, co ge kormautj;
Newj, že gest wysost pára třpýtjcj,
Za njžto se často propast odwjrá,
Gak by na ni klatbu strasti uložil! —
A pak přigda děgopisec po čase,
Wykazuge, co měl wládce konat dřjw,
Tenkrát, když giž osud temno rozwinul,
Když geg swětlo minulosti oswjtj,
Nepowážiw, byloli to w možnosti,
A co byl by w chwjli tuto gednal sám?
Newděčná gest wládcům powždy budaucnost,
Genom šťastné bogownjky welebj,
Opomenauc, že gim musj předkowé
Chystat cesty k slávě, by se mohli stkwjt.
Také se mnau pohybuge wěštěnj,
Bůh že tresce do pátého kolena
Neprawosti předků; blahý Wáclawe!
Odpusť wraždu krwawému dědowi!
Zdá se mi tak, gakby pomsta wypuknaut

Na nás měla, zdá se wše být w zbauřenj,
Gak by zagjt měla naše rodina — —
Zapotřebj gest mi mysli okřánj;
Snad ge w lesjch při honěnj nabudu. (*odegde*).

Scéna 9.

(*Komnata kněžnina na Wyšehradě — tmj se*).

UNISLAWA.

Newjm, co wše o swé kněžně saudit mám?
Změněna gest: něco se s nj událo;
Často wzdychá, wězj s sebau w odporu,
Pomatený zdá se někdy gegj duch!
Spanj opauštj gi w noci častěgi,
Wstáwá, sem tam chodj, s sebau rozmlauwá;
Zagisté gi saužj wášeň něgaká,
Kterau ale tagj, skrýwá předemnau? —
Newjm, mámli oznámit to knjžeti?
Bože nedey, by se zamilowala!
Ráda mluwj o tom mladém Wršowci,
A wj sám Bůh, co as z toho wypadne? —

Scéna 10.

PŘEDEŠLÁ A STŘEŽISLAWA.

STŘEŽISLAWA.

Sama gsem giž ráda, že se usadj
Mysl manželowa: žárlit počjnal
S Miloslawem, a ten nynj do Polska

Odeget musj — by zmizela žarliwost.
Ach, nešťastný manžel! on se usaužj
Wladařenjm: wše si k srdci připauštj!
Chystá se teď na low. Něco pošeptal
Howorowi. — Wždy se o něg strachugi,
By geg Kochán nezahubil aukladně,
Přemyslowců auhlawnj to nepřjtel.
Ó gak giný geho syn gest Miloslaw,
Plnen šlechty, pauhá wěrnost k knjžeti!
Zdá se, žeby láskau ke mně zahořel?
Gest to ginoch w skwělé kráse, garosti;
Ale marná byla by to náklonnost;
Gistě by se nerozešel bez slzj!

UNISLAWA.

Plesám kněžno! že se klid Wám nawracj;
Bála gsem se o wás, aby milostný
Panoš waše chladné srdce nerozžhal;
Plápol sljčných nacházjwá saucitů,
Genž gest nebezpečný srdci citnému.
Ale dobrá kněžno, wašjm důmyslem
Udusila byste roznjcenj to?

STŘEŽISLAWA.

To se důwěřugi; Ty můg žiwot znáš,
Že gest prázden winy, prázden poklésku.
Ale wěř, giž prchala má studenost,
Antě milost chladné mysli netrpj;
Nespatřit geg, zdálo se mi protiwné,
Na zmar přicházelo wšecko mudrctwj.
Dobře že se uzawřel zde prostředek,
Ne, že bych se byla bála klesnutj,
Ale pokušenj ženám odstranit

Wjtězstwj gest: pomoc tu gsem zwolila;
Negsau k zawrženj wazby klášterů
Těm, genž ochránit chtj na wždy čistoty!

UNISLAWA.

Znám wás dobře, a hned mi to napadlo,
Že to byl wáš nápad mysli mudrcké;
Zdáte se být málo upokogena.

STŘEŽISLAWA.

Nech to wše gen: čas giž mysl ochladj,
Každá strašná bauře posléz utichne;
Čas — gen čas gest srdcjm platným lékařem,
Bez násilj rány on sám zalečj,
Brzo powedem zas u nás pokogné
Blahožitj, bodře zawznj warito,
Zapotřebj mi gen něco oddechu, —
Slyšjm — někdo wenku chodj po prstech;
Podjwey se kdo to?

UNISLAWA (*djwá se ze dwéřj*).

Gest to Miloslaw,
Dj: že přicházj sem na rozlaučenau.

STŘEŽISLAWA.

Co chce ten nešťastnjk? — knjže zakázal
Přjstupu mu, wygew mu, by odešel,
Neboť mu tu běžj o žiwobytj!

UNISLAWA (*w dwéřjch*).

Prosj, by směl pronést genom slowjčko!

Střežislawa.

Wyřiď mu: že k tomu nigak neswoljm,
Zdažli miluge mne, ať mé uchowá
Dobré gméno; ať se rychle odstranj.
(*Unislawa odegde*).

Scéna 11.

Střežislawa a Miloslaw.

Střežislawa.

Gaká smělost, gaká opowážliwost?

Miloslaw.

Milost kněžno! — kogila gste autrpnost
S plánjm mým, a teď mne zapuzugete;
Od celého swěta gsem giž opuštěn!
Manžel wáš mně nenáwidj, wypudit
Chce mne z wlasti, zbawit slunce stkwělého;
Krutý rozkaz na cestě mne usmrtj —
Ó gak od wás — drahá — mám se odtrhnaut?

Střežislawa.

Gdi gen s Bohem! podey se gen osudu!
Autrpnost tě bude gistě sprowázet.
Powinnost kde káže, gedney zmužile,
Ukaž, že gsi ctnostný, usazený muž.
Beř se s Bohem! štěstj tebe prowázeg.

Miloslaw.

Geště okamženj mně gen popřegte,
Sic mi bolestj se srdce rozskočj;

Nebude mi možno bez Wás žiwu být.
Gestli u wás giskra lásky plápolá,
Gak gste mohla nelitostně dopustit
Toto odstraněnj, moge wyhnanstwj?
Ztrátau wašj tratjm wšecko we swětě;
Mrzký zawržený by byl žiwot můg!
Nebe! nedopusť ten osud protiwný.

Střežislawa.

Upokog se: stalo se to radau mau.
Neb tu nebýwalo giných prostředků.
Kogil owšem nás gen plápol newinný;
Byl wšak marný, musil se pak přetrhnaut.
Nikdy bych gá swau tu swatau powinnost
Nezrušila: manžela co otce ctjm,
Gest muž maudrý, ač mu osud odporen.
W prsau geho wznikla žhawá žárliwost,
Obchoz twůg on páčj za podezřelý,
Neb na čistau lásku žádný z dospělých
Wěřit nechce, zdá se gim být neznámý
Tento plápol, čistý, srdce kogjcj,
Wášně smyslnosti wšecek wzdálený,
Uwalili bychom na se chotě mstu,
Národu pak ošklíwost a potupu!

Miloslaw.

Sljčná kněžno! zaberu se na sta mil,
Gen mi gednu tagnost srdce wygewte!
Pak se wzdáljm od wás na okamženj! —
Stále děgj se na swětě proměny:
Ten zde zemře, ta gest wazby zproštěna;
Ten nastaupj statky; co tu řjkáte?

Welká mezi mnau a wámi mezera,
Či by přemohla wše autlá náklonnost? —

STŘEZISLAWA.

Co to w srdci kogjš za baufliwé sny?
Gaké hrady stawěti chceš w powětřj?
Které každý uhody dech rozkotá.
Plápol twůg gest garé krwe třeštěnj,
Přelud tento brzy prchne — pomine!
Prawá láska zakládá se na ctnosti
Prázdné wášně; ta gen newywratná gest,
Ta gen u mne k zasnaubenj ceny má.
Tobě otwjrá se garobugný swět,
Sem tam wyskytugj sljčné diwčiny,
Které wnadj srdce mladé sljčnostj;
Wyber si z nich gednu gá gsem zadána!
Pošetilost by to byla, šjleti
Po ztracené; léta marnau naděgj
Tráwit. Toto k zpráwě za odpowěd měg;
Nepochybj, kdo se podá rozumu.

MILOSLAW.

Trudný osud — hledati mám kwětinky
Polnj, když gsem kněžnu gegich wynašel,
Totiž růži, kterau wládci záwidjm;
Neboť nenj hoden této skwělosti;
Zneyte se, že s nečlowěkem těžko žjt,
Že mu waše srdce nenj oddané.
Staw ten wáš gest předc gen nepřirozený,
Který nemůže nést kwjtj blahosti:
Z téhož wytrhnaut wás gestiť snažnost má!

STŘEŽISLAWA.

Na omylu wězjš. Chladným rozmyslem
Wstaupila gsem w staw ten: gsem naň uwyklá;
Nemysli si, že gest prázden blahoty!
Knjže ctj mne, co swau wěrnau podporu,
A mně možno blaho lidstwa rozmnožit,
Hledám sama nuzné, stjrám slzy gim,
Kde gest pomoc, tam gi ráda přinášjm,
Tam kde dobrý klesl, lewjm, mjrnjm trest,
Sgjmám zblaudilému wazby okowy,
We wězenj hledám křiwě trpjcj,
Neustanu, dokawád gich nezprostjm:
Národ welebj mne gako máti swau,
Bdjm i o manžela pečugjcjho,
O dobro swé země; wtom mi záležj
Blaho duše; hrdost w pewné wěrnosti!

MILOSLAW.

Sljčná kněžno! šetřte toho do smrti;
Ta nás často brzo zbawj okugj,
Mnoho změnj k dobru, než se naděgem;
Mnohý lowec zašel w honu přjhodau,
Snad by teprwa wám radost wykwetla, —
Neznáte gi, snadby ani potřeba
Nebylo, wám s trůnu njže sestaupit;
Často powyšen byl panoš za wládce.

STŘEŽISLAWA (*zamyšlená k sobě*).

Probůh! Gindy gewil k němu wýchwalu;
Kam ta mjřj slowa ostrá, potupná?
Zraduli snad kuge neb snad o nj wj?
Nenjť to řeč wjce lásky newinné,
Potřeba gest, tagnost w zhledu wypátrat

Přetwářenjm; — o to se zde pokusjm,
Stawjc se mu w lásce za oddaněgšj.
Zradit ho wšak nechci, gestli aukladnjk —
Gestli zrádce? chci gen chránit manžela.

Scéna 12.

Předešlj a Howora (*přigde po tichu*).

Howora (*k sobě*).

Ai zde wynalezám to dwé swogátek;
Wyslechnu, gak umj žwatlat o lásce!

Miloslaw.

Milost kněžno! co tu k sobě mluwjte
Gsauc tak zamyšlená celá, truchliwá?
Wygewte mi, že dny semnau w manželstwu
Tráwit chcete: ze smutku wás wytrhnu.

Střežislawa.

Mně giž nenj w swětě blaho sauzeno,
Neswjtá mi žádná skwělá budaucnost;
Pohřjžit chci, co w mém srdci plápolá.

Miloslaw.

Sljčná kněžno! gewila gste autrpnost
Gindy se mnau, wjc gi u wás newidjm;
Osudu gste swého sama přjčinau,
Chtjc tu tráwit wěk swůg w samé trudnosti.
Kažte — a gá žiwotem wám pomohu!

Střežislawa.

Sňátku žádáš, wěda že gsem zadána,
Tagnostj gsi samau we swém gednánj,
Mluwjš o prostředcjch, ge wšak tagjš wždy:
Milownjci netagj nic milenkám;
Nuže sljbjmli Ti předce manželstwo,
Odhrnešli raušku temných zámyslů? —

Miloslaw.

Rágská kněžno! wše se máte dowědět,
Newinný gsem: při wšem gedná otec sám.
Powažte, zdaž lze mi otci zabránit,
Pro mau co a waši lásku prospěšné?
Aneb nad otcem gak zradu wykonat? --
Za knjžetem letj se společnjky,
Buďte gistá, knjže se wjc newrátj,
Nebude wám wjce w lásce překážet,
Zahladj geg z hauštj wypuštěný šjp,
Přestane tak smrti rowné laučenj —
Ať se odebéře, kdo chce, do Polska. --
Kněžno! co wám chybj? — wy se děsjte?
Wy gste zwrátká na hrdinské obmysly!

Střežislawa.

Mne ta hrůzonosná zpráwa usmrtj!
Běda mně, gá žena neyneštastněgšj;
Na ten způsob nemnjm wraždau owdowět!

Howora (*k Miloslawu*).

Zrádce ošemetný! škůdce ohawný!

Wytrhni meč -- braň se, sic tě probodnu!
Za žiwa mi wjce odtud neugdeš!

MILOSLAW.

Wjšli kdo gsem? Wladykůw syn, dwořenjn!
S sluhau negsem zápasiti powinen.

HOWORA.

Wrahu lichý! potýkat tě naučjm.
(*Howora se za njm žene s mečem. Miloslaw wytasj též a potýkage se bránj* --)

MILOSLAW.

Strážný sluho! kde gsi? pospěš k pomoci!
(*poraněn padne*).
Otče, pomsti wraždu na mne napiatau!
(*umjrá*).

STŘEŽISLAWA.

Gaký osud -- gaká strašná přjhoda?
Howoro leť, gestli pomoc knjžeti!

HOWORA.

Drahá kněžno! když wám zašel kochánek,
Staráte se o ochranu manžela? —
(*k sobě*) Wezmu s sebau wýbor wěrných Pražánů.

STŘEŽISLAWA.

Gaká hrůza! gaký osud ohromný!
Nad wšjm trnu -- stogjm w mysli skljčená;
Snad než přigde pomoc, bude zahlazen? —
(*Opona spadne*).

DRUHÉ GEDNÁNJ.

(Wrch Weliz; na něm kaplička a paušťka. — Gitro).

JAROMJR A MYSLIWEC.

JAROMJR.

Lezem dlauho, mělibychom na chlumu
Giž být; powěz, gak se gmenuge ten wrch?

MYSLIWEC.

Weliz, waše oswjcenost knjžecj!
Giž gsme na něm: wstaupjmeli na skálu,
Otewře se nám tam stkwělá wýhljdka.

JAROMJR.

Rci mi, co tu pozůstáwá za paušťku?

MYSLIWEC.

Mocný pane! podiwný zde bydlj muž,
Mnozj drželi geg za čaroděge;
Takto nepodobné wěci wywádj,
Wládne zlými duchy. Byl zde geden strom,
Pohané kamž kladli hogných obětj:
Tam byl ďáblů brloh, sám gsem se tu bál
W noci chodit; mne to wjckrát samého
Přestrašilo: slyšel gsem tam diwný hřmot;
Hlas to hrůzný, wlasy až se gežily,
Na tisjc bych wyprawit moh' powěstj.

Odtamtud on zlé ty duchy wypudil,
Podťal ten strom. Hrozili mu pohané
Že se nedočka ni luny obnowy.
Když ten dub tu skácel, to byl powyk — hluk,
Zem se třásla, hulákali duchowé;
Sám gsem slyšel wšecko w strašném ohlasu.
Utichlo wše, geho se wše strachuge:
Přjsný muž gest: gemu biskup dowolil,
Aby trestal hřjchy; chtěl zde onehdy
Zlý syn otce bohům dáti za oběť:
Stařičký byl, giž ho wedli w průwodu,
Za njm kráčel nezbedný syn s palicj;
Uchopiw ho rychle zbožný paustewnjk
Řečil gim tu, gaká gest to ohawnost,
Kterau nepášj ni ljtá zwjřata.
Dokázal též nemotornost pohanstwa,
Že má každý národ nápodobných stwůr;
Kdyby se ty w gedno nebe dostaly,
Žeby powstala tam chumelenice;
Žeby se tam mezi sebau potlaukly.
Wšecko bylo prawdau podgaté!
Gen syn bezbožný a geho manželka,
Totiž geho druhá, žádné pokánj
Negewili, zastáwawše mnohých zwyk.
Paustewnjk dle wyzjskané mocnosti
Zapřáh to dwé ohawnjků do pluhu,
We oděwu ďáblů worat musilo;
Zdělal nimi niwu pustau skalnatau.
A tak o něm wůbec powěst powstala:
Kterak orbau skalin káral ďasů spřež.

Gest muž božj, známa gest mu budaucnost,
Gewj přjštj, gak by ge zřel w zrcadle.
Tažte se ho. Oznámj wám osud wáš.

Scéna 2.

PŘEDEŠIJ a PAUSTEWNJK.

PAUSTEWNJK (*k sobě newida druhé*).

Dnes gsem zaspal, slunečnj giž paprslky
Odrážegj se tu w rose třpýtjcj;
Tmau gsem přišel, smjřil gsem tě s wěčnostj,
Hawle; na onen swět kráčjš s důwěrau.
(*zahljdne Jaromjra*)
Wjtán buďte mocný knjže na paušti!
Bůh wás žehney, posilň w každém kročegi!

JAROMJR.

Podiwný ty muži! kterak pak mne znáš?
Co tě na samotu z swěta wyhnalo?

PAUSTEWNJK.

Po stupěgjch blaha wšady pátral gsem,
Až pak poslez tady gsem ge nalezl —
Gako setnjk bogowal gsem pod wámi
We Žatečsku pro trůn proti Polanům.

JAROMJR.

Tys to tedy, cos mi přispěl k wjtězstwj?
Prchl gsi wšak, gá pak chtě tě oslawit,
Nadarmo gsem pjdil wšudy po tobě —

Diwný muž gsi; — wygew wše twé přjhody,
Lačnjm po nich, často giným prospěgj.

PAUSTEWNJK.

Nebyl gsem gá wychowán zde w pustinách;
Chotauň gest to mjsto, kde gsem paprslky
Prwnj nebe spatřil; otec můg tam wlád!
Wychowal mne přjsně, pauze we zbrani.
Daw mne posléz do Pšár, abych uměnj
Pochytil též; podgaly mne prameny
Geho, nemoh gsem se gich dost nabažit,
S nadchnutjm gsem chápal božské wěštěnj,
To gen mohlo trudnau mysl ukogit;
Učil gsem se znáti také byliny,
W moci gegich nacházege okřánj;
Pak gsem cesty konal, Čechy křjž na křjž
Prošel gsem, wše pozorowaw nábožnau
Myslj, kde gsem shlédal mnohé mrawy pohanské;
Posléz gsem se zabral odtud do Řjma,
Kdež pohanstwj bylo zašlo kláštery.
Záměr můg byl, totéž dowest we wlasti.
Přigda zpátky wše gsem spatřil we zbrani,
Půtky pro dědičná naše knjžata:
Uwrhna se w bog gsem přispěl k wjtězstwj!
Gak gsem spatřil wlast swau oswobozenau
Složil gsem zbraň, oddal gsem se gegjmu
Wzděláwánj nábo ženstwjm wznešeným.
Posléz ale s swětem nespokogený

Pustil gsem se přjmo do Sázawských skal,
Kde gsem wedl žiwot smutný kagjcj.
Gednau Oldřich blaudiw, mně tam nawštjwil.
Žjžnjcjho poctil gsem tam nápogem
Ze studánky spiatým malinowinau,
Za neylepšj wjno on geg prohlásil.
Ten mně radil, bych se uwrh po znowu
Do činnosti, že zas aučinkowánj
Ducha wzkřjsj, bych se zabral na Weliz,
Že tam w pánu usnul slauha nábožný.
Uposlech gsem, tu se duch můg roznjtil
Nad pohanstwem, nad mrawy též krutými:
Rozmnožugi swětla wjry blažené,
Přicházj sem nábožný lid zdaleka;
Samotného sjla nepostačuge.

JAROMJR.

Slauho božj! Setrwey gen w wraucnosti,
Důwěřug se, že se mrawy zmjrněgj.
Spěchám na low, rozhlášen gsi radami;
Na cestu mně uděl předce něgaké.

PAUSTEWNJK.

Mocný knjže! sám gste se snad přeswědčil,
Gak mraw sem tam pozůstáwá pohanský;
Gsau giž w zemi skoro wšickni pokřtěni,
Neřjdj se wšak dle blahých prawidel.
Ten tam wraždy starců za poswátnau wěc
Držj; onen wykonánj kruté msty;
Ten si dowoluge wjce manželek,

Ten zde kuge kauzly, onen prwotin
Práwa žádá, kazj národ w paupěti.
Náboženstwjm dwogjm různj se gen zem,
Spásu nese zemi wjry gednota;
Kněžstwa w zemi málo, welké osady.
Nenj w stawu zastat, pohan zlomky gen
Slyšj wjry. Nahradj wše kláštery;
K tomu schopný neywjc Benedikta řád,
Zapotřebj má gen málo nadánj,
Sám se žiwj; a tak práce spogená
Uwede sem blaho, neřest pomine.

JAROMJR.

Schwalugi twůg náwrh: dám zde založit
Klášter, nad njm budeš prwnjm opatem!

PAUSTEWNJK.

Stkwělý stupeň důstognosti nepřjgmu;
Odřek gsem se na wždy wyššjch hodnostj.

JAROMJR.

Twůg wzhled se mi ljbj, musjš poskytnaut
Wjce rad mně, co mám dále předewzjt?

PAUSTEWNJK.

K giným radám můg um nepostačuge,
Při dwoře máš welebystrých rádců dost:
Skrowná by ta byla, aneb k urážce.

JAROMJR.

Wybjdám tě, budu se wšjm spokogen,
Přjmý muž gsi, přjmau radu slyšjm rád.

PAUSTEWNJK.

Panugete w časn přjliš baufliwém,
Wlnobitj kácj sem tam wlády loď.
Z wenku sausedowé welmi tisknau wás,
W zemi wládykowé hrozj odbogstwjm,
Oldřich bratr dychtj mocně po žezle.
Předobrý gste, gest to nebezpečný čas,
Tam, kde wálčj žiwly sobě odporné,
Tam gest k wzdoru zapotřebj násilj,
Tam gest třeba mysli rukau železných.
W době mjru wladařenj ozdobau
Stal by ste se, w času neobyčegném
Nepostačj wljdnost, mjrnost, dobrota ;
Popustil bych uzdu wlády bratrowi.
Srdce oddaněgšj gsau wždy wjtězi,
Železným ač žezlem často panuge :
Sauwěku wždy sláwa draze přicházj.

JAROMJR.

Bauři zhljžjm, ale snad se přežene,
Cokoliwěk činjm, konám pro dobro
Země, konečně to wšickni uznagj ;
Záslužnost gest, na swém mjstě setrwat.

PAUSTEWNJK.

Což gest platno, břjmě zlata na bedra
Wložit, gestli pod njm předce klesneme,
Ať gest stkwělé zlato, tjž gest předce tjž ;
Gedno pod zlatem, či giným zahynaut.
Mnohým dobrým wládcům newděčný byl swět,
Teprw pozdě hořce toho opykal.

Řek bych bratru: wem si wládu; dey mi Bzow.
Teprw byste požil klidu prawého!

Jaromjr.

Mluwjš podlé stawu: neznáš wysosti,
Od mládi gsem přiwyk na to předmilstwj.
Mně by bylo gako rybám bez wody.
Radjš mně gen pauze sněnj blahoty,
U mně platj mocnost, pauhá skutečnost,
Hodnost má mne na trůnu i udržj.

Paustewnjk.

Nemyslete, že se bauře neshrkne,
Pomněte, co tropj wálka domácj,
Drtj mrawnost, mnoholeté wzdělánj,
Mezi swými plodj nelásku a wztek.
Národ bratra welebj co hrdinu,
On ge zbawj platu řjše nectného,
Nawrátj zas Čechům končin Morawy.
Newjm, dáli se to wšecko wykonat;
Tjm se ale mámj wládyci i lid.

Jaromjr.

Tehdy Oldřich má i w paušťjch náhončj?
Sám bych to rád wywed, čekám na dobu
Pohodlnau; zdá se, že se bljžj giž;
Nedozrage-li, ať brat to wykoná.
Mysljš, že se leckdes nagde knjžetstwj,
Co twá paušťka, ana se dá na bedrách
Kam chceš, přenest? Radjš tak co paustewnjk!

Paustewnjk.

Poslechněte slowo: nikdy nedogde
Wašich ušj prawdiwosti podstata,
Zwláště tu, co by wám byla odporná,
Neosmělj se gi přednest pochlebnjk,
A tak omylně wše posuzugete!
Za zlé nekladu té ostré domluwy,
Neb gste knjže ducha milostiwého;
Ale paustky mé wám nedám za wáš trůn,
Nebo negste na něm gistý hodinu:
Aukladně buď, aneb w bogi zagdete,
Zpomenete na Weliské wěštěnj.
Strhneli se půtka, bude krwawá,
Zdá se gak by Přemyslowi potomci
Měli wlast swau roztržkami udolat;
Widjm přjštj, widjm půtky zbytečné:
Tu-to zagde ginoch plný naděge,
Podporau měl býti starých rodičů;
Tam zas manžel nedospělých djtek slaup,
Soptj mstu zde bratr proti bratrowi,
Tam syn nese proti otci oružj,
Zde se newinnému plenj nábytek,
Tam zas hořj, hyne w kwětu osenj:
Ten wše gměnj ztratil, tam zas proklјná
Wdowa půtku; želj milka newěsta!
Proč se to wše stáwá? ten se domeyšlj,
Že ho hágj přednost, toho udatnost.
Gsau sic časem půtky newyhnutedlné,
Kde ge káže pro obranu potřeba
Aneb odstraněnj přjštjch úrazů,

Nese zwelebenj aneb gistotu.
Domácj bog gest wšak z pekla obluda,
Zžjrá plody wlasti, wnuka zuřiwost,
Často wlast tak samowraždau zacházj.
Knjže! wy swau gistě milugete zem,
Uzawřete s bratrem pewné smjřenj,
Často roztržky a wálky domácj,
Bratrů negednota, gegich ljtá zášť,
Uwrhly zem samy cizjm za kořist.

JAROMJR.

Mnjš, že zagdu w bogi aneb aukladně?
Tak znj to twé paustewnické wěštěnj?
Daleko to, neb se to snad neudá!
Ale mluwa twá se citu dotekla
Wlastenského: nemá pro mne krwácet
Wlast má. Musjš bratra na mne udobřit;
Dám mu žezlo, ať se štjtj Wršowců,
Ti chtj do otroctwj přiwest wšecken lid.
Berla proboštská ti bude odplatau,
Nenj Weliz prawé powolánj twé!

PAUSTEWNJK.

Blahost, co mi poskytuge tato paušť —
Berla nenahradj, kterau nepřigmu.
Z lásky k wlasti chci se o smjr pokusit;
Budu wšak gen řečit tak co paustewnjk.

JAROMJR.

Nepřipatřjš na paušť, ale ke dworu;
Zacházet znals mečem: zwjtězils tam njm,
Mne zde přemohla twá smělá wýmluwnost,
Wlastenské twé wzhledj widj daleko!
Spěchám na low, na paušti tě nenechám;
W brzku pošlu pro tě: gindy o tom wjc.

PAUSTEWNJK.

Bůh wás střez: Lesům mnoho newěřte!
(*Opona spadne.*)

Scéna 3.

(*Giná strana Welizu.*)

KOCHAN a PROTISLAW.

KOCHAN.

Poď sem, synu! — kde ten pařez (*ukazuge na něg mečem*), stáwal dub
Poswěcený Bohu Swantowjtowi,
Podseknul ho křesťanský kněz násilně,
Ostane wšak mému srdci poswátný;
Zde gsem poslušenstwj otci přisahal,
Knjžetem a králem on byl Wršowců;
Nad nimi měl mocnost neobmezenau,
Wšickni za gednoho gen se páčjme,
Pracugeme k gednomu gen aučeli.
Připadla teď střjda na mne k wládnutj,
Chci ti swěřit tagnost našj rodiny,
Wj gi gen, co sewřeni gsau přjsahau;
Slož gi, že chceš plnit slepau poslušnost.

PROTISLAW.

Otče, znáš mne, byl gsem ti wždy poslušen,
A nic nepředewzal proti rodině:
K čemu má syn skládat otci přjsahu?
Neplatna gest, pjčjli se zákonům
Božským — swětským — w giném gest pak zbytečna.

KOCHAN.

Gaké w hlawě chowáš babské smeyšlenj?
To pak k žádné wysokosti newede.
Gsme sic křtěni: dle těch wšak se prawidel
Neřjdjme: ta se nigak nehodj
Pro wladyky; nimi opautá se duch,
Nimi sewřené gsau geho perutě.
Náboženstwj předků slawných tagně ctjm,
To nám mstu a spauru nezapowjdá,
W něm se dagj darmi smjřit bohowé:
Následug mne! staw se wraucným pokřtěncem!

PROTISLAW (*k sobě*).

Arci pro zločinstwj, ta se nehodj
Blahá wjra, neschwaluge neřesti.
Co mám konat? otec tak co skála gest
Neustupný, on mne ještě wydědj;
Sljbjm, nebudu wšak tropit zločinstwj,
Sliby neplatj nic k bohům pohanským. —
(*na hlas*)
Milý otče kaž gen, wšecko spřisahám!

KOCHAN.

Nuže sáhni mečem na peň, po mně mluw!
(*následugjcj slowa Protislaw po otci opakuge*)
„Mocný Swantowjte, swěta wladaři,
„A wy wšickni našich předků bohowé,
„Gichž gste střehli, slyšte swatau přjsahu,
„Že chci splnit cokoliwěk nařjdj
„Hlawa rodu, nekonat co zakáže,
„Nezgewowat tagnost rodu pod muky,
„Nenáwidět, hubit Přemyslowců rod;
„Nesplnjm-li toho: ať mne waše msta
„W patách stjhá: ten wáš swatý posel hrom!

„Ať gsem zawržen co křiwopřjsežnjk,
„Držen za ohawu rodu prorádce“!

PROTISLAW.

Tuhý to slib! Tehdy tagnosti mi swěř.

KOCHAN.

Wyzwali se do té země aurodné
Od wýchodnj strany dawy Slowanů;
Přemožena lidem byla gegich zem,
Zde tu w luzjch zastjhli lid udatný,
Ten gim nechtěl ni dlaň země popustit,
Tenkrát od něg geště málo wzdělané.
Počali tu pro zem půtky krwawé.
Nemohwše wšak našim zborům odolat,
Do hor ustaupili obywatelé,
Ti, co nechtěli se našim podrobit.
Našincowé počali zem wzděláwat,
Každý nad swým dawem wládu wůdce wed;
Tak náš předek nad swým kragem panowal.
Mocný usedlinau knjže Wltawský
Přiwlastňowal nad wšemi si mocnosti;
Tomu naši nechtěli se podrobit,
A tak hádky nikdy nepřestáwaly.
Na to wymřel Krokem mužský wládců kmen,
Po něm pozůstalo gediné tré dcer:
Gim pak nepatřilo práwo k wládnutj
Nikdy nad Slowany ženy newládly,
Samy byly mužům w podrobenosti.
Wláda připatřila rodu našemu,
Gako w knjžetstwj tom neymocněgšjmu.
Slawbog předek náš byl k wládě rozený.
Co se stalo? Přiřkli pak gi Libuši,
Kauzelnici, aulisnému háděti!

Předka zasnaubenjm s kněnj mámili,
Ona sama gewila mu náklonnost ;
Auskokem wšak dosed na trůn Přemysl,
Ten se orbau na swém statku objral.
Zawrhwše lwa, gehně k wládě zwolili.
Tu hned bágky mezi lidem roznesli,
Že se to wše stalo bohůw rozkazem,
Geho wolky že se wznesli do oblak,
Z botky geho že wyrostla ratolest,
Ta že někdy české krage zastjnj.
Slawbog trpce nes' ten osud odporný,
Nebylo mu možno zbranj prorazit.
Wěčnau pomstu témuž rodu přjsahal,
Kterau dědj u nás geden po druhém;
Posléz též nám samostatnost odgali,
Přitom nás i podnes w práwech swjragj.
Také dychtj náboženstwj wyhladit
Slawných předků, nenechat z něg pohádky.
Gsau to násilnosti! Chcemli ge i udržet,
Gaká gest to naše swatá powinnost:
Ten rod knjžat s trůnu swrhnaut musjme
Hleděť, sami se i na něg wyšwihnaut.
Powaž, na gakém gsme stáli wrcholi!
Gaká wysost: westi žezlo wladařstwj?
Gaká pro rod mocnost, gaká oslawa?
Po něm stále naši předci taužili,
Posawád gsme z wládyk přednj w mocnosti,
Weslo wlády časem předc nás nemine;
Zdá se, gak by se k nám giž giž bljžilo.
Byl gest národ Přemyslowcům nakloněn,
Že wjc w gedno swedli mocné knjžetstwj,

A že k Čechům přirazili Morawu.
Wywedli to pauze zradau, lupičstwjm;
Wšak ten kmen giž scházj, zcela dozráwá,
Gedna haluz uschla, druhá wyrážj,
Odnože mdlé, gsau to genom postranné;
Zem teď nenáwidj gegich slaboty,
Čas gest wywest našich předků zámysly.
Wždy gsem množil záštj mezi bratřjmi,
Štwal gsem na sebe ge, plodil w prsech wztek
Na bratry gsem strkal, co gsem usnowal,
Záwidj se, nepřišlo to ke wraždám,
A tak giného nic dělat nezbýwá,
Nežli sami gednat, geg pak zahubit;
Na Oldřicha padne wždycky důmněnj.
Gest zde knjže, snad se to dá wykonat,
Musjme se wšickni na to poradit:
Mámeli to dnešnjho dne podniknaut. —

PROTISLAW.

Otče! zanech gen těch směrů ohromných!
K této wysokosti tuze zwrátký gsem;
Trůn nám nepřipatřj; že mu na bljzku
Předek náš byl, to nám práwa nedáwá.
A že wládci mocnost w gedno spogili,
Kázala to třeba; coby wywedla
Proti cizjm zemi rozkauskowaná?
Mocni gsme dost našjm gměnjm, statkami;
Ten wáš záměr uwrh by nás w záhubu;
Nebo ani cjsař, ani wladyci
Nepřiwolj k powýšenj našemu.

Kochan.

Wjš, že gsem byl u Gindřicha cjsaře,
Od něho gsem ochrannj list obdržel:
Na Přemyslowce gsem tam i dorážel,
By gim newěřil, že držj s Polany,
Wladyky že nawed knjže; pomocné
Aby odepřeli wogsko cjsaři,
Náš rod že gest gemu pauhá oddanost,
Pro ni že tu trpj mstiwé nátisky;
Prawil posléz tento wládce wěhlásný:
„Newěrnost-li nagde u Přemyslowců,
„Že si budem moci giné dosadit
„Z rodin našich, že by na dwj rozdělil
„Tu zem českau"; to gsem také schwalowal:
My se rádi s půlkau upokogjme.
Toto nawrženj se mnau zatřáslo,
Myšlénka ta we mé duši kolotá,
We dne w noci s nj se stále objrám,
Widjm wás dwa nosit žezla knjžecj!
Gaká swjtá poznowu nám náděge:
Co se naši předci marně snažili
Skrze wěky wywest: to teď dokáže
Kochan, totiž Přemysla kmen wywrátj,
Na sutiny geho swůg rod postawj,
Neustaupj w snáze, dokud nedosáhne
Této stkwělé moci šťastně wrcholé!
Neměl gsi mne Jaromjře odsaudit,
Neměls odporowat proti Tewtonským
Práwům: neměls hlůzowinu zastáwat,
Aniž starau wjru krutě utláčet;

Nebylaby naše mocnost wzbuzena.
To nám přjzeň u wládyků wyzjská.
S námi sahat nesmj ginj po žezlu.

PROTISLAW.

Zanech kaulit osud; budeli sám chtjt
Powýšit nás, tenkrát wláda přigme se;
Otče, ginák do toho se nepustjm!

KOCHAN.

Nahljžel gsem wždycky, že se nehodjš
K žádné wýši, byl gsi genom w záloze,
Nelze na tebe se w ničem spolehnaut;
Byl gsi matky, gegj citný miláček,
Bratr twůg gest giný wládce rozený,
Smělý, odwážliwý, plný hrdosti,
Bez citu; a držj wšecko za kořist;
Bez tebe směr gistě oba wywedem!
Teď se snažj po knjžecj manželce.
Miluge ho, tak gak prawj, newině,
Dost gest na tom: Gen ty kněžno s ďásem hrey,
Dřjwe než se nadáš, on tě polapj!

Scéna 4.

PŘEDEŠLJ, LUTOBOR a POSEL.

LUTOBOR.

Dobrau i zlau zpráwu tobě neseme!

Dobrau — na skále se knjže procházj,
Samotný gest; neugde nám: Zlau ten wj —
(*ukazuge na posla*).

POSEL.

Auwé! zabitý gest wáš syn Miloslaw!
Zašel w zápasenj s slauhau Howorau,
Že byl přepadnutý w bytu u kněžny.

KOCHAN.

Praproklatý osud! Peklo! nebesa!
Rozdrceno na prach gest mé úsilj;
Tolik let gsem na něm stále pracowal,
Nech ať bige látro hromů do toho,
Ať swět w různo rozmetagj weškeren!
Ať i bohy nemotorné pomlátj,
Z nich ty pauze gewjš mocnost Mořeno!
Zahub wšecko, co gen žige na swětě.
Marně gsem wám kladl hogné oběti,
O uctěnj waše gsem se zastáwal,
Chtěw i žiwobytj pro wás naložit;
A předc gste mě opustili w potřebě!
Wám teď na wzdor waši úcty zawrhnu.
Klást teď budu oběti těm nowotným
Černým bůžkům, wytwářeným s růžkama!
Gistě shledám, že gsau nad wás mocněgšj,
Pomohau mi k pomstě nad Přemyslowci;
Wás i čaroděgky wšecky zahubjm; —
Slibowaly gste mi pomoc kauzlemi,
Wěštily gste synu českau korunu,
Gste gen podwodnice, šulky, šaličky;

Kde gest knjže? na kusy ho rozdrtjm!
A ty chlape, gak se to wše dělo? gew!

POSEL.

Určeno mu bylo, odebrat se do Polska,
Chystal se tak, gak by se tam pustit chtěl;
K kněžně zašel ozbrogen, mne na stráži
Přede dweřmi nechal: wšak mne Howora
Odtud wystrnadil; potom se stal hřmot,
Gá tam přiběh: on giž ležel bez sebe;
Odnesli gsme ho pryč — našli gsme tam list.
(odewzdáwá geg Kochanowi).

KOCHAN.

Bjdnjče mluw! proč gsi se dal odstranit?
Za twau zpráwu srdce tobě wytrhnu!

POSEL *(k sobě).*

Nenj hodno očekáwat odměny:
Musjm mjti wjce než on rozumu.
(odstranj se zdlauha).

Scéna 5.

KOCHAN, PROTISLAW, LUTIBOR, RYČEG, JAROMJR a DAW WRŠOWCŮ.

RYČEG.

Tu ho wedem. *(ke Kochanowi)* Urči mocný králi náš,
Slawná hlawo, co s njm máme předewzjt?

KOCHAN *(k Jaromjru).*

Nákeřnjku! dal's mi syna zawraždit;
Wšecko ti zde wrchowatě nahradjm!

Jaromjr (*k sobě.*)

Mocný Bože! našel tehdy osud swůg?
Neostřjháš-li mne, budu ztracený! —

Kochan (*k Wršowcům.*)

Wymyslete kruté muky na něho,
Neyhlawněgšj gest náš wšechněch protiwnjk.
Ty se nám giž dosti naubližowal;
Tenkrát z našich rukau wjce neugdeš!
Wjce wjru předků tlačit nebudeš.

Ryčeg.

Bratřj rozsekeyte ho zde na kusy!

Kochan.

Na to gest čas, to by byla krátká smrt.

Lutibor.

Hleďte tamto strmj wzhůru suchý dub;
Přiwažme ho na něg: gako do terče
Střjlegme naň, ať swé smrti užige;
Potom můžem gemu něco přisadit.

Kochan.

Staň se! chopte se ho, tělo obnažte!
(*Wršowci ho obkličugj.*)

Jaromjr.

Ustupte pryč! W čem gsem wám kdy ubljžil?
Prominul gsem wám wšem waše odbogstwj.
Že twůg, Kochane, syn zešel ze swěta:
Sám byl winen, — schůzek nedowolených
Hleděl, osud určjwá to sokowi.
Na swých statcjch chceš být neobmezeným

Wládcem: to pak pozůstáwat nemůže,
Wláda we wládě gen zhaubu přinášj;
Namjtáš, že tenčjm wjru pohanskau,
Žádným násiljm se to pak nestáwá,
Swětlem ducha mizj bludy powěry;
Wjm i dobře, kam twůg klamný měřj wzhled:
Po trůnu ty tau̇žjš; ten gest od Boha ;}
Komu nenj sauzen, nedosáhne ho! —
Kdyby zašel náš rod, tebe nedogde —.
Wražda nad wladařem wolá o pomstu;
Podlé gakých nakládat chceš se mnau práw?

KOHAN.

Twůg meč a twá wůle byly zákonem,
Byly práwem, dokud dům i wysosti
Platnost měly; těmi se zde sprawugi;
Těmi gsi nás od dědictwj odsaudil,
Těmi zašel mnohý z rodu našeho,
Zastáwawše starožitných swých gen práw,
Těmi zawražděn byl wýborný můg syn,
Zašel bez wýslechu pro twau newěstku!
Což gest na tom: máli o miláčka wjc
Nebo méně: bez gegjho wábenj
Nebyl by se k této lásce osmělil.
Ona, ne on, zaslaužila trestánj!
Wěz! zde platj můg meč a též wůle má;
Mstjti budem křiwdy rodu spáchané!

JAROMJR.

Předobře wjm, w čj se rukau nalezám,
Do nebe to wolá, co zde tropjte;
Wěřte, dopršj wám také hodina,
Že se rod wáš pomstě božj neuhne!
Co wám scházj? kwěte mezi prwnjmi

Wáš rod, stkwj se mocnostj a bohatstwjm;
Bez odbogstwj ctili by wás wládcowé!
Radili mně, bych wás sewřel, zahubil,
Nelitugi, že gsem toho neprowed,
Raděg trpjm křiwdu; moc gest swedených.
Bez dětj gsem, co gen chcete koneyte;
Žiwotem tjm wezdegšjm gen pohrdám!
Tam ge giný, (*ukazuge wzhůru*)
w něg se pewně důwěřjm;
Snažil gsem se powinnosti wykonat,
W národ uwest mrawy oblažugjcj;
Prowinil-li gsem kde — aneb ponesu
Winu děda — na swém bratru spáchanau,
Podáwám se wůli swrchowaného; —
Popřegte mi přichystat se na wěčnost.

PROTISLAW.

Otče ustrňte se, wždyť gest newinný,
W saubogi brat zašel, byl to božj saud,
Nebyla to wražda, moh tam odpůrce
Sám i klesnaut; — při tom o trůn nestogjm.

KOCHAN.

Zrádce rodu! wrtohlawý potomče!
Prominaut mám, nač gsem léta obmeyšlel!
To, co wrhla w ruce sama příhoda,
Twá má zkazit nemotorná autrpnost?
Trůn-li nenabudu, předc to bude msta.

Scéna 6.

PŘEDEŠLJ, PŘISLAW a HOWORA.

PŘISLAW.

Chytil gsem tu ptáka, ptalť se po wládci,
Zaslušno gest, by mu konal společnost!

KOCHAN.

Přicházjš sem pro odplatu w prawý čas,
Zaslech gsem, gak umjš dobře zápasit;
Nechám tebe zápasiti na hrušce,
Na nj se máš třepat, co chycený drozd!
S panoši tě saubog westi naučjm!

JAROMJR.

Wěrný sluho! ty mně bolest působjš,
Na swůg osud gsem giž zcela odwážen;
Smutný konec máš wzjt za swau oddanost.
Ustrňte se nad njm, wždyť gest newinný, —
Konat musil, co se gemu kázalo.
Newyzraď nic, to gim také spřjsahey!

HOWORA.

Statnj pánj! welemocnj wladyci!
Zde se zjskati dá welká wýplata!
Knjže musj wám, co chcete, nahradit,
Uzawřjti s wámi swazek přátelstwa;
Spřjsaháme oba wěčné mlčenj!

KOCHAN.

Gaká pošetilost tebe napadá?
Držjš snad nás pauze za nákeřnjky?
To wám prawjm: zagjt oba musjte;
Kdyby sám chtěl osud toto zginačit!

HOWORA.

Mocný pane! Aspoň se nám dowolte
Rozlaučiti; gest to cesta daleká.

KOCHAN.

Toho neodepru! Gen se wyplačte,
Kwilte, to mně bude húdba ljbezná!

HOWORA.

Dey se knjže naposledy obegmaut!
(obegme Jaromjra, tagně k němu)
Pomoc na bljzku gest, hleďme průtahu;
Možná že předc odtud oba wywáznem.
(k Wršowcům)
Mocnj páni! do služby mne přigměte,
Mnoho zgewjm, nechte mne gen na žiwě;
Budete-li kázat, sám geg zawraždjm!

KOCHAN.

Ty gsi smrtj mému synu poslaužil,
Newěřjm nic takowému slauhowi,
Anž chce swému pánu tak se zachowat.

HOWORA.

Tedy, knjže! přigmi mne zas na milost;
Žil gsem s tebau, také s tebau umřjt chci!
Dobřj páni! wjte, že gsem mysliwec,
Dowolte mi s mau se trubkau rozlaučit,
Za to wygewjm wám mnohé tagnosti!
Zlatá trubko! zde gest těžké laučenj;
Když gsi zněla, srdce mi wždy plesalo,
Roznjtily se mi audy po lowu. —
Kterak gsem dnes dychtil po twém sauzwuku;
Nechte mne gen třikrát na ni zatraubit,
Pak rád umru, tjm si srdce odlehčjm.

PŘISLAW.

Wrch gest strážj obsazený, gisti gsme!
Neškodilo by nám něco wyzwědět!

KOCHAN.

Staň se: Jaromjra odweďte hned pryč,
Přiwažte ho na dub; střelbu začněte.
(odwáděgj knjže — dub wyniká za diwadlem. — Wršowci střjlj z diwadla na něg).
(Howora traubj.)

KOCHAN.

Co ten chlap se na tu trubku zpropadá?
Gew předc zčerstwa: spjš si swau smrt odbudeš!

HOWORA.

Neysljčněgšj panoš byl wáš gistě syn!
Gakau djwku zhljd, tu pronik očima,
Okauzlena stálá, to i zkusila
Kněžna: nemohla wjc lásce odolat.
(traubj dlauho po druhé.)

KOCHAN.

W zámyslu má něco, ďás ho nabjrá;
Protknu tebe, gestli geště zatraubjš.

LUTIBOR.

Dostal giž dost *(ukazuge na Jaromjra.)* hlawa se mu sklonila,
Widěti gest, kterak se mu preyštj krew.

HOWORA.

Mocný pane! nezafauk gsem po třetj!

KOCHAN.

Střelbu obnowte zas! chlape rychle gew!

HOWORA.

Mozek strachem práhne, minau myšlénky,
Přegte oddechnutj: až se usadjm!
(Howora traubj po třetj, stáwá se hřmot, giná trubka odpowjdá.)

KOCHAN.

Co to? zrada! pozor dáweyte!

Scéna 7.

PŘEDEŠLJ, WNISLAW A DAW OZBROGENÝCH PRAŽANŮ.

WNISLAW.

Kde gest knjže? rychle powěz, Howoro!

HOWORA.

Hbitě za mnau! newjm, geli na žiwě.
(oba běžj tam s částkau Pražanů).

KOCHAN.

To gsme tomu dali! hleďme uprchnaut!
Wršowci utjkagj — Pražané za nimi.

Scéna 8.

WNISLAW, HOWORA a NĚCO PRAŽANŮ *(wedau Jarom.)*

JAROMJR.

Co se děge? gsem-li u wytrženj?

WNISLAW.

Slawný knjže! gste žiw, k tomu zachráněn,

Wyswobodili wás wěrnj Pražané;
Howora tu zrádu šťastně wypátral.
Drobet krwácjte? Ránu zawážem.
(*hned mu rameno zawazugj*).

JAROMJR.

Ginau bolest necjtjm než w rameně:
Zahogj se! Gak gste s nebe wypadli?

WNISLAW.

Wěštil wašj druži zrádu Miloslaw,
Howora gi zaslech, geg hned na saubog
Wyzwaw, w potýkánj šťastně zahubil.
Nám to dones, hned gsme částku Pražanů
Ke ochraně wašj rychle sebrali,
Nocj sme šli; tu nám gakýs mysliwec
Zgewil, že wás na wrcholi opustil,
Mage koně k giné straně obstarat;
W lese že tu potkal podezřelý daw,
Mnoho že se zdá gich býti na stráži,
Že nás hauštjm na wrcholek dowede; —
Wykonal to. Dál šel pátrat Howora,
Umluwili gsme si trubkau znamenj:
A tak přepadli gsme peleš lotrowskau.

Scéna 9.

PŘEDEŠLJ a PRAŽANÉ (*s chycenými Wršowci krom Kochana*).

JAROMJR.

Djky srdečné wám skládám, Pražané!
Wy gste wěrný, činný, mjrný lid!
Druhým městům slaužjwáte přjkladem;

Kde kdy gaký wládce chtěl z měst pomoci
Proti odbogným a zpupným wladykům;
Zanechali gste hned hbitě obchodu,
Zastáwali gste hned geho mocnosti!
Náboženstwj gest wám swatě wštjpeno,
Udržj to stkwělost blaha národu;
Za to wám wděk Přemyslowi potomci
Proukážau, waše město okrášlj;
Obchody a swobodami má se stkwjt;
Předčjt má i welká města w Europě,
Tak že si klást bude mnohý wenkowčan
Za swé štěstj, když mu osud popřege
Spatřit we swém žitj gednau pražských měst!

PRAŽANÉ.

Že náš knjže žige: Praha zaplesá!

JAROMJR.

Dnes se semnau děly wěci podiwné.
Z rána se skály gsem tworce welebil,
W paušťce sešel gsem se s mužem podiwným;
Gemu otewřena gestiť budaucnost,
Wěřjm, že on wládne s duchy propasti;
Pak gsem upad Kochanowi do klepet —
Bože! gakých strastj gsem tu zakusil!
Byl gsem připat k dubu, šjpy fičely
Bljzko hlawy, pak gsem do mdlob upadl:
We snách přepodiwné měl gsem widěnj:
Muž tu nápodobný Janu swatému
Srážel rauchem šjpy na mne měřené,
W probuzenj widjm milý wěrný lid,
Kterak plesá wraucně nad zachráněnjm!

Na památku téhož klášter založjm
Ke cti lidské spásy zwěstowateli.
Odměna má stjhat waši oddanost;
Odložjm low dnešnj, zpět se nawrátjm,
Částka z wás ať wrahy k Praze prowázj,
Mimo Protislawa rádce dobrého;
Druzj na mjstě mne ať zde držj low.

PRAŽANÉ.

Dlauho ať náš knjže žige Jaromjr!
(*Opona spadne*).

GEDNÁNJ III.

Položenj před Bzowem.

Scéna 1.

KOCHAN (*w přeginačených šatech*) a PROTISLAW.

KOCHAN.

Proklatý gest to rod! zničit gsem geg moh
Sfauknutjm gen. Nademnau teď wjtězj;
Plazil se mi w rukau, žebral o žiwot;
Nawrátil se nazpět, gako z wjtězstwj,

Půl Prahy mu wyšlo plesem slawně wstřjc.
Zwonili mu we wšech wšudy kosteljch;
Chtěli kamenowat wsecky Wršowce.
Gaký bol to, že tak wywáz k sláwě swé!
Gako psanec každému se wyhýbám,
Gedná se tu o žiwot a o statky:
Snad se o ně mezi sebau hádagj!
Protiwnjk můg powyšj se w nádheře:
On to, co mně syna zawražditi dal!
Geho krew mne stále wolá o pomstu;
Ta wře we mně, ta mne pudj, dohánj
K podniknutj zaufanliwých prostředků!
Ale knjže nademnau se honosit
Nemáš dlauho! Twůg ples obrátj se w žel,
Způsobjm to, že twůg bratr sám twau krew
Cedit bude: to msta nad Přemyslowci!
Dědičná gest w tomto rodu bratrů zášť;
Wáclawa brat wlastnj — mečem zawraždil,
Boleslaw pak třetj, oba bratřj chtěl
Zbawit žiwobytj; hněw teď probudjm
We Oldřichu proti Jaromjrowi;
Přihodj se, co se stalo praugci!
Odložjm směr k wládě, musjm pomáhat
Oldřichowi: pomoc mnozj sljbili!
Miloslawe! proč pak gsi se prozradil?
Mluwit nemůžeš wjc; zamilowanj
Nemohau nic zatagiti milenkám;
Gegj smilnost uwrhla tě w záhubu.
Gegj zráda malý zisk gj přinese!

PROTISLAW.

Otče, opusť gen wlast; w nj se wznášj meč

Nad twau hlawau: ugdeš mu gen w cizině.
Ač ti osud nestálosti prokázal,
Geg gsi w Čechách řjdil; wysost zachowáš,
Statků nezbawj mne knjže; přjgmy z nich
Odešlu ti. We Polště žj we sláwě,
Posléz se snad osud na tě udobřj.
Máš moc přátel; cjsař bude přjmluwčjm.
Wěhlasná gsi hlawa, předces pochybil;
K čemu tolik k tagné wraždě páránj?
Z hauště puštěný šjp by mu žitj zhas,
Neb dwa samého by lehce přemohli;
Podezřenj stjhalo by Oldřicha.
Miloslaw gak zašel, měls opustit smjr,
Tjm bys zjskal u knjžete důwěry.

KOCHAN.

Neznáš giné rady, nežli otroctwj.
Mám se sem tam taulat gako poběhlec?
Domnjwáš se, že gsem hluboce tak kles?
Že gest hrdinská ma mysl zničena?
Teprwa se zmůže; gak bych genom moh
Myslj chladnau zřjti wysost odpůrce?
Utláčeti náš rod, ničit našince?
Pochybyl gsem — přiwábil mne k tomu wztek
Nad segitjm syna, pohybowalo
Wšecko se mnau; ti se stráži wyhnuli.
Čilé hlawě dá se wšecko naprawit!

PROTISLAW.

Otče! nenj štěstj tobě přjzniwé,
Nepauštěg se znowa w nebezpečenstwj,
Chladná rada nenj mysl otrocká!

KOCHAN.

Znáš mne, že gen wlastnj hlawy poslauchám,
Wnitřnost má mne pudj, co mám wykonat?
Pomsty žádám, též bych zástup zagatých
Wyswobodil: gsau to milj Wršowci,
Kteřj pro mne nasadili žiwota;
Štěstj nenj na wždycky mně odporné,
Powaž gen mé uprchnutj z Welizu;
Obkljčen gsem giž byl welkým zástupem,
Potýkánj by nic neprospjwalo;
Za mnau byl shon, wšecko „Kochan" křičelo;
Měl gsem před nimi skok; dworec zawřel gsem,
Uzřel gsem tam welkau listj hromadu,
Zaryl gsem se do nj: práwě gako krt;
Za chwjli se též tam za mnau wedrali,
Probljželi wšecky stáge, obydlj; —
Když gsem se gim poděl, podgal wšecky strach,
Děwše, že znám zacházeti kauzlemi;
Gak se smrklo odtud gsem se odebral
K spřjzněnému, kde gsem se hned přestrogil;
Procházel gsem w zginačeném oděwu
Mnohé hrady, mnohé naklonil gsem si
K welké ráně, k rázu odwážliwému.
Brzo shledáš, co tu w Čechách wypukne.
Tamto ten hrad, přjbytek gest Oldřichůw;
Kráčegme tam, ten nám spásu přinese.

(*Oba odegdau.*)

Scéna 2.

(*Oldřichůw hrad Bzow.*)

OLDŘICH A MUTĚG.

OLDŘICH.

Diwné zpráwy o bratrowi došli mne,
Oč se wšecko nepokusj Wršowci?
Dogda wlády, wezmú ge předc na uzdu;
Gsau to tuze wěci nedowolené!

MUTĚG.

Též gsem o tom slyšel, gest to smělý rod,
Nemožné wše, co se mluwj, uwěřit;
Aby knjže přiwázali ke stromu,
Po něm gako do zločince střjleli?
A pak by gim předce wywáz z pazaurů?

OLDŘICH.

Skaumám, co tjm chtěli? — Mně se zaljbit?
Byliby se předce o tom zmjnili;
Aneb dychtj snad i sami po wládě
Tak co gegich předci? wždyť gsem gestě žiw,
Též i můg syn, neznamenám aukladu.
Pátrat po pramenu činu neškodj:
Newyplýwá mnoho z neaučinnosti,
Z lhostegnosti ničeho nic nepogde!
Přemeyšljm též nad bratrowým wzkázanjm,
Ať si nemyslj, že čekat na léta
Budu; až se gemu samo zaljbj
Wzdát mi mocnost; tak to ostat nemůže!
Bázliwec gest, před wšjm se hned strachuge,

Nezná podniknutj wálek prawidel,
Nedá se nic zjskat samo od sebe,
Kdo chce wydobyt co: ten se odwážit
Musj: kdo wždy stále genom přemeyšlj,
Nepodnikne mnoho; nikam nedogde!
To mu škodj w zemi, škodj w cizině,
Wšudy wolj polowičné prostředky.
Gistě nepocaufne wlastj přes meze.
Když mně nechce mocnost w dobrém odewzdat:
Pátrat budem, gak by gi wzdal mušenjm.

Scéna 3.

PŘEDEŠLJ. KOCHAN a PROTISLAW.

KOCHAN.

Byl gsem poukázán wenku wstaupit sem;
Neposuďte přjchoz tento za smělost!

OLDŘICH.

Wjtey ty nám w našem hradě wladyko!
Co tě na Bzow sem k nám přiwádj?

KOCHAN.

Mocný knjže! Wás co wládce, wéwodu,
Pozdrawugi Čechů! Krále našeho!
A to gménem neymocněgšjch wladyků,
Kteřj dlauho záměr swůg giž skaumali;
Zřj, že powýšjte zem tu nad předky,
Propůgčte mi ucha, gsem gich wyslanec.
Byl gsem u Cjsaře, w řjši německé,
Na wládce a na Wás se tu wyptáwal,
A gak se též wede w zemi aurodné?

Wladařenj nehrubě gsem schwalowal ;
Odpowěděl na to: „Proč to trpjte ?
„Nechte na trůn bratra geho dosednaut.
„S wašjm wládcem gsem též nespokogený,
„Wogsko pomocné mi ondy odepřel,
„Neyspjš spolčený gest tagně s Polany?"
Poswědčil gsem. Zde mám nowé důkazy.
(podáwá list Oldřichowi)
S tjmto listem wyslal k Boleslawowi
Mého nešťastného syna do Polska,
W něm ho žádá o stwrzenj přátelstwa,
Podlé běhu že se časem dostane
Zem ta naše, gistě geho potomkům.
W srdci na wašeho syna newražj,
Nazýwá ho pauze hnusným auhoncem ;
Gistě mjnj od wlády ho odstrčit.

OLDŘICH.

Marné záštj: o syna se nebogjm,
Národ si geg wážj, zřj w něm wlastnosti
Přjštj sláwy, po nj genom plápolá,
Geho oko giskřj se wždy při zbrani.
Ten se bude stkwěle se sausedy rwát,
Nadělá gim geště dosti wrtochů.
Nebude se za něg hanbit potřeba
Ani za máť geho; gistě Božena
Nowau silau ten giž skoro schnaucj kmen
Občerstwila; powstane z nj hrdinstwo ;
Nuže, koho myslj na trůn dosadit?

KOCHAN.

To se newygadřil, gemu gedno gest,
Zdědjli trůn Polák, či syn Gindřichůw:
Gen když nedosedne na něg Břetislaw.

W mysli wězj gemu, že gste urazil
Knjžecj rod, panstwo, sedlskau newěstau.
Wěhlasně gste gednal, že gste neswěřil
Syna gemu, wazba by geg stjhala;
Aneb by mu žiwot drahý odegmul.
Národ na něg klade wšecku naděgi,
Pro něg musjte se o wše pokusit,
S wámi také gednati chce aukladně,
Chce wás dáti zohawiti slepotau,
A tak by byl wáš syn přjmo ztracený.
Pro wládu gest k wšemu schopen Jaromjr.

Oldřich.

Nazýwánj syna mého auhoncem
Dotwrdil mi wyslaný můg dwořenjn.
Bratr krutec nenj, ale poslauchá
Radu dwořenjnů; tať gest omylná!
Snad se za ně někdo cizj ukrýwá?
Použiti musjm prozřetedlnosti!

Kochan.

Powažte též, že se tu zde o bytnost
Wašj gedná, panstwo se tu obáwá,
Aby nepadla zem do podrobenj:
A tak neztratilo wšech swých nadánj.
Sám gsem zakusil giž od něg přjkořj,
Panstwj po bratrowi mám si zaplatit;
Mjsto práwa, panuge tam ohled gen,
Popuzená gest tjm částka lopotů,
Máte se w zem tuto milau uwázat,
Chtj wás podporowat gměnjm, žiwotem;
Chceteli gi zachowati pro syna,
Chopte se gj! doba důležitá gest:
Sic zem gistě na giného přenesau.

Oldřich.

Wladyko ctný! dá se lecos nawrhnaut.
Co se nedá ani něgak wywesti:
Gaké gsau mi w stawu dáti pomoci?

Kochan.

Z krage swého částku wogska shledáte,
Z našich statků wám tam wšecko přitáhne,
Náš rod wynášeti bude celý pluk;
Od dwadceti wladyk nesu podpisy,
Srazj se ty dawy na okamženj;
Přepadneme manj Prahu, Wyšehrad,
Dřjw než knjže něco wogska seberę.
Odřjci se musj wšeho wládnutj,
Aneb zagde manj při potýkánj,
Neb to wykonáme, co se odhodlal
Prowesti wám: bude k wládě neschopný,
Zmizj k zastánj se o něg přjčina:
Kdyby powstali předc, my wás zastanem.

Oldřich.

Než ti na twůg náwrh zgewjm mjněnj,
Dwě mi wěci musjš geště wyswětlit.
Kterak se to stalo, že twůg zašel syn?

Kochan.

Nedal pokoge si, dral se ke dworu,
S wyššjm powolánjm seznámit se chtěl.
Knjže chwálil geho čęjcj schopnosti,
K swému neštěstj se kněžně zaljbil.
Z těchto skalin málo kdo z nás wywázne,
S kněžnau gsem mu obchoz časně zakázal;
Ke swé zkáze on k nj láskau zahořel,

A tak geho schůzky smrt mu přitáhly.
Byla to gen pošetilost mladosti;
Takowé se wjckrát stanau přjhody;
Newznikne žár bez chylenj milenky.

OLDŘICH.

S weškerau se srownáwá to powěstj!
Wygew také zpráwy strany Welizu?

KOCHAN.

Wypátralo něco synků panošských,
(W nich též byla částka z našj rodiny),
Že se wydal na low knjže Jaromjr,
Chtěli téhož wyraženj použit;
Tu se na cestě gim ňáký mysliwec
Nachomitnul; toho pro wyraženj
Přiwázali na strom, gemu hroziwše,
Že ho rozstřjlegj: šjpů několik
Po něm wypustili, ale na prázdno:
Sic by dozagista žiwý neostal. —
Co ďas nechtěl, byl to knjže Jaromjr,
Za něg se gim hlásil; žádný uwěřit
Nechtěl tomu; až pak křikem Howora
Přigechal tam, za prawdu to potwrdil; —
Tu se rychle strachem wšecky rozprchli.
Swéwolnost ta držela se za auklad
Odemne prý s Wašjm směrem napatý.
W našem rodě mnozj gsme si podobni;
Mého streyce tamto za mne drželi,
Který gim wšak při honěnj uprchnul.'
Mjsto mne tam přelud genom widěli!
Za diw držj odwázánj knjžete,

Za náramné Howorowy zásluhy.
Co dopadli w lese, wšecko schytali,
I ty co ni při čtweráctwj nebyli;
Wšecky potrestat chce bezhrdljm.

OLDŘICH.

Každý o tom mluwj zcela gináče,
Twá řeč zdá se mi být k wjře podobná.
Ty bys nebyl prowáděl tu zpozdilost.
Nebyl bys ho nechal ugjt žiwého.
Chci si předložit wše, drobet odstupte!

PROTISLAW (*ke Kochanowi.*)

Otče znáš předc prawdu na rub obrátit. —
(*Odegdau Wršowci*).

Scéna 4.

OLDŘICH a MUTĚG.

OLDŘICH.

Zgew mi rady: čeho se mám uchopit?
Wjm, že ošemetný celý ge to rod;
Škoda doby přenachylné prominaut,
Tento náwrh semnau celým lomcuge.

MUTĚG,

Wywedeš to pauze s krwe prolitjm;
Škoda ge gj. Duch twůg podnikagjcj
Odwalj sic wšecky wšudy překážky:
Powaž ale, s kým wstupugeš do spolku?
S pekelnjkem, peklu se tak zapjšeš,
To se tobě někdy wraždau odslaužj!

Pochodeň ty bogů hodjš do wlasti,
Kde se plamen skončj, kam se zabére,
Nikdy žádný newj: kdežto neštěstjm
Unawený brat ti wládu odewzdá.

Oldřich.

Znám ho; wladařstwj se nikdy nedočkám,
Proto odewzdánjm stále odkládá,
Prawdu má ten šjbal, že on newražj
Na Bož'nina syna z záštj, w stawu gest
Odepřjt trůn gemu, kdybych bratra měl
Předemřjti. Wěc se musj rozhodnaut,
Wršowci gsau wšickni w nebezpečenstwj,
Se wšj snáhau budau wěrně pomáhat
Kde gest třeba, tam i pekla pomoci
Škoda zawrhnauti; přigde zase čas,
Kde lze bude z nj zas něgak wywáznaut.
Naposled se swého bratra tázat dám:
Po dobrém-li otcowskau zem postaupj?
Odepřeli toho: pomstu na sebe
Zbudj, uhasne wše milosrdenstwj.
Wlastnjm krwe prolitjm wše zaplatj!
Zawoley mi to dwé, budu gednat s njm.

Scéna 5.

Předešlj. Kochan a Protislaw.

Oldřich.

Geště gedné zodpowjš mi otázky:
Gaké k nawrhnutj kladeš gistoty?

Kochan.

W tomtu spisu wladyků gsau podpisy;
Wěřte, wjc se gich sem geště přirazj,
Gen co podniknutj naše wypukne;
Wjte, že gsau mnozj w zniku bázliwj,
Na odwahu giných wraucně čekagj;
Za zástawu kladu se wám tuto sám.

Oldřich.

Staň se, to twé nawrhnutj přigjmám!
Ten spis, též i syna tuto podržjm.

Kochan.

Než se nadá, rychle wládce přepadnem;
Tjmto se dá mnoho strasti uspořit.

Oldřich.

Nechci zrádně gednat, gako nákeřnjk,
Má zbraň ať zde koná, též ať sezná wlast
Mého ducha, genž mi zjská wjtězstwj.
Kwapně wywesti se musj powstánj;
Zatjm w komnatě tu o tom gedneyte.

Protislaw (*k sobě*).

Za zástawu slaužiti mám odbogstwj,
Které nenáwidjm? Diwný rukogmě!
S otcem pauze chodjm, abych zuřiwost
Geho krotil; ne bych s njm měl podjlu.
Kterak otce zradit, kterak zabránit
Kruté směry? on mne neuposlechne.
Zagjt chci s njm raděg, než geg opustit.

(*Wršowci a Mutěg odstupugj.*)

Scéna 6.

Oldřich (*sám.*)

Ó přjležitosti! dcero nebeská!
Nawštiwila gsi mne, tě se nespustjm,
Ty gsi osud Páně! Tyto přjhody
Sauzené gsau, abych se gich uchopil;
Kdo tě nechá prchnaut, s štěstjm pohrdá.
Přicházjš sem: práhla mysl po tobě!
Tak gsi nenadále mne zde přepadla!
Zcela wnadná, přjzniwá a ochotná,
Že gsem si gi nemoh náchylnégšj přát!
Wjm, že bratr nawrženj odepře,
Milegšj mi bude wydobytý trůn
Wlastnj snáhau, nesnázj a statnostj!
Ó gak plesat budeš maudrá Boženo!
Myslel gsem wždy, že se wlády nedočkáš,
Nezgewjm ti aučel, až se wywede,
Ty bysi snad úsilj to zrážela,
To gen pro tě, a též syna podnikám.
Má i přitom zjskat sama naše zem,
Čechům přiletět má zase orlice,
Rozkotaná bude k řjši wázanost,
A co newywedu, syn to dokoná.
A tak magj Boženini potomci
Zem tu gešte skrownan, sláwau rozšjřit!

Scéna 7.

Sjň na Wyšedradě.

Střežislawa a Unka.

Střežislawa.

Knjže, můg choť, mne sem powolati dal,
Nepřicházj: tohoto se shledánj
Hrozjm, má být na mne welmi rozzloben.

Mlnwj lid, že w cizoložstwu Miloslaw
Přepadnutý zašel rukau Howory,
Že gsem w spolku Welizského aukladu:
Přecházj to wůbec z huby do huby.
Ještě powěst k tomu wjce přidáwá,
Že mne s Wršowcem giž wjckrát dostjhli.
Wšecko zastáwánj nechce wěřit lid,
Nazýwá mne wůbec cizoložnicj
A též společnicj wraždy nad chotěm,
Před kterými trnu prowiněnjmi!
Aučel můg byl slaužit češkám přjkladem,
Gak se magj chowat ke swým manželům,
Osud gsem s njm přeprotiwný dělila,
Opatrowati ho, byla hrdost má:
Ale mocnost protiwného osudu,
Stjhagjcj geg, i snad mne udolá.
Žádný neuwěřj wjc mau newinnost,
Nectná pozůstanu na wždy u lidu,
Nedá wywrátit si, co giž uwěřil;
Nemůžeš si tu mau bolest představit,
Kterak tjm gest duch můg zcela skljčený!
Tuto tjži, žalost, auzkost nesnesu!
Neb gsem byla na čest citu autlého;
Než tak žiwu býti: lepšj ge tu smrt!
Manžel wěřj zcela lidské powěsti;
Gewj w rozljtěnj celau zuřiwost.
Geho nelekám se, šetřj prawosti,
U něho se lehce ospprawedlnjm,
Naproti mně žádné winy neswědčj,
Newinného bolj w podezřenj být;
To mne bodá, že wjc gména gasného
Nedosáhnu ginak wjce u lidu.

UNKA.

Milost kněžno! znám wši waši newinnu,
Chci gi stokrát swatoswatě spřisahat.

STŘEŽISLAWA.

Kdo wj, gestli k přjsaze tě připustj,
Ano i gi za křiwau lid prohlásj;
Přeběda mně, widjm w očjch každého,
Gak mně powržené winu wytýká;
Bože newinná gsem, přitom ztracená!

UNKA.

Slyšte, gakau snášjm křiwdu přjhodau,
Ana zbawila mně též ctné powěsti.
Po mém otci pozůstalo prostředné
Gměnj, podlé něho máť mne šatila.
Giné kráčely si w hrdé stkwělosti;
Mjrným gsem se spokogila oděwem;
Tu pak chljpný boháč taužil newinnost
Odegmaut mi, chtěl mě zlatem porušit;
Tak co pekla! gsem ho nenáwiděla,
Neztratila bych gi pro celičký swět.
Zawrhla gsem zlato, černé zámysly.
Ten čas přigel ugec mau máť nawštiwit,
Za njm dědictwj mé pozůstáwalo;
Řečil máti: „Dceruška ti dorostá,
„Gest též swětu giž giž hezky podobná,
„Potřeba gest, lepšj zgednati gj šat;
„Oděw děwy hezké sljčnost powyšj,
„A tak dogde ctného zaopatřenj;
„Pomohu ti, z dědictwj gj založjm.
„Nenj dospělá sic, wšak nic nezapře!

„Ztratjm-li co! gest má milá přjbuzná.“
Přigala mát náwrh, oděw stkwělegšj
Zgednán hned byl, kéž gsem ho rač neznala,
Byl mi řjdlem swjzele, wšeho neštěstj!
Sotwa wyšla gsem wen w skwostném oděwu,
Šeptalo se: že to chlipnjk nakaupil;
Žádný ale nemluwil to do očj,
Patřilo se, že se wěřj pomluwám.
Potom pátrat w času, bránil autlý stud,
Spolehla gsem se též na swau newinnu,
Ale tato před potupau nestřeže!
Ó! gak křiwdu snášet, gestiť přetěžko!
Brzo powěst roznesla se široko:
Gewil potom ugec, že mne založil,
Wšak to mnozj za plášťjček drželi,
Málo kdo to z dobrých lidj uwěřil;
A tak powěst k nawrácenj nebyla.
Každý prawil, wždyť to mluwj wšecken swět,
Nepátral dál: kterak powěst powstala,
A že pošla z chatrného domněnj!
Žádnému gsem tu tjž newygewila;
Dotknaut se gj, bránil autlý cit,
Wám to gewjm, bych wáš ukogila bol.
Mnohé štěstj se mi křiwdau skácelo,
Obáwám se, abych nepřišla předc w zkáz;
Bůh to sprawug, těžké odpowjdánj
Ponese ten, kdo tu křiwdu roztrausil!

Střežislawa.

Sotwa gsi sem byla k dworu přigata,
Přišla sem ta powěst; tebe urazit
Nechtěla gsem, byla gsi tak stydlawá
Čistých mrawů, že gsem pochybowala

Na těch řečjch. Wěřjm že gsi newinná:
Milegšj mi budeš! O twau dobrau čest
Zastanu se; křiwda se má odwolat,
Ale newjm: kdo se o mau zastane?

UNKA.

Zmožte se gen, nenj na wždy zmařená.
Sám se o nj ugme sprawedliwý choť,
Naproti wám žádný důwod neswědčj;
A gá pro wás podstaupit chci wše i smrt.

Scéna 8.

PŘEDEŠLÉ. JAROMJR, BOSOW, HOWORA.

JAROMJR.

Kněžno! nechci tebe bez wyslyšenj
Zawrhnauti, ač gest wina patrná:
Wygew, co k swé můžeš přednest obraně?

STŘEŽISLAWA.

Oznam mi, můg choti, w čem mám winna být?

JAROMJR.

Howoro! mluw, ale prawdu nestrannau,
Neubliž gj, ani twému swědomj,
Ani nekreg hanebnosti poklésku;
Genom co gsi slyšel, co gsi widěl gew.

HOWORA.

Prawdu pauhau, čistau zgewjm, po které
Budu moci swatau oběť přigjmat,
Aučty skládat swrchowanému.
Podlé rozkazu gsem w lewé komnatě

Na choť waši pozor dáwal bedliwě ;
Gak se tmělo, zabral se k nj Miloslaw,
Slauhu swého nechal státi na stráži,
Napřed hleděl gsem stráž zticha odstranit;
Tak mně powědomý nenj počátek.
Potom gsem se tiše do swětnice wkrad,
Rozmlauwali mezi sebau o lásce,
Slibowala též mu sňatek manželský,
By gj wyznal wšecko gako milence;
Začal gewit, co se stát má na lowu,
Že se za žiwa wjc nenawrátjte,
Že gest dokonaná cesta do Polska.
Rozhorliw se, wyzwal gsem ho na saubog,
W kterém klesl, odnešen byl do bytu
Swého rodu; kněžna byla zmatená ;
Na pomoc gsem myslil, gi gsem wykonal.

JAROMJR.

Ctnostná kněžno! ? co se ráčj namjtat?
Newj tworná hlawa žádné omluwy?

STŘEŽISLAWA.

Swět mne prohlašuge wůbec za winnau,
A gá tu předc stogjm čistá bez winy,
Za swědka tu beru Boha žiwého!
Co zde naproti mně přednes Howora,
W tom se skrytost udalosti nacházj.
Žádal u mně přjstup tento Wršowec,
Odepřela gsem ho: on se wedral sem,
Že se w okamženj odebéře pryč,
Že gen přicházj prý sem se rozlaučit;
Počal ale citně mluwit o lásce,
Přemlauwal mne k budaucjmu manželstwj.
Začal se tě urážliwě dotýkat,

Gewil proti tobě ostré auškleblky;
Gindy byl gen k tobě pauhá oddanost:
Užasla gsem, čiwši nebezpečenstwj.
Chtěwši tagnost zrády wypátrat,
Stawěla gsem se mu nakloněněgšj;
I gsem mu manželstwj neodpjrala.
Auskok aučinkowal: zgewil proradu;
Wykřikla gsem, že tak nechci osiřet, —
Ostatnj wjš; prosila gsem Howoru,
By ti rychle letěl ke zachráněnj!

UNKA.

Milost knjže! choť gest waše newinná!
Nechtěla ho ani k sobě připustit;
Na newinu tisjc přjsah udělám.

JAROMJR (*k Unce*)

Neyspjš gsi ty aučastnice zločinu,
Pozůstáwáš wůbec w špatné powěsti,
Gistě lehkostj swau gsi gi zawedla!
Odber se pryč: sic tě wypuditi dám!

UNISLAWA.

Bože swrchowaný! gaká neprawost!
Konat se chce! Wždyť gsme obě newinné!
(*odegde*).

Scéna 9.

PŘEDEŠLJ, krom UNISLAWY.

STŘEŽISLAWA.

Pro Bůh! když mau zawrhugeš swědkyni,
Gaké chceš mjt newiny mé důkazy?

Jaromjr.

Buď si prázdna winy wraždy napatě,
Neočistjš se předc ze cizoložstwa:
S geho schůzkami giž propadla twá čest!
Že ti zgewil auklad, gsi giž auhonná:
Sauditi tě nechci, wjc tě nepřigmu;
We klášteře wilný žiwot dokonáš!

Střežislawa.

W čem mé tehdy wězj podezřelosti?
Dwéře našel otewřené Howora!
Která žena čilá by se následků
Z tagných schůzek asi neobáwala,
Wědauc, že by naproti nj swědčily?
Má gen wina pozůstáwá w důwěře,
Že gsem za ctnostného muže Wršowce
Pokládala, genž gen smeyšlel aukladně,
Lichost geho duše gsem mu odkryla;
Powaž wšecko slusně: neb mne saudit dey!

Jaromjr.

Umj zwrátit winu každý zločinec:
Ty twau mi zde za ctnost geště pokládáš?

Střežislawa.

Krutcowé gste muži! Slibugete nám,
Že nás přigjmáte za přjtelkyně,
Gednáte wšak gen co s otrokyněmi;
Z žárliwosti z cti nás sami laupjte:
Ztracené gme, gak se genom prowdáme!

JAROMJR.

Zaber se gen zatjm na swau komnatu:
Řeči z obau stran si gestě předložjm.
(*Střežislawa odegde.*)

Scéna 10.

JAROMJR, BOSOW a HOWORA.

JAROMJR (*k Howorowi.*)

Wygew! co tu saudjš o té wýmluwě?

HOWORA.

Prawda, dwéře nebyly tam zawřené;
Ostatnj se wšecko k wjře podobá!

JAROMJR.

Co ty o wšem saudjš, maudrý Bosowe?

BOSOW.

Práwa zemská, která dle slow řjdj se,
A ne podlé smyslu zadrženého,
Odsaudila by gi přimo k bezhrdlj;
Za wděk gen ať přjgme wazbu kláštera:
Dáwno stála w podedřelé powěsti.

JAROMJR.

I tak saudjm! wygew ty gj Howoro:
Aby, nežli slunce zagde za hory,
Do kláštera se pryč odstěhowala;
Sic že gi dám uwrhnaut tam násilně!
(*Howora odegde.*)

Scéna 11.

JAROMJR a BOSOW.

JAROMJR.

Gesstě k rozhodnutj pozůstáwá
Geden zástog: co mám s wrahy předewzjt?
Neyhlawněgšj kugce nám giž uprchnul:
Mám ge pustit, aneb w wazbě podržet?

BOSOW.

Saudcowé giž nález smrti pronesli,
Při rozsudku bych to pewně zanechal.
Tři nám prchli z wazby, welké žebřjky
Přistawiwše k hořegšjmu ponebj
Wylámali mřjže; gestli prodljwat
Budeme déle, wšecky se nám rozprchnau.
Nenechá ge Kochan, kdyby s bauřenjm
Měl gim gegich žiwobytj zachránit.
Potřebné gsau w zemi trestu přjklady,
Gestli se gim proti wládci promine
Wražda; žádný nebude gist žiwotem!

JAROMJR.

Týká se to mne gen, mohu odpustit
Nebo trestat, nerád krwe proljwám;
Mysljm, že se dá wěc zjskat dobrotau.
Swedená gest část gich, gsau gen bludnjci.
Gsau i krom Wršowců ginj w řetězjch,
Moh bych k nowé wraždě i ty popudit;
Nazýwagj auklad pauze čtweráctwjm,
Pak že slauha swědek gest gen auhonný!

Bosow.

Nenj žádná wláda bytná bez trestu,
Kázeň užitečná mrawy uwádj
Od zlého i na rozcesty odwracj.
Bez nj nemožná gest w zemi poslušnost.
Nechť gest kdo chce, podroben gest zákonu,
Odbogci gsau, zrádci, wražedlnjci;
Zgewnj zpiklj nepřátelé knjžete!
Gak se Kochan se swým spolkem zachowal,
Gemuž udělena milost z wljdnosti?
Dychtj rod wáš swrhnaut, s trůnu wyhladit;
Zde se ugmaut musjte i o bratra,
W něm se bude Přemyslůw rod zelenat,
Waše sgitj by geg také stjhalo:
Ostatně pak nechte saudcům swobodu,
Buď ať nález wynešený prowedau,
Aneb ať gim udělegj milosti!

Jaromjr.

Uposlechnu rady, wjm že pochybjm!?

Scéna 12.

Předešlj a Howora.

Jaromjr (*k Howorowi.*)

Wyřiď! gak gsi to wše dobře wykonal?

Howora.

Byla kněžna tak co hromem ražená.
Wolala, řkauc: „Hyne na wždycky má čest,
„Raděg ať mne nechá saudem zawraždit;
„Newinnali zagdu, rázem přegde bol.“

Pak se dali obě hrozně do pláče:
Křičela tu gedna wjce nad druhau,
S hlawy sobě wlasy rwauce trhaly,
Slyšet bylo stále: My gsme newinné! —
Odešel gsem; nad nimi byw pohnutý.

BOSOW.

Ženám zbranj autočištěm býwá pláč,
Gjm chtj nás swést; přjsná práwa obměkčit:
Ten wšak, gak co letnj pára pomine!
Mužům podlé slz se řjdit neslušj!

JAROMJR.

W prawdě gest to! Nebyla by na darmo
Zacházela s welezrádnau rodinau;
Snad gen zamezila zločin geho smrt,
Snad se na to nemoh déle djwat Bůh!
Bosowe můg! musjm tobě oznámit,
Že gsem uznal založenj kláštera
Na Welize pro wzdělánj potřebné;
Také za ochranu gsem se zasljbil
Pro čest Božj zanechat té památky.
Budaucnost má wědět diwnau ochranu!
Postarey se, by se záměr wykonal.
Též chci s tebau aučty konat Howoro!
Uwrh gsi se pro mne w chumel odbogců,
Směle gsi swůg žiwot pro mne nasadil,
Tato stkwělá wěrnost žádá odměny:
Dám tě wděčně na staw wyššj pasowat,
K tomu obdržet máš statek Ondřegůw;
Z nedostatku pozůstáwám dlužnjkem.

HOWORA.

Knjže! s dobrotau mne zcela drtjte;
Ne gá! ale Bůh wás diwně zachowal,

Gá gen konal přitom swatau powinnost.
Žádné odměny zde nezasluhugi,
Každau chwjli pro wás žiwot nasadjm.
Nad tau milostj se wydēsj můg rod!

Scéna 13.

PŘEDESLJ a WNISLAW.

WNISLAW.

Oswjcený knjže! diwné powēsti
Trausegj se, že se Kochan k Oldřichu
Zabral, že ge přemnohými zemany
W spolku, ti že wšickni strogj odbogstwj.
Prawda gest, že sem tam zbranē chystagj,
Mnozj o nēm wynášegj wýchwalu,
Lid i w Praze na swau stranu laudēgj;
Mnohé poddanné giž cwičj we zbrani,
Wšecko čeká, gestli Oldřich přiwolj;
A tak gednjm rázem wšecko powstane!
Mysljm, že on toho sotwa odepře,
Potřeba gest na wšecko se připrawit,
Ne až wšecko bude hořet nad hlawau.
By gsme neostali nepřipraweni;
Knjže swolte chystat také prostředků!

JAROMJR.

Widjm plamen bogů, oba dobře znám,
Kochan ze msty wzteku wšecko pobaurj,
Bratra pudj k zbrani žjzen pe žezlu!
Drzý bratře! co to wše chceš předewzjt?

Ty tu ubohau wlast baufj udoláš!
Nemá krew tect pro mé práwo dědičné!
Gá ho wlasti podati chci za obět.

WNISLAW

Mocný knjže! hodnosti se nezbawte
K dobru wlasti, musjte gi zachowat.
Půtka slaužiti wám bude k prospěchu;
Wětšj část se wašj strany přidržj.
Bude krátká; obogci se wyzradj,
Přemoženjm uwedete poslušnost,
A tak waše gmě se bude w přjštj stkwjt.

JAROMJR.

Co ty o tom saudjš maudrý Bosowe?

BOSOW.

Ten wáš odpor zbranj zisk wám přinese,
Wláda upewnj se we swé mocnosti,
Wykořenj se tak neposlušenstwj:
Tenkrát budete moct mnoho podniknaut.

JAROMJR.

Wystaupněte oba w tagnau komnatu,
Rozwažte si potřebné wše prostředky;
Po gistěgšjch powěstjch též pátreyte:
Gá si také geště wšecko předložjm.
(*Bosow a Wnislaw odegde.*)

Scéna 14.

JAROMJR a HOWORA.

JAROMJR.

Paustennjk měl dobře! Wše co we knjze
Widěl napřed, co se bude w zemi djt:

Snad gsi w stawu bez půtky zem utišit?
Howoro tam chwátey, wygew wšecko mu;
Mluw mu po wlastensku ostře do srdce,
Že gest otcowská zem w nebezpečenstwj,
Že má uzawřjt mjr mezi bratřjmi:
Newracug se ale nazpět bez něho!

Howora.

Dobrý knjže! zde gest moci nebeské
Zapotřeby, lidská nepostačuge;
Znám ho dobře; nebe gest mu přjzniwé
Geho náklonnosti; mnoho wykonal,
Zde i ducha bauře wjrau potlačj;
Nedá duchu ukrutnosti wyniknaut;
Národ k němu nosj slepau důwěru,
Kam se přidá, tam se zem i přirazj;
Co mi kážeš: to wše rychle wykonám!
(*odegde.*)

Scéna 15.

Jaromjr (*sám.*)

Walj se sem bauře — stogjm sám a sám —
Co se bude dál djt? — Wždy mne neštěstj
Stjhalo gen, těžko w dobro důwěřit;
Řek sem: že chci na swém mjstě setrwat,
Wšak mi mysl klesá a mne opauštj! —
Neyhoršj gest, že mám proto potýkat,
Totiž pro trůn, o který wjc nestogjm?
Gest mi sice celý národ nakloněn,
Štěstj swé gsem w geho blahu hledáwal,

Gen mne nenáwidj částka wladyků:
Tyto bylo těžko, těžko naklonit. —
I té poslednj gsem sám se podpory
Zbawil, na nj bych chtěl hrady zakládat!
Gi gsem držel za swau hwězdu průwodnj:
Ó gak se má bořj k lidstwu důwěra!
Za milenku hlásila se ginému;
Co mám dělat, nedáli se odstranit
Potýkánj, mámli wálčit skutečně?
Ale obáwám se mraku shrknutj!

Scéna 16.

Jaromjr a Střežislawa.

Střežislawa.

Hotowá gsem welenj twé wykonat,
Nepřicházjm, bych twau družj ostala,
Wšak gen, bys wše s chladnau myslj rozwážil,
By gsi s zapuzenjm nepotwrzowal
Křiwdy, bys mé chránil drahé powěsti;
Lid pak nazýwá mne cizoložnicj,
Za winnau též Welizského aukladu!
Nemáš naproti mne žadných důkazů;
Kdyby w paměti měl slauha Howora
Zwláštnj slowa, která gsem tam přednesla,
A ne smysl od něg mylně chycený,
Dokázala by se tjm má newina.
Wězjš na omylu: měg mne u sebe
Na čas! Přigmu potom poklid kláštera!

JAROMJR.

Osud gest twûg určen, we twém náručj
Skoro zašel milek. Cos mu sljbila,
Newnukla ti strážná ženstwa počestnost,
Mluwila gsi, gako žena hanebná;
Marně řečjš: nedám se ti přemluwit!

STŘEŽISLAWA.

Gaký krutý omyl pudj srdce twé?
Zasluhugi w činech těchto wýčjtek,
W nichž stjn ani prawdy nepozůstáwá,
Nad kterými se má wnitřnost obracj?
Stále o wině djš, ta mně w myšlénkách
Nenapadla, té mám býti aučastná?
W ohawě mám žjti, we podezřenj,
Žiwot westi neradostný, bezectný,
Který nemá pro mne pudu žádného?
Odwoley swûg rozkaz: neb mě zawraždi!
Poslyš, co ti naposledy přednesu!
Wěz ty tedy, gá gsem to, co sprostila
Aukladu tě; nenj tobě neznámo,
Že gsem mnoho chytrostj giž podnikla;
Což ti přicházelo arci hodno mne.
Powěz, kterak tagnost nešlechetnjka
Bylo možno bez aukladu wylákat;
An ti wždycky slepau gewil náklonnost?
Muselo se geho wášni aulisnit,
Prostředek ten pokládáš mi za winu?
Ten ti přines spásu, pro něg zbawit cti
Mě chceš? Mne tak wrháš lidu k lehkosti.
Ostatně wěz, že nebažjm po trûnu,
Dost gsem užila geg, o něg nestogjm.
Powaž, co gest s tjmto žjti za blaho,

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Kterého si stjhá stále neštěstj?
Dělit musj s njm strast, tjseň, nesnáze;
Obáwat se musj, by gi drawý wjr
W zahubenj s wywolencem neuwrh.
Pro mne zagisté gest klášter útěcha;
Od toho pak času, cos mě posadil
K sobě na trůn, doby neužila gsem
Utěšené; ten se stále koljbal;
Brzo zjskat chtěl geg mocný Polský král,
Brzo Gindřich žádal wěcj nemožných;
W odepřenj hrozil nemilostj zlau:
Tu chtěl bratr, bys mu mocnost odewzdal!
W strachu žil gsi, brzoli tě přepadne?
Tam zas panstwo hrozilo ti odbogstwjm;
Nastražili auklad po žiwobytj.
Často tebe kalokrewnost přepadla,
Diwoce twau myslj sem tam házela;
Upřjmně gsem nesla s tebau wšecku strast,
Ba i w wládě gsem ti byla poradau;
Poznala gsem, že ten gasno-stkwělý trůn
Za peče a hlomoženj nestogj,
Záwiděla gsem tu tichost kláštera!
Odemne gsi nezaslech ni steyskánj:
Twau gsem kleslau mysl často pozdwihla!
A zas powaž, w gakých wězjš přjhodách:
Nowá zas se bauře walj na tebe,
Ztracen budeš, samotnýli ostaneš!
Nad twau druži osoby ty wěrněgšj
Nemáš; ta tě neopustj na swětě,
Gestli klesneš, s tebau nesnáz ponese;
Za to wšecko žádá tebe o slušnosti,
Bys mi chránil genom gména dobrého!
Waše powinnost gest swých žen zastáwat,

Bayerische Staatsbibliothek München

Ale wy ge sami z zpupné nádhery
Utlačjte, slušnost zapuzugjce,
Když wám mysl zbauřj lehké důmněnj!

JAROMJR.

Gakau křiwdu trpjš? Práwo bezhrdlj
Wyneslo by na tě; klášter za milost
Pokládey si! Byla gsi s njm spolčená,
Sic by nebyl swěřil tobě aukladu;
Dáwno na wás družstwo okem pozorným
Pohljželo, dáwno si to šeptalo.
Waše schůzky cnoty neznamenaly,
Waše láska byla slepá, náramná,
Nedala se ani tagit před swětem;
Gen gá gsem gi zwěděl neyposledněgšj.
Neustaupjm, nechoď mi wjc před oči,
Přisahám ti: že tě wjce nespatřjm!
Nepopauzeg mě wjc k zarputilosti!

STŘEŽISLAWA.

Tak se tedy wjce spatřit nemáme?
Ty mě tedy nechceš wjce widěti?
Smutné slowo! wjc tě prosit nebudu!
Chwátáš k zkáze: potkáli tě nestěstj,
Opustjli tebe wysost, celý swět:
Tenkrát přigde tebe střjci wěrná choť!
Neodwratný osud chce tě zachwátit;
Proto radj tobě zapuzenj mne.
Ten gen nenáwidjm, tebe w křiwdě ctjm.
(*odcházj.*)

JAROMJR.

Co to w gegj mluwě wězj za mocnost?
Potřásala se mnau: chtěl gsem odwolat
Rozkaz! Dobře, že se odebjrá pryč!
(*Opona spadne.*)

GEDNÁNJ IV.

Sjň na Wyšehradě.

Scéna 1.

JAROMJR.

Žádný nepřicházj, ni můg dwořenjn,
Paustennjk ne, ani wěrný Howora?
Wogsko bratrowo se bljžj k Proseku —
Swětlo potřebugi, abych gednat moh! —
Wšecko se tak na kwap děge, k rozwaze
Málo času. — Ó ty štěstj wrtkawé;
Přátli budeš, či mě zradjš poznowu?
Neznám tebe, geště gsem tě neshledal;
Spřátelil gsem se s twým odporcem,
Ten mne následuge w patách, co zlý duch!
Klamné štěstj, gak se na tě spolehat? — —
Bůh wj, gak se zbraně chápám bezděky!
Gak si přegi, bych byl z wjru wytržen. —
Gaký ugme se tě wlasti strážný duch? —
Wáclawe ty? an to sjdljš w nebesjch,
Wlast tě nazýwá giž blahoslawenym,
Milowals gi! buď též gegjm ochrancem!
Ukog rozbrog bratřj, strasti plnau zášt:
By se necedila krew zas wlastenská,
Aby zbraně nenes proti Čechu Čech!
Obměkči mu srdce; ruky podáwám
Ke smjřenj, na bratra se nehoršjm;
Ty gsi wlasti otec, náš též přjbuzný,
Ať náš nezagde rod, nerozkotá wlast!

Scéna 2.

JAROMJR a BOSOW.

JAROMJR.

Zde se žádaného swětla dopjdjm,
Wygew rychle: co gsi wšecko pořjdil?

BOSOW.

Byl gsem sotwa k Oldřichowi připuštěn,
Přednes gsem mu mjrné články pokoge!
Mluwil gsem s njm wlastensky a důwěrně:
Gak krew marně téci má zas wlastenská;
Nechtěl mě ni slyšet. Gemu po boku
Wězel Kochan, tak co wzteklý pekla duch
Pauhau mstiwost gewil pohled pošmaurný!
Sršew zlostj z očj giskřil zuřiwost,
Prawil: „Gaké wyzjskáte gistoty?
„Naproti wám Gindřichowy powede
„Brzo pluky, w zkázu wšickni upadnem:
„Co tak pro wás nakládáme gměnj, krew!
„Tauha po wládě mu nenasicená:
„Sljbjli co, držet toho nebude;
„Dokud žige, negsme gisti žiwoty.“
Bratr uposlechnuw lidstwa powrhele,
Žádá na wás odewzdánj wládařstwj
Bez wýmjnky: k tomu geště wyhnanstwj,
Byste to wše swatoswatě spřjsahal.
Těžký osud! K tomu gsem gá neswolil,
A tak nedá se ni wogsku zadržet;
Sotwa půl hodiny wězj od Prahy.
Páčjm sjlu ke desjti tisjcům!
Wede Kochan swůg daw satan wtělený,
Gewj, co on, zaufalstwj a zuřiwost;

Wogsko waše počtem menšj o málo
Prozrazuge statnau mysl, srdnatost,
Gsau w něm zbory pražské a též druhých měst,
Hogné zbytky neywěrněgšjch wládyků.
Wůdci Wnislawowi bystrost nescházj,
Kdyby možné bylo, bog gen zadržet;
Náš daw by se zdwognásobnil brzyčko.
Rozkaz wáš gsem weliteli oznámil,
By bog nepočal sám, šetřil obrany.
Naše položenj wěštj wjtězstwj.
Tedy ať meč sporu osud rozhodne!
Nenj muž, kdo nechce odpor podniknaut
Pro korunu! K odřeknutj času dost.
Kdo chce šetřit krwe, newywede nic,
Pro potřebu wlasti gest lid we swětě!
Wogska gsau gen skrowná: tuze krwawý
Nebude bog: ztrátu Cjsař dosadj!

JAROMJR.

Mé gsi práwo arci wraucně zastáwal,
Ale zjskat smjru mezi bratřjmi
Neznáš; wěda, že gá bitwu nežádám,
Že mě bolet bude samo wjtězstwj.

BOSOW.

Úmluwu gsem nechtěl zawřjt hanebnau,
Nechtěli wám ani popustiti Bzow,
Rozkazowali giž tak co wjtězi;
Wůdce náš gest zběhlý, wztek gich ochladj,
Klesneteli, brať wás z země wypowj.
Krom Čech gsau i ginde garé kraginy,
Tam wám poslat musj na wyžiwenau,
Posléz by se bratr na wás udobřil,
Přigal by wás zase nazpět do wlasti.
Přitom Gindřich by wám nedal ubljžit!

JAROMJR.

Bůh dey! by se to wše dobře skončilo;
Znám wšak bratra, tam kde odpor nalezá!
Wztek ho gjmá, soptj zuřiwost a mstu! —
Muži božj na té paušti kde wězjš?
Ty znáš mluwit podgjmawě do srdce,
Ty bys gistě ten náš rozbrog utišil,
Ty bys zachowal gistě mně we wlasti!
Wyhostěnj z nj se smrti podobá,
Krom nj byl by mi swět temný bez blaha;
Nepřigdešli, k bratru se sám zaberu. —
Byť bych zašel pod řjceninami:
Nechci, by se ginj spolu zasuli!
(chce odegjt.)

Scéna 3.

PŘEDEŠLJ a BOGOWNJK.

BOGOWNJK.

Sláwa s wámi! Bitwa byla swedena,
Přicházjm z nj, bych wám zwěstil wjtězstwj!
Dlauho bylo bogowánj na wáhách;
Bratr Oldřich potýkal tam gako lew;
Nechtěl na krok wůdce wáš mu ustaupit,
Až pak posléz daw byl přelstěn Kochanůw,
Pocauf mu wáš wůdce, tam mu přišel w bok;
Zaufalstwj tu naplnilo Wršowce,
Neudržewše se, strhli s sebau střed;
A tak posléz dalo se wše na autěk.
Gako wjtr sem tam plewy rozplášj,
Které žadný nepřiprawj w hromadu:

Tak gest wogsko bratra hrůzno rozprchlé,
Do řádu geg srazit negsau w stawu wjc.

JAROMJR.

Dýchám wolněgi zas, snad se udobřil
Na mne osud; gen ať bratr odložj
Odbognau zbraň, wšecko gemu prominu.
Wyřiď wůdci: krew by přestal proljwat,
Že gest tato bauře odpuštěna wšem,
Gen by hleděl w wazbu uwest Kochana.
Wršowci se musj z země wyprodat;
Tebe následowati má odměna.

(bogownjk odcházj.)

Scéna 4.

JAROMJR a BOSOW.

JAROMJR.

K mému štěstj nic mi wjce neschházj,
Nežli aby byla má choť newinna.
Škoda, že gsi se tak tuze spustila,
Newěrnost twá se mi z mysli nezbawj.
Důwěřenj k zrádci tě k nj přiwedlo,
Měla gsi být wjce opatrněgšj.
Auklad Welizský kul bratr s Kochanem,
Protož se ho také wraucně ugjmá!
Až ti pustjm wládu, tuto potworu
Nesmjš sprostit wazby, ani okowů!

Scéna 5.

Předešlj a druhý bogownjk.

Jaromjr,

Co má wěštit ten twůg pohled pošmaurný?
Celýs bledý, ledwa gsi gen oddycháš?

Bogownjk (*zagjkawě.*)

Štěstj Waše počjná se kabonit,
Waše zástupy se různem pustily
Za prchlenci; tjm tak w sjle seslábli;
Ay tu wyskytne se mladý Břetislaw.
S pěti sty gen mužů nowau posilau
W čele táhne: w ruce nesa praporec.
Postawil se přjmo, kde wáš wogska praud
W hromadě se walil, wolaw k zástupům:
„Wzdeyte se mi, gá gsem kněžec Břetislaw!
„Powedu wás někdy proti cizincům,
„Postawjm wlast waši někdy w oslawu!
„Nepodáteli se, sám wás přemohu!“
Ginj křičj: „To gest wycházegjcj
„Čechů slunce, to gest hwězda třpytjcj,
„Záře wlastenská to! Chraňte žiwota
„Wládce budaucjho.“ Gako kauzlemi
Omámeni stáli: nechtěl potýkat
Žádný tu s njm. Mnozj křičeli:
„Přirazme se k němu, spáse národu;
„Ať náš kněžec žige!“ wšecko wolalo.
K němu se hned přirazila welká část,
Prchlenci se wracowali do řádu.
Geden praud wáš skrowný caufá ku Praze,]
Kochan praud wáš druhý tu sem pohánj,

Wzkazuge wám wůdce, byste rychle prch;
W malé lhůtě že to bude nemožné;
Zbytky wogska že hrad neobráněgj!
(*bogownjk odcházj.*)

Scéna 6.

Jaromjr. Bosow a prwnj bogownjk.

Bogownjk.

Dobrotiwý knjže! wše gest ztraceno,
Wůdce pluků wašich zašel před hradem:
Zbytky wogska chtj se w hradu uchránit,
Gsau pak nepřátelé s nimi zmjcháni,
Cestu k autěku chce Kochan zaskočit!

Bosow.

Nezbýwá nic, než se rychle přewléci
Do oděwu wogenjna sprostého.
Prohlásjme, že gste ugel ze hradu;
Některak wás předce wystrnadjme.
(*Wogenjn se wysljká, a Jaromjr bere geho šat na sebe a wogenjn odcházj.*)

Scéna 7.

Jaromjr, Bosow, Kochan, Protislaw, daw wršowců a Wogsko.

Kochan (*k Jaromjru.*)

Waše gasnost! neračte se přewljkat,
Kdybyste se chtěla strčit do owčj

Srsti, předce by i byla k poznánj!
K čemu prchnaut? gá wás wezmu w ochranu.

Jaromjr (*k sobě.*)

Gaký pohled! gaké wzteky ďábelské?
(*Na hlas.*) Co gest dělat? osudu se podáwám,
Doweďte mě k laskawému bratrowi,
Chtěl gsem w brzku gemu wládu odewzdat!

Kochan.

Neračte se zde bát o žiwobytj,
Za to ručjm: cjtjm milosrdenstwj.

Jaromjr (*k sobě.*)

Oči gewj wypuknutj krutosti,
Zakrýwá gi hrůzonosným pokrytstwjm!
(*Na hlas.*) Nestrachugi se nic, co gste žádali,
Popřálo wám štěstj, wlády nepykám;
O to žádám, k bratrowi mě doweďte!

Kochan.

Stane se to, oswjcenost minulá!
Nežli wšak wás ke knjžeti dowedu,
Mám mu waše oči dřjwe odewzdat;
Nebo by wám byly gistě zbytečné,
Nač gen byste ge měl wjce trmácet?
Wěřte, tento rozkaz plnjm s radostj.
(*k Wršowcům.*)
Wěrnj druzi! uloženj koneyte.

Jaromjr.

Co to tropit chcete: brat gsem knjžete:
Nenj prowolán on; wládnu do nynčka!
Zbawit zraku by to byla ohawnost!
Nemoh bratr tuto krutost rozkázat!

KOCHAN.

Gá to nawrh, on to musil potwrdit.
Rozpomeň se na twé skutky, na wraždy.
Můg syn zašel, zašlo čtrnáct Wršowců.
Tenkrát newywázneš wjce z rukau mých:
Pak tě do tichého mjsta uložjm,
Z rozwrhů tě nemá žádný wyrážet!

JAROMJR.

Twůg syn zašel, ale žádným aukladem,
Bez zkázy moh do Polska se odebrat.
Saudcem gsem též nad aukladem Welizským
Nebyl: wládykowé nález wynesli,
Který dali také sami wykonat.

BOSOW.

Krutégšj trest zazlaužila tato zběř.

KOCHAN.

U sta hromů! Pomsta we mně celém wře:
Čiňte, co gsem kázal, sám to wykonám!

BOSOW.

Obludo ty zteklá! co tu páchat chceš?
Gakau nelidskost a krutau ohawnost!
Nenj dosti, že gste gemu otcowskau
Odgali zem přjmo zrádným odbogstwjm?
Chcete s njm co diwochowé nakládat?
S wládcem, který gak žiw ani žádnému
Neublježil: we winách wám showjwal;
Gaké tropit chcete tupé barbarstwj?
Češtj wládykowé w spolku křesťanském?
Kam wás nezawádj zpupnost, wzteklost msty?
Zastyďte se; on gest potud hlawa Čech;
Co zawinil? swého práwa zastáwal,

Z wlády nenj aučet klásti powinen.
Sprawedliwě gednal, zwelebowal zem;
Gestli se ho dotkneš: zbauřjš celau wlast,
Za swau urážku to bude pokládat,
Za potupu wlastnj tuto newděčnost.

KOCHAN.

Uspoř ničemného milosrdenstwj,
Porady twé gá zde nepotřebugi;
Radjwals mu: poradils mu na dobro!
Wjm, co konati mám s wzácnau kořistj;
Neustaupj Kochan: což gest určeno!

JAROMJR.

Bogownjci! k té krutosti neswolte.
Proti práwu se mi má zem odgjmá.
K tomu přiwolugi, gj se odřjkám;
Chtěgj mě wšak též i o zrak připrawit;
Gednat s wládcem gako s mrzkým zločincem!
Chtjli utwrdit tjm wládu neprawau?
Přisahám zde, že wjc o nj nestogjm;
Wždyť gsem bez dětj, ba ach! i bez choti!
Bogjli se: na wždy opustit chci zem,
Neb mně někde záworami pewnými
Uzawřete, ukoweyte řetězy:
Gen mě nezbawugte swětla Božjho;
Gest to plamen čitj, swatý nebes dar!
Bez zbraně gsem; wám gen zápas připatřj,
Ne wšak biřictwj; neb negste katané.
Mátcli pak předce srdce citedlné,
Mjsto mučenj mě zbawte žiwota!

KOCHAN.

Umjš se teď plazit, gest to neplatné!
Ljtost wzbudjš spjše snad i u skály,

Nežli u mně strast twá radost způsobj!
Na wýklady potměšilce nedbeyte.
Nuže hleďte welenj mé wykonat!

Bosow.

Nepřipustjm bohaprázdnau neprawost,
Chci tě hágit, dokud krwe krůpěge
We mně pozůstáwá! (*wytasj meč.*) Nuže potýkey.

Kochan.

Pošetilče! splatjm za zrády ti dluh,
Tys ho k mnohým neprawostem nawedl.
(*Potýkagj se, Bosow padne.*)

Kochan (*k Wršowcům*)

Baby nesrdnaté! co zde ciwjte?
Swažte ho zde, sice ho sám oslepjm!

Protislaw.

Otče zlatý! gen se nad njm ustrůte,
Co ho chcete mučit? wždyť gest newinný:
Čekeyte předc na knjzecj wyřknutj!

Kochan.

Zrádce! Mlč, sic tobě splatjm přjmluwu!
(*Kochan se chopj knjžete, kterého Wršowci wen wywáděgj.*)

Jaromjr.

Nuže staň se! co gen chcete koneyte!
Wěřte dohonj wás práwo odplatné!
(*Odcházegj wšickni.*)

Scéna 8.

Hradiště Wyšehradské.

Oldřich, wogsko a lid.

Lid a wogsko

Ať gest nowý knjže Oldřich dlauho žiw!

Oldřach.

Děkugi Wám za wše waše wlastenstwj!

Wogsko a lid.

Ať panuge šťastně knjže wjtězný!

Oldřich.

Oblažit wlast bude welký záměr můg.

Wogsko a lid.

Sláwa štěstj, blaho wládci milému!

Oldřich.

Djky wzdáwám za wši ke mně náchylnost,
Lopotowé, wogenjni, wlastenci!
Nahljžela welká částka wládyků,
Že ta naše země dosti rozlehlá
Dlj gen w churawěnj, nepředwezme nic,
Co by k sláwě, k zwelebenj slaužilo,
A gak sama wězj w nebezpečenstwj,
Aby posléz k roztrhánj nepřišla;
Bratr nedbalý a prawý bázliwec
Něco předewzjti wždy se strachowal:
Mnohau ugmu trpěl powolnostj swau!
Přednes gsem mu: to že hodlám naprawit:
By mi zem wzdal, tomu nechtěl přiwolit;
Když to na ten způsob ostat nemohlo,
Uchytiti zbraně gsme se musili;
Bůh gj žehnal: Mně teď welké nastáwá
Uloženj, wlast tu naši zwelebit:
Gaké břjmě wladařstwj gest, nahljžjm,
Zwláště w těchto časech, w přjpadnostech zlých:
Zbawit musjme se k řjši poplatku!
Wydobyt se musj ztráta Morawy!
Pro to dobro chci swůg žiwot naložit. —

Má wám zase gako nowě wzkřjšeným
Powstat blahožitj, obilí množit se.
Znám wás lopotowé, že gste horliwj
Sice na swá práwa; co se ale tkne
Dobra země, neb kde nebezpečenstwj
Hrozj wlasti: tam se w gedno zhlukněte;
Spogenau gste myslj nepřemoženi.
To mi zachoweyte, tau gen podniknu,
Co gsem sljbil, a si wywest předewzal.

Scéna 9.

PŘEDEŠLJ a KOCHAN.

KOCHAN (*potagmu k Oldřichowi.*)
Slawný knjže! bratr wáš gest w žaláři,
A gest také welmi šťastně oslepen;
W této raušce nesu toho důkazy!
(*Ukazuge šat.*) — (*Na hlas.*)
Mocný knjže! smutnau nesu nowinu,
Při bráněnj přišel brat wáš o oči:
Chtěli gsme mu drahý žiwot zachowat,
On nás wraždil, byl tak w půtce oslepen,
Snad to chýlit na neštěstj nebude?

OLDŘICH.

Rmautj mě to: nelze to wjc zginačit,
Wálka má swé práwo; až to uslyšj
Praha, marné potýkánj zanechá.
Djky wzdáwám, slibugi wšem odměny;
Částka ostane zde: druhá ke Praze
Obrátj se, by byl aučel dokonán.

WOGSKO a LID.

Ať náš žige knjže, blahý hrdina!
(*odegdau wšickni.*)

Scéna 10.

Wězenj.

JAROMJR sám (*s zawázanýma očima.*)

Wywedli gste tehdy to swé zločinstwj —
Které gste giž dáwno na mne strogili!
Gaké gste mi spůsobili bolesti,
Mozek se mi swjrá: cjtjm pálenj! —
Ach! to zagisté mě zbawj rozumu!
Máte wládu, mně gste odegmuli zrak,
Gen ať Bůh wám toho wšeho požehná;
Pro mne gsau giž wšecky kwěty, blaha sny,
Podrcené, mizj každý k žitj pud — —!
Tak tě tehdy swětlo patřit nebudu,
Wýlewe ty božský, duchu žiwota!
Neuzřjm wjc, co mé srdce wázalo:
Ni wás České niwy garé kwětaucj,
Ni wás důwěřliwá swětla nebeská,
Waše blahé wynikawé třpytěnj!
Ani lidské ljce w kwětu newiny!
Co gest w swětě bez paprslku wábného?
Gest mi tehdy sauzena zde wěčná noc,
W nj si kráčet mám co žiwý umrlec.
Kde dljm nynj? cjtjm shnilé powětřj?
Umrlčj dech, auwé! wězjm we wazbě!
Bratře tys mě uwrh přjmo k zaufalstwj! —
Nešťástný gá, mne hned pronásleduge
Od kolébky osud; pozdwihneli mě,
Uwrhne mě w propast neljtostiwě!
W mladém wěku chtěl mě bratr Boleslaw
Zbawit žiwobytj! sotwa uprch gsem
Co pták, který ztratj brka perutě,

Aby nahý žiwot w trnj uchowal?
Taulal gsem se, gako chodec w cizině,
Začalo se štěstj na mne usmjwat. —
Polan bratra Boleslawa s trůnu zwrh;
Odgat mu byl, a gá na něg dosazen.
Gaké gasno! K tomu libá manželka
Gako záře w podletj se stkwěgjcj:
To se proměnilo w temno záhubné,
Z gasnotrůnu gsem zde w žalář uwržen.
To gest řjdlo wšeho mého neštěstj,
Že mi pogjt z rodu wládců sauzeno!
Proč gsem se rač w nižšjm stawu nezrodil,
Wzděláwal bych s zpěwem blahau dědinu,
Aneb bych se s bodrau myslj objral
Uměleckau pracj k swému zwěčněnj!
Choť by se mnau osud wnadný dělila,
Žádný by mi po žiwotu nedychtil,
Neklesal bych nesnázemi umdlený!
Nebyl by tu žalář snahy odplatau!
Spráwa země by mi žiwot hágila,
Proti křiwdám našel bych w nj pomoci.
Běda tomu! koho stjhá neštěstj:
Koho trápj swjzel, nesnáz, pochwist, strast!
Lépe by mi bylo, bych se nezrodil!

Scéna 11.

Předešlý, paustewnjk a Howora.

Howora (*k paustennjkowi.*)

Gaký pohled strastný, bjdný, žalostný!
Rmautj nelibostj; oči swé bych dal,
Kdybych moh mu zase geho nawrátit!

JAROMJR.

S gakým posmjwánjm krutost prowedli!
Bože počjná giž k tobě důwěra
Mizet, o mně se giž sápá zaufalstwj;
Zdrť mi rozum, než mě zcela uchopj!
Widjm, že zde nepanuge dobra duch,
Ale zisknost, soběctwj a laupeže,
Duch gen wraždy, krutosti a násilj,
Clowěk dobrý osamělý stogj zde,
Cokoliwěk wzdělanostj prowede:
Bezbožnost to plesem mžitkau podrtj;
Stogjli gim w cestě, i sám zahyne!
Komu má zde wěřit, když i přjbuznost,
Wlastnj krewnost mezi swými neplatj?
Milé člowěčenstwj, ty gsi ubohé!
Důwěřil gsem na staw mrawný saucitný!
Kterak postupugeš w dobru wzdělánjm?
Ale starau zdiwočilost nacházjm;
Přeběda mi, ach gsem zcela opuštěn,
Žádný negewj mi ani autrpnost.
Duchu weškerenstwa! ty mi zachowey
Důwěru tu swatau na twau wěčnau moc;
Sice zahubj mě plaché zaufanj!

PAUSTEWNJK.

Nešťastný ó knjže. Sám Bůh tebe těš!

JAROMJR.

Ó angeli! přinášjš mi útěchy?
Znám tě podlé hlasu sluho nebeský!
Podiwey se! nade mnau co spáchali!
Gakau ljtau krutost, wzteklé mrzáctwj?
Do gaké mně gámy geště uwrhli?
To dal wlastnj bratr bratru wykonat!

Pomahal mu Kochan, plémě pekelné,
Plesal nad bolestmi, že tak zwjtězil;
Kterak možno roznjcenost utjšit? —
Co se stalo, že tak pozdě přicházjš!

HOWORA.

Dobrý knjže! gá gsem sluha Howora;
Chwátal gsem hned, gak gste kázal na Weliz
Ale mnicha tam giž wjce nebylo;
Přikázal gste, abych bez něg nechodil.
Kam se zabral, žádný řjci nemohl,
Až gsem geg předc u Sázawy wynašel.
Swolil k wšemu řka: že wlast chce utjšit.
Spěchali gsme: slyšeli gsme o bitwě
Přenešťastné; nad tjm celým trneme;
Co zde zřjme: sotwa popadáme dech!

JAROMJR.

Dobré duše! wy mi mysl léčjte;
Negsem opuštěný, zcela ztracený,
Předce někdo cjtj se mnau autrpnost;
Gak mě rány pálj neuwěřjte!
Wjce mě wšak trápj lichá ukrutnost.
Muži božj! raď mi proti zaufalstwj!

PAUSTENNJK.

Knjže! cesty páně gsau nám přetemné,
Nelze smrtelnjku gich zde wyskaumat;
Udagj se w swětě mnohé přjhody,
Které nelze zginačiti, nežli nest
Trpěliwě. — Ten tam tráwj na loži
Léta we bolestech prázen pomoci;
Ten tam do wězenj upad bewině:
Přjhoda neb zášť geg do něg přiwedla;
Ztratil bez winy ten dobré powěsti,

Bez pátránj powětrné důměnj
Stwrzowaly. Onen zase neštěstjm
Statek ztratil, musj pracně robotit,
Toho přjtel na žebrotu připrawil;
Tam zas wdowa obkljčená djtkami
W hladu žige, máčj kůrky we slzách;
Wáclaw knjže český, twůg ctný praugec,
Rozmnožitel wjry, wládců ozdoba,
Podporowal wdowy, chudé, nešťastné,
Miláček ten Čechů, gaký konec wzal?
Od bratra byw lákán klamně na křtiny,
Konal modlenj swé; bratr zuřiwec
Zawraždil ho w chrámu proti hostinstwj.
Ctného wládce gméno bůh giž oslawil
Tam, kde geho tělo odpočjwá, dlj,
Tam se děgj k geho slávě podiwy!
Cjrkew giž geg hlásá blahoslaweným,
Ctj ho národ, tak co swého přjmluwce,
Wywolence blaha, wlasti okrasu;
Welebit geg bude, dokud Čechem Čech
Pozůstane, wolat w krutých úhodách
O přispěnj, o ochranu národu!
Neylépe gest, neywyššjmu důwěřit;
Uložj co komu, mjrnau myslj nest;
Newinnost wám gistě mysl ukogj;
Wěřte, člowěk nenj krutec rozený,
Nepodniká každičkého zištěnost;
Minulý čas poskytuge přjklady
Zwýbornilých dušj; welké oběti
Pro blahotu lidstwa z lásky podstaupli,
Byly čisté wzdálené i soběctwj!
Podobných se za dnů našich nalezá:
Ti tam krotj wášně, uzdu rozumu

Upewňugj, plodj mrawů wzdělanost;
Wynagdeš ge w mnohých zemjch křesťanstwa.
Podlé bogů neposuzug lidstwa staw,
Wálka neykrutěgšj gest z wšech dračice,
Gestiť propuštěný ďábel z řetězu,
Dáwj gemnost mrawů, plodj zuřiwost;
Lid tam chýlj, kam ge mocj pohánčn!
Člowěk nenj tu wjc twor tak autrpný,
Ale ljtá saně slawná ukrutnost;
To se wšecko mjrem zase utjšj,
Rány se tu zcelj, z nowa uzdrawj;
To se wám též udá, okřege zas duch.
Co teď chcete zuřit proti sobě sám,
Proto, že wám byla křiwda ztropena?
Co konati chcete, duši zatratit?
Wzdorowati proti saudu božjmu?
Kdo chce zwjtěziti, musj setrwat.
Wěřte! ukrutnjci trestu neugdau,
By gim bylo showjwáno dlauho dost.
Až wám bolest zmizj: nowé blahoty
Nabudete, nadchne mysl tworná moc!

Scéna 12.

PŘEDEŠLJ — OLDŘICH a KOCHAN (*od druhých newiděn.*)

JAROMJR.

Lil gsi do ran bolných balšamowý mok;
Náboženstwjm se sic mysl ukogj:
Křiwda se předc nedá stjšit nagednau.

PAUSTEWNJK (*k sobě.*)

Křiwost činu mám zde něgak zastáwat,
Nesmjm ale ljti oleg do ohně?
Nelze lichost bránit proti wědomj.

(*na hlas.*)

Nelidská gsau práwa zbraně wjtěze,
Připrawj ten o zem swého odporce;
Onen zawraždj ho též i rodinu,
Tjm chce odstraniti přjštjch úrazů,
Netrpj nic, co mu w cestě překážj;
Prostředky wše držj za dowolené,
Co se stalo, nedá se wjc naprawit.

JAROMJR.

Dá se arci lecos w swětě wymlauwat;
Lid wšak o tom saudj sprawedliwěgi,
Geho slušný cit se nedá porušit.
Mluwj ginak čistá mrawost křesťanská;
Ginak posaudj to někdy budaucnost,
Ten čin do nebe až wolá o pomstu,
Zde se arci trestu neobáwagj;
Powolám ge k božské saudné stolici:
Odplatné ge práwo někdy postjhne!

OLDŘICH (*wystaupne.*)

Děkug, že gsem žiwota ti zanechal,
Urputnost twá gewj, gak gsi posedlý
Wládau; na Čechy bys přiwed cizj pluk:
Od wlády bys syna mého zapudil!

JAROMJR.

Ó mrzácké žitj! o to nestogjm;
Milost proukážeš, když mě zawraždjš.
Co gsi přednes: to gsau bagky Kochana,
Paustewnjk, co gsem mu zgewil, doswědčj.

Paustennjk.

Knjže! o wás na Welize howořil,
Že wám pustj wládu, že se zabere
Sám k wám, což gsem gemu také schwalow
Sám i pro mnę poslal, bych to wygednal!

Oldřich.

Pauhé sliby! scházela wždy skutečnost;
Co gsem konal, žádala to potřeba;
Kdo se nepodá gj: ten gest rozdrcen.
Gá gsem wjtěz, netřeba tu wýmluwy!
Žiwota gsem šetřil welkomyslně,
A předc nepřátelstwj kogjš proti mně!
Mysl twau gá snjžjm, dám tě uwrhnaut
Pod zem, sepnaut přetěžkými okowy;
Přjsahám tu, nedám se nic odměkčit!

Jaromjr.

Hodná mluwa nelidského tyrana,
Zločinstwj swé krutostj chceš zastáwat?
Chceš, bych po kolenau lezl před tebau?
Osudu se rauháš, saudu božjmu!

Kochan.

Knjže! Swěř mi ho gen, to wše wywedu,
Ochotný gsem bratru twému poslaužit;
W tomž on mně též může zcela důwěřit!

Jaromjr.

Gaká krutost bjdnému se posmjwat!
To ge ljté nadechnuté ďábelstwj.
Pukni srdce! rozdrť se rač rozume!

(*Oldřich a Kochan odcházegj.*)

Scéna 13.

PŘEDEŠLJ bez OLDŘICHA a KOCHANA.

PAUSTENNJK.

Odešli pryč — Nedbey na pekelnjka.
Wěř gen: gak mu geho doba dopršj;
Nech i bratra, w krátkém čase pozná se.
Wzdorug odpornostem, přečkáš odporce!

Scéna 14.

PŘEDEŠLJ a STŘEŽISLAWA *w oděwu wužském pod gménem* UNISLAW.)

Dobrý knjže! gestli potřebugete
Slauhy přewěrného, za něg hlásjm se!

JAROMJR.

Co ti napadá, mne nazwat knjžetem;
We wazbě gsem, za mák wjce newládnu:
Chudšj gsem, než každý chodec žebrawý,
Ten má něco — co mu lidé darugj;
Ničeho nic nemám, platit nemohu:
To bysi se na dobro zde oklamal!

UNISLAW.

Knjžetem w mých prsech pozůstáwáte!
Přitom chci být slauhau neobyčegným,
Za mzdu slaužit nechci; strawy nežádám:
Poslaužit nám moci, kladu za blaho!

JAROMJR.

Podiwný to slauha! Tebe wydržet
Budu w stawu; gakau službu wšecko znáš?

Unislaw.

Učjm se teď snášet křiwdu, potupu,
Zakusil gsem knjžecj giž milosti,
Ostátně znám konat práci wšelikau;
Umjm wyprawowat děge wlastenské,
Zpjwat o oslawě wašich předchůdců;
O blahosti wenkowského žiwota.
Zwyká na žalozpěwy mé waryto;
Na žalmy a na kwjlenj nábožné!
Co ti křiwda blaha twého odgala,
Hledět budu (až ta bauře pomine)
Nahraditi nadechnutjm duševným.
Budem zpjwat mladé doby blahoty
Z twého žitj, zlomky též twé statnosti.
Gako sedmihlásek po slawjkowi
Žwatlá pěnj, tak my bychom klokotně
Lumjrowy zwuky následowali!

Jaromjr.

Okřjwám tjm; wygew co tě wede sem,
Žiwot chtjti westi s nuzným bjdákem?

Unislaw.

Tobě učiněná křiwda, ohawnost,
Která do nebe až wolá o pomstu;
To mne pudj nesnázi twau odlehčit,
By twá mysl w zaufanliwost neklesla!

Jaromjr.

Powěz, gsi duch strážný z nebe poslaný?
Mluwa twá giž táhne srdce mé.
Kdo gsi? wygew: gsi muž gistě wznešený!

Unislaw.

Gá gsem panoš, z rodu Lopot pocházjm,

Manželky gsem bratr wašj Unislaw!
Wědauc ona, že gj nenáwidjte,
Bych wás neopustil, mne tu žádala;
Co chce ona, to rád pro nj wykonám!

HOWORA.

Gest gj napodoben, drobet snědegšj,
Ale menšj. Hřmotněgšj gest geho hlas;
Nezawrhněte ho, káže třeba to!
Ač my oba wás též neopustjme.

JAROMJR.

Přislibugeš mnoho, tak co sestra twá:
Snad bysi mně neposlaužil aukladem?

UNISLAW.

Tyto powětrné dūmy wypusťte,
Gegj gmě se co denice wygasnj;
Newinná gest, slyšte nowé důkazy.
Zapuzená od wás obebrala se
K swému otci přjmo mjsto kláštera,
Gewila tam slzjc ty swé přjhody;
Otec neweřil gj, až pak s přjsahau
Dotwrdila Unka, služka býwalá,
Křiwošt podezřenj, gegj newinnu
Nebyla wjc w službě, platj swědectwj;
Chyba bylá kněžnina, že prorádci
Důwěřila přjmo, neznamenawši
Tagné klamy geho lstiwých zámyslů.

PAUSTENNJK.

Gegj newinnu též mohu dotwrdit,
Přišla ke mně swjzlem wšecka skljčená,
Gewjc osud: žádala mne o radu.
Seznal gsem tu gegj duše welikost.
Mladost protráwila we newinných snách,

We oswitě wjry, w gegj blahosti,
Duch se gegj wznášel w směřjch nebeských,
Po blahosti wyšší pauze plápolaw.
Takowé gsau duše schopné potýkat
S swětem, nad lákánjm geho zwjtězit.
Panoš zahořel k nj, ona ctila geg
W newinnosti, wášni nepodawši se,
Přetěžké to bývá mnohým zkaušenj;
Ale bez zápasu nenj záslohy.
Nad wášněmi wjtězila obrowsky,
Oškliwostj swody plánj zawrhwši,
Určená gest potýkati osudem,
Zdokonalit powyšenost zkauškami.
Stála na skalině, šťastně wywázla,
Swého choté potud wraucně miluge,
Silau ducha, silau srdce wraucnosti;
Ač gi zawrh, od sebe gi zapudiw.

(*Střežislawa si oči utjrá.*)

To wám může kleslau mysl pozdwjhnaut,
Že k wám srdcem, celau dušj zawisj.

JAROMJR.

Ó wy nebes moci, lidstwu zatmělé,
Gakau cestau swjzlů wy mne wedete!
Šlechetnau tu mysl sám gsem zapudil.
Osud můg gi bez litosti do wjru
Se mnau uwrh: Ó má choti nešťastná!

(*k Unislawowi,*)

Wudcem mým buď tedy: dbey by do kola
Neuwrhlo tebe také neštěstj,
Okolnjch se rádo často dotýká,
Zdá se gako by se nedokončilo!

UNISLAW.

Co by asi gestě na Wás úwrhlo,
S wámi osud nest chci, děg se co se děg; —
Přitom medle zapoměl sem oznámit:
Čeká wenku s ljky dlauho ranhogič;
Chci wám rány wymýt: wás tam dowedu.
(Jaromjr, Unislaw, paustennjk odegdau.)

Scéna 15.

HOWORA *sám.*

Ach! co trpj ten pán dobrý za muky;
Bože! co gsi wšecko na něg dopustil!
On gest měkký, on to gistě nesnese.
Posilň geg gen, kýž bych trpěl za něho;
Za radost bych si to w skutku pokládal.
Ach! to bude wláda w zemi železná;
Musjm hledět, k wládci se předc připlichtit,
Abych ubohému odlehčiti moh.

Scéna 16.

PŘEDEŠLÝ, JAROMJR (*s zawázanau hlawau*), PAUSTENNJK a UNISLAW.

UNISLAW.

Cjtjm gi sám, co tu gewil za bolest;
Geho smysle zdagj se být zmatené!

JAROMJR.

Gewte, kde gsem? zřjm tmu kolem makawau!

Co pak slunce zhaslo? Swětlo přineste!
Giž zas widjm, kde se asi nacházjm?
Kdo mi powj: gaká gest to kragina?
Kdo kde bydlj? Auzkost mne tu popadá!
Widjm strašné skály, wětry šumj zde,
Utjká to: gak gest srdci přehrozno!
Gaký oheň cjtjm w očjch páljcj?
Mně se zdálo, že gsem přišel o oči!
Byl to gen sen: wždyť tu widjm patrně!
Tys můg otec — ty streyc, ty brat Boleslaw.
Co tak hledjš očma s wydlabanýma?
Wjteyte mi, mysljm, že gste zemřeli —!
Ach! teď wjm wše; gá gsem w swětě podzemském
Proto znowa widjm, wy gste duchowé?
Deyte ňákau známost! Wy pryč mizjte! —
Co se se mnau děge? strašjm za žiwa!
Co se stalo - mne zas obkličuge noc!

UNISLAW.

Co gste nedowedli ljtj katané!
Nebylo zde gešte wládce lepšjho.

JAROMJR.

Swětlo! Swětlo! — Giž ho nepotřebugi,
Giž wjm dobře, kde gsem, toť gest Weliz chlum
Co chceš Kochane ty! Co wy Wršowci?
Kam se skregi? — chtj mne z nowa rozstřjlet
Co ti Oldřiše chceš, muži krwawý!
Srdce kamenného, wem si knjžetstwj!
Churawý gsem, nechce se mi wladařit;
Kochane nech! newyndáwey željzka —
Blesk se mi gen dělá, plamen we očjch!

UNISLAW.

Bolest, hoře geho mysl přemjtá:
To mým celým bytem, srdcem zatřásá!

JAROMJR.

Co to widjm? Střežko! kde máš miláčka?
Prcháte pryč! skrýt se chcete w pustiny?
Widjm, gak tam za strom ukrýwá se Miloslaw.
Wrat se choti! budu gešte wládařit;
Wždyť předc nenj pro mne wšecko ztraceno!
Neutjkey, nezanech mne w zaufalstwj;
Opusť gen ho! za swau přigmu tebe zas.
Prchá: krutá ztráta! ten krát ztracen gsem!
mj se mi zas, w očjch, pra nic newidjm
Ó ty stkwělé slunce sešli paprsky
Do mé duše, by se w mysli zablesklo!
Nenech mne zde w skalách, pauhém bludišti!
Ach! gsem slepý! (*popadá se w oči*) gak se odtud dostanu?
Dobřj lidé! nenechte mne zahynaut;
Ugměte se o dobrého kragana!
Na sirobě wězjm — opuštěný gsem.

PAUSTENNJK.

Negste o samotě, gsem wám po boku!
Slauhowé gsme k odlehčenj hotowi;
Neste klidně, co Bůh na wás dopustil,
Potřeba gest wám teď odpočinutj;
Ulehněte: bolest se wám utjšj!

JAROMJR.

Zdá se ten hlas známý; wšak tě newidjm;
Wygew, kdo gsi, proč mne necháš w temnotě,
Bylli gsem kdy knjže? Pogď sem Howoro!
Ty mně předce powjš prawdu prawdičkau;
Cjtjm bauři w mysli, gest to od krwe, —
Wiď, že žádný newzal mně mé knjžetstwj?

Howora (*k Paustennjkowi.*)

Byl to maudrý, čilé wěhlasnosti pán!
Snad to štěstj, že gest zbawen rozumu;
Aspoň nezřj krutost swého osudu.

Psustennjk.

Co gest člowěk zbawen swětla prawého!
Toto žitj nenj žiwot člowěčj —
Starat musjme se, bysme zmatenost
Odstranili, gest pán wěku stkwělého!
Geho zdrawj wěštj gemu dlauhý wěk;
Popřán musj mu být přjgemněgšj byt,
Potřebuge čisté, čerstwé powětřj,
Člowěk twor gest tuhý, zwykne na nesnáz,
Ba w nj utěšené chwjle dočká se.
Opustjme teď ho, by si pohowil;
Unislawe, stále pečug o něho.

Unislaw.

Gako dcera swého otce w nemoci
Ošetřuge, takto geho obstarám!

(*Opona spadne.*)

GEDNÁNJ V.

Scéna 1.

Kragina w lese.

Kochan (*s lukem a taulem*) a Protislaw.

Kochan.

Nespokogen gsem gá s tebau nemálo,
Pomni! co gsi bohům swatě spřjsahal:

Gegich msta tě bude pronásledowat!
Co mi určil otec, to gsem wykonal,
Při wšem se mi chowáš co blb, bázliwec,
Ani sobě skrowné mysli nedodáš,
Abys dýkau prolkal zhaubce slepého;
Mluw! gak se to stálo, že gest geště žiw?

PROTISLAW.

Otče! Wyšlete mne na Krkonoše,
Bych tam s nedwědy a wlky zápasil,
Newrátjm se, dokud wšecky neshladjm;
Proti Jaromjru wjc wám nepůgdu!
W mjstě gsem byl, gak gste mi ho wykázal,
Zahrada ta ležj před Wyšehradem,
Při nj spanilý hág přjmo u řeky;
Tento knjže wždy tam času rannjho
Chodjwáwá, wodjwá ho Unislaw.
Tento panoš někdy si gde po pečech,
Knjže howj si wšak w odpočjwadle,
Wyhřjwage se tam klidně na slunci,
Dj: že nezná giného teď okřánj;
Časem chodj známau cestau w zahradě.
Dopad gsem ho w těchto mjstech samého;
Ale tolik gewil w ljcjch wážnosti,
Že bych byl byl před njm njžil kolena;
Třásly se mi ruce, dýka wypadla —
Nad činem se zhroziw — pryč gsem odgecha'.

KOCHAN.

Znáš můg záměr: wšecko konám pro tebe.
Nepřjtel náš nawrácenjm rozumu
Kogj w prsech na proti nám co drak wztek,
Kde mu možno, hanami nás urážj,
Nazýwá nás wrahy, wlasti prorádci.
Tjm nám wážnost u národu odgjmá;

Stkwj se podnes našj moci převaha,
Ta nám práwo dáwá weyš se wyšwihnaut.
Gak sí koho protiwný rod přiwlastnit
Může gen sám? S prwnjmi gsme spřjzněni
Wládci byli. Nuže když nám překážj,
Odstranit se musj; gsem stár k wládnutj,
Tebe hodlám k wysosti té pozdwihnaut.
Podařilý syn má směrů otcowých
Následowat; stjhat moci stkwělosti.
Doba gest zde k snáze: gjli uplynaut
Dáme, klesne naše mocná rodina.
Slepec wštjpj pomstu Břetislawowi;
Každý wjtěz sobě mnoho dowolj,
A tak stjsnil by nás w našj wysosti.
Zamezil gsem tomu; knjže w Krakowsku
Zradau zagde; ať zde zhyne Jaromjr;
A tak weslo wlády na tě připadne.

PROTISLAW.

Otče! k tomu nepřinutj žádný mne;
Nechci wlády wydobyté wraždami,
Nepopřáné z hůry z božj milosti.
Neweř, že bych nebyl schopen kralowat;
Ginau cestau bych si, než brať zaměřil.
Zanech směru, gistě k zhaubě wypadne.
Můžes swůg rod přiwest ještě o statky,
Nimi mocnj budau naši potomci;
Nemni, že by wládce chtěl nás utláčet,
Když mu wygewjme prawau oddanost:
Potěšj se z toho upokogenj.

KOCHAN.

Nesmělec gsi, a wždy babau ostaneš!
Marně gsem tě ke wšem přitáh záměrům.

Wěř, předc neupustjm od podniknutj:
Knjže slepý musj předce zahynaut!
Zpomjnám si, že gsem mu to přislјbil:
A tak musjm pewný swůg slib wykonat.
Zagdau oba; kdo nás může přitrhnaut
K trestu, kdybych ho i zřegmě zawraždil?
Sám se zaberu tam, sám to wykonám!
Ostatně gew: co ge w Praze nowého
Slyšet? gak se wede w půtkach knjžeti?

Protislaw.

Otče! diwné wěci gsau tam w powěsti,
Bylo by tam marné waše zabránj.
Po odwaze kleslé gsem se pozdržel
Několik dnj gešťě w pražském okolj!
Tu gsem zaslech: Jaromjr že k ztracenj
Nenadále přišel. Mnozj hádagj,
Že ho náš rod někde tagně zahladil;
Druzj: že se zabral k swému synowei;
Ginj, že se zase o trůn pokusj;
To ge po něm šumot wšudy, hledánj;
Nenj o něm nikde ani pohádky:
Snad ti twého odwáženj uspořj.
To se dowěděli, že chrám nawštiwil
Malopražský, tam že konal pobožnost,
Tam že na rodinu naši nařjkal,
Kwjlil welmi, wšecken lid že rozplakal,
Že pryč odgel a to k straně západnj;
K wečeru wšak přišli koně nazpátek,
Žádný newj, kam se poděl, odebral. —
Ze Krakowska přišli ty dni poslowé,
S kořistěmi neswše správu wladykům,
Že gsau wypuzeni zcela Polané
Ze Morawských kragin, a že Břetislaw

Krakowsko giž dobyl, žádá posily,
Mnj, že k wýtokům se Wysly dostane;
Plesám, že se wlast zas naše zotawj,
W této moci každé giné odolá.
Kdo wj: kde se hrdinský běh zastawj.
Také wladykowé přjznj nadchnutj
Wlastenecké slibugj mu pomoci;
Wše se chystá za njm táhnaut auprkem.

KOCHAN.

K tomu nepřiwoljm! O tom mlčegj,
Že byl dwakrát docela až poražen.
Marné půtky! wšecko musj nawrátit.
Cjsař nepřipustj moci našinské
Rozmahánj, to sám také zabránjm,
Tjm si zjskám gistě přjzně u něho.
Co as tropj nákeřnjci wyslanj,
Že gest geště Český wládce na žiwě?

PROTISLAW.

Dwakráte byl on giž w nebezpečenstwj,
Po wždy ochránil ho panoš Howora;
Nenagde se nikde, než mu po boku,
W swé má péči střjci geho osobu:
Posléz ledwa žiwot wlastnj zabránil!
Žádna lwice lépe neopatruge
Swůg plod: co on žiwot swého knjžete;
Mnozj aukladnjci přišli o žiwot.

KOCHAN.

Ó Perune! Půgč mi hromy posly twé —
Bych moh plémě zhaubné rázem podrtit!
Musjm se hned zabrat ke Wyšehradu,
Abych wyššj rodině té překazil.

PROTISLAW.

Otče! Sázawský tu klášter na bljzku,
Hleďme spatřit powěstné ty skaliny.

KOCHAN.

Tebe wábj pauště, milowat máš trůn!
Staň se. Walj se tam s wšech stran pautnjci,
Snad tam zwjme, kam se poděl Jaromjr.
(*odegdau.*)

Scéna 2.

Giná lesnj kragina.

JAROMJR (*w paustennických šatech.*) UNISLAW (*též w nich, wšak co ženská, wede ho na holi.*)

JAROMJR.

Milý Unislawe! Přicházj mi slib
Předc obtjžný: snad giž nenj daleko
Do Sázawy; snad ho předce wykonám.
Slepá chůze předc gest genom laudawá.
Ale když gsem se tam gjti zasljbil
Pěšky, tak se tam předc něgak dowleku.
Powěz, geli kámen kde zde k sednutj?

UNISLAW.

Daleko giž negsme; zwony klášterské
Slyšet bylo. Zde gest kámen, sedněte!

JAROMJR (*sedne.*)

Milý Unislawe! Wěci rozličné
Přicházj mi, gak by se mi zdály gen;
Newjm, co se muselo wše se mnau djt!

Nehorši se, gestli se tě wjckrát ptám
Na wěc, kterau gsi mi gewil kolikrát!
W některých mne wěcech pamět přecházj:
Zgew mi předce, kde můg bratr Oldřich dlj?

UNISLAW.

To wj gediné gen swrchowaný pán:
Posadilli tenť geg na prawici,
Čili w lewo? On ho k sobě powolal.

JAROMJR.

Předešel mne, welký aučet k skládánj
Měl tam, krutokrutě se mnau nakládal;
Tehdy mnoho mu to platno nebylo:
Ani gak náležj toho neužil.
Powěz, gak se dařilo mu na trůnu?

UNISLAW.

Zkusil we wládnutj mnoho odporstwj;
Spáchal mnohé křiwdy radau Kochana,
Wydobyl předc djlce lazů Morawských;
Ale Božská sprawedlnost předce bdj,
Postjhlo ho strašné práwo odplatné,
W Merseburku wězel dlauho na wazbě,
Němců wládce Konrad geg tam sadit dal.
Za newděčnost držel, že mu nepomoh
Z nj syn, zapudil ho na čas w wyhnanstwj.
Na swobodě pak twé křiwdy litowal,
Čerw geg winy zžjral, tráwil strastné dni;
W noci mizela mu spanj posila —
Když předc usnul, widěl w hrůze bezoký
Přelud, duši poděsjcj strašidlo.
Zašel náhle, a to bez wšj přjprawy.

JAROMJR.

Kdo teď wládne w Čechách? neyspjš Břetislaw,
Že mne zawrhuge; kde se nacházj?

Unislaw.

Synowec ten sotwa uzdu wládnutj
W Čechách ugal: hned geg žjžen po sláwě
Wyprawila w boge proti Polanům.
Odgal giž gim sjdlo Morawu,
Pokaušj se odtrhnaut gim Krakowsko:
Kdo wj, kde se geho tahy zastawj?
Nemůže nic geho zbrani odolat.
A když zaslech, že se swětlo w rozumu
Wám zas wracj, srdečně tu zaplesal;
Gakby wydobyl tu nowé wjtězstwj.
Zwěsty sláwy oznámil hned wladykům;
Ti mu posilu zas wraucně chystagj.
Pro wás zaslal znamenité kořisti,
Máte na penězjch sobě wyzdwihnaut,
Co wám ukazowat bude potřeba;
Křiwdy otcowy chce hogně naprawit.

Jaromjr.

Synowče můg! Celý zase okřjwám,
Kráčjš cestau statnau stkwělé wysosti,
Na weliký stupeň wlast swau powyšjš,
Našemu i rodu sláwy wyzjskáš.
Hleď též přemoct aukladnjky Wršowce,
Ti gsau nepřátelé rodu našeho;
Až se wrátjš, sewři ge předc do uzdy,
Tjm gen budeš w stawu wlast swau upewnit.
Kýž tě mohu na srdce swé přiwinaut!
To twé slawné nawrácenj wzbudj ples! —
Dlauho gsem být musel předce nemocen,
Že giž ze ginocha powstal hrdina?

UNISLAW.

Dlauho! dlauho giž gsme pochybowali
Na náwratu zdrawj. Opat Sázawský
Nepotratil k spomoženj naděge,
Snášel léky, hledal rady lékařů,
Neustal nic. Když se gemu úsilj
Počjnalo dařit, teprw zaplesal,
Do poslednj chwjle pomoc přinášel!

JAROMJR.

To ge ten muž, k kterému se béřeme:
Blahý prorok! genž mi wěštil budaucnost.
Měl gsem následowat té twé porady,
Ginák by se trudný osud wywinul!
Kráčjm na pauť, má se národ dowěděť,
Žes mne diwně z nemotory wytrhl;
Že znáš přjštj, a že tropjš podiwy!
Hledat budu autočiště u tebe.
Twého sjdla wjce se i nespustjm!
Panoši můg! Wěrně gsi mi slaužjwal,
Dělal gsi mi pomyšlenj, pohodlj,
Konal wšecko, co by radost zbudilo;
Předc mi bylo často auzko, teskliwo,
W srdci cjtjwal gsem trudnau nelibost,
Skormaucenj, někdy malé okřánj;
Zde gsem w štěstj nestálosti pokusil!
Zřel gsem sobstwj, k činům ctnostným lhostegnost,
Pro zisk we přátelstwu swáry krwawé,
Kterému nic nebylo zde swatého.
Několik gen dušj gsem zde wynašel,
Powyšených, které we mé temnotě
Tak co slunce pronikly mne naděgj,
Bůh že řjdj ten swět, a ne přihoda,

Gegich činy to co pjsmo swědčily!
Utěchau tau w naděgi gsem neklesl:
Mezi ně ty patřjš a muž nábožný.
Chci se w geho sjdlo na wždy odebrat,
K němu mne pak táhne pewná důwěrnost,
Utěchy chci hledat pauze duševnj.
Necjtjm zde w swětě stánj žádného,
Osud mne tam wolá, tagný srdce hlas:
Neudržj w hradu mne wjc nižádný,
Tam gen nagdu klid a ducha pokoge.
Odpusť, že se musjme předc rozlaučit:
Wystál gsi giž se mnau strasti, bjdy dost!
Wládce Čechů ti wše hogně odplatj.

UNISLAW.

Tak se chcete předce od mne odtrhnaut?
Nebránjm wám, wjm, že klid tam nagdete;
Sice bych wás neopustil do smrti.
Mzdy nepřigmu žádné! gj gsem negednal,
Wašj upřjmnostj gsem wjc odměněn.

JAROMJR.

Než se rozegdeme, než mne dowedeš
W autočistné mjsto; gedno wygew mi:
Gaký osud potkal nešťastnau mau choť?

UNISLAW.

Zawrh gste gi, proč se na ni tážete?
Časem na ctnost gegj pochybugete.

JAROMJR.

Nemysli si, že se zapomenaut dá
Na choť, ana drahá byla myšlénkám,
Ana průwodkyně byla blahosti;
Bez nj kráčjm nocj pauze strašliwau,

Často gegj obraz plný wnadnosti
Připadá mi w žiwé sjle na mysli,
Gak můg osud wedla w garé stkwělosti.
Neměl gsem gi předce krutě zapudit.

UNISLAW.

Předhodjte leckdys slowo o wině;
Slyšte, gak gsau strašné křiwdy následky!
Znal gste Unku, služku wašj manželky?
Wy sám gste gi za bezectnau prohlásil,
Uwěřil gste lehkým lidským promluwám.
Neskaumaw wšak nikdy, na gak chatrném
Bludu domněnj to pozůstáwalo?
Předc gi tato powěst na wždy zkazila.
Radoň, gemuž patřj statky obšjrné,
Ctil gi gako Božku, ona žila w něm;
A když gegich sňatek slawiti se měl,
Ženichu se mocná powěst donesla;
Odwolal geg s slzawýma očima.
Marně wolala tu boha žiwého
Na swědectwj ctnosti neporušené:
Prawil: „Ostala by rodu poškwrna
„Neuwěřil by to ani celý swět.“
Co se stalo? Nalezli gi w potoce
Utopenau, prohljželi lékaři:
Těhotnáli? Gegj neposkwrněnost
Doswědčili. Ležj na poprawišti.
Ženich wyděšený wlasy sobě rwe,
U nj pláče, kwjlj; swjce woskowé
U nj w noci hořj; tráwj tam swůg čas:
Chce gi nářkem wywolati k žiwotu.
Wj co ztratil, gaká křiwda tlačj gi!
Uznáwá teď pozdě, že byl powinen

Wyzwat wšecky utrhače na saubog ;
Zastati se mečem o gmě poctiwé;
Že uposlech rady rodu, lituge,
Marně wšecko, snad i smyslů pozbude.
Hle! co nepůsobj lidské důměnj,
Zwlášť kde brániti se zakazuge stud.
Slze cedjm, že gi malomyslnost
Zachwátila. Nenj diw, že zaufalstwj
Zwolila si: nežli žitj w potupě!

JAROMJR.

Neměla se zaufalosti uchopit,
Ani spásu duše ztratit pro lásku!!
Bože, nad nešťastnau djwkau ustrň se!

UNISLAW.

Možná wšak, že utonula přjhodau ;
Chodiwši přes láwku w nemotornosti,
W mysli skljčená tak hrozným osudem!

JAROMJR.

Dbey, by wěštila se djwky čistota,
Tělo na poswátné mjsto přeneslo ;
Wygew wládě: že to wraucj přánj mé;
Gistě sama wraždu newykonala ;
Před ohawným mjstem by se zděsila!

UNISLAW.

Zde se naprawit chce křiwda pochybná;
Kterau nahradit chci wraucně milerád ;
Neustanu, až gmě gegj očistjm;
Ale gistá tlačj waši manželku.
Newinná gest, gegj gméno zprzněné
U národu wězj: gi gen žárliwost
Zapudila, slowa zhanbu nesaucj.

Co as, zahubjli předc gi potupa —
Gegjho kdo půwod bude zaufalstwj ?

Jaromjr.

Sám se děsjm nad tau strašnau myšlénkau;
Auwch! ubožec gi wjce nespatřjm!,
Welmi gsem se naproti nj prohřešil;
Řek gsem: že gi wjce widět nebudu,
Osud splnil přechwaplé to zařknutj;
Žiwot bych dal za mé choti spatřenj.
Ona byla wšecko mé zde na swětě;
Kýž gest možné gegj gen hlas zaslechnaut!

Unislaw.

Na žiwě gest, wšecko odpustila wám.
W Sázawě se udobřenj uzawře;
Hleďte newinnu tam gegj prohlásit!

Jaromjr.

Bože, přešťastný gsem, že se před smrtj
Shledám s manželkau předc. Rychle spěcheyme.

Scéna 4.

Předešlj, Kochan a Protislaw.

Kochan.

Zdá se mi, že tato cesta k Sázawě
Wede? nacházjme dwa zde pocestné.

Protislaw.

Gest to prawá cesta, wjc gich dopadnem.

Střežislawa (*tagně k Jaromjru.*)

Pro Bůh! gest zde Kochan s gednjm Wršowcem;
Na dobro se seber, by nás nepoznal:

Sic by byla po nás weta na wždycky!
Předstawug zde chodce oprawdowého;
Slepota ti k tomu lehce poslaužj!

JAROMJR.

O almužnu prosj slepý žebráček;
Ustrňte se nad njm dobřj lidičky;
Pán Bůh splatj w nebeském to králowstwj!

KOCHAN.

Negste hodni ničeho; gste mamiči,
Něgaké si wymysljte mrzáctwj;
Wyšáljte na lidu tak penjze!

JAROMJR.

Dobré duše! nemám očj nižádných;
Nelitugte něgakého dárečku:
Bůh se nad wámi též někdy ustrne!

KOCHAN.

Když se co dá, wždycky něco ubude:
Ze zhora gest nahraženj negisté,
Zde gest ale wždycky ztráta patrná.
Naděl wás Bůh! Nemám na rozdáwky nic;
Žádný odemne nic gak žiw nedostal!

STŘEŽISLAWA.

S bohem buďte; Pan Bůh wás zde opatrug.
(*chtěgj gjt.*)

KOCHAN.

Stůgte! Zdáte se mi býti šáliči!
Na žebráky dobře ošaceni gste:
Ukaž oči, gestli ti předc wytekly?
(*djwá se na ně.*)
Br br! Hrozno! Na dobro mu scházegj:
Powěz, odkud gsi ty, a kam hodláš gjt?

STŘEŽISLAWA.

Od Prahy gsme, gdeme přjmo k Sázawě:
Zjtra se má držeti tam slawná pauť,
Hodláme tam předce něco wyžebrat;
Slawnosti gsau od Boha nám dané žně;
Myslj bjdák, že tam zdrawj nabude.
Teď giž wšecko wjte, s Bohem buďte zde! —

KOCHAN.

Chce tam oči nabyt? až se poznowu
Zase zrodj: tenkráte geg neminau.
Wy se zdáte poběhlice něgaká;
Gste wy geho žena, či gen milenka?

JAROMJR.

Což gest to? Mne žadná žena newodj;
Aneb gsi to ty má druže nešťastná?
Mně tu nynj prawé swětlo wycházj:
Wjckrát podezřenj gewil mi twůg hlas!

STŘEŽISLAWA (*k Jaromjru.*)

Mlčte! přewlečený gsem zde za ženu.
(*ke Kochanowi.*)
Slepý gest, a k tomu také zpletený,
Sestra gsem, a on mne držj za stregce;
Že gest blbý, z toho seznat můžete,
Že si smeyšlj zraku nabyt w Sázawě:
Genom zmateného se nic nepteyte! (*chtj gjt.*)

KOCHAN.

Přicházjte mi wždy podedřelegšj:
Ostaňte zde, gá wáš geště nepustjm!

JAROMJR.

Nemáš práwa na cestě nás zdržowat;
Gdem swau cestau, tobě nepřekážjme,
(*k Střežislawě.*)
Nedal nám nic: nemluw ani slowa k njm!

KOCHAN.

Kďo gsi? že se takto spurně ozýwáš?
Hned mluw! kterak gsi ty přišel o oči?

JAROMJR.

Kdo gsem? widjš že gsem chodec žebrawý;
Poznats mohl, že ge někdo wyłaupal;
Ty gsi poslaužil též takto knjžeti,
Krutý muž gsi! —

STŘEŽISLAWA.

S bláznem genom nemluwte;
Stonal, wytekly mu oči, mozek se mu splet,
Mluwj gako wytržený o kauzljch:
Myslj, že ho saused o zrak připrawil;
Že mu učarowal. Bratr nechce ho
Déle žiwit, že nemůže pracowat.
A tak musjme teď chodit po pautjch!

KOCHAN.

Ty gsi padauch, mluwjš ke mně důtkliwě!
Slepče! Spoléháš se na swau slepotu!
Na nj newezmu wzhled; mluw, gak můg staw wjš:
Sic tě žiwého pryč z mjsta nepustjm.

STŘEŽISLAWA.

Řekla gsem mu, že gste welký wladyka,
We mocnosti zcela roweň knjžeti,
Aby mluwil pokorně a uctiwě?
Deyte bláznům rozum: když ho nemagj;
Za to prozbu konám, nechte nás dál gjt!

JAROMJR.

Nepros se ho, wždyť gest cesta weřegná,

Gjt nám nesmj bránit; nezasluhuge
Tento zrádce knjžat slowa dobrého!

KOCHAN (*sápá se po Jaromjru.*)

Chlape zlolagjcj, tebe zardausjm!

STŘEŽISLAWA.

Mocný pane! Měgte milosrdenstwj!
Nedám ublj̄žit mu, gsem zde k ochraně,
Žiwot swůg radč pro něg chci zde nasadit;
Chceš li zahubit geg, i mne zawraždi!
(*ona bránj geg.*)

Scéna 3.

PŘEDEŠLJ a MLYNÁŘ *s oštěpem.*

MLYNÁŘ.

Poslaucham giž dlauho waše hádánj;
Pane, co děláte s nuzným mrzákem?
Neslušno gest, se slepým se hašteřit!
Gestiť autrpnosti hodna slepota:
Nešťastný gest muž giž, že nic newidj.

KOCHAN.

Kde se wšecka slota spikla proti mně?
Kdo gsi, že se stawit opowažugeš
Naproti mně? gá gsem Kochan wladyka!
Ničemnjku! hned pak po zemi se plaz!

MLYNÁŘ.

Wzácný pane! Gá gsem mlynář sázawský
Přitom gsem chod, nemám žádné roboty,
Klášter gest má wrchnost a gsem swobodnjk,
O pautjch gen slawných powinnost gest má,

Dáwat pozor, aby žádný z pautnjků
K aurazu neb k okradenj nepřišel;
Aby wšudy zachowán byl pořádek;
A tak w našem panstwj cesty procházjm.
Wy gste tedy Kochan: to gste čistý pán;
Wy gste Jaromjra o zrak připrawil,
Toho ctného, laskawého knjžete —
Dáwno gste giž šibenice zasloužil!
Newjm, co ten pán Bůh s wámi showjwá?
Wás giž měli sežrat dáwno krkawci;
Wy gste k mnohým křiwdám přiwed Oldřicha.
To wám prawjm, gestli se geg dotknete:
Tak wás protknu naskrz tjmto oštipem!
(*Protislaw chce se sápat po mlynáři.*)
Přitom wězte: gestli genom zahwjzdnu!
Přiletj sem hned mi hegno k pomoci!
(*k Jaromjru.*)
Poďte se mnau, gá mám s wámi autrpnost,
Gak bych widěl ljce swého knjžete;
Wemte si zde tuto malau almužnu!
(*podáwá mu penjz, gegž Jaromjr přigjmá.*)
Až se ze slawnosti nazpět wrátjte,
Chci wás wyčastowat u mně přes měsjc!
Nemalý křjž gest to nesti slepotu.
Gak as musj nešťastnému knjžeti
Býti? zacházeli s njm co zločincem;
Byl to milostiwý, sprawedliwý pán,
Za kterého se zde denně modljme!

Jaromjr.

Bůh ti wšecko zaplať; dám dar na oltář,
Netlačj můg žiwot těsná chudoba;
Okřjwá mé srdce, že zde nacházjm

Dobré duše, genž si wážj knjžete.
Děkugi wám, že gste mne zde ochránil!

STŘEŽISLAWA (*k mlynáři.*)

Dobrý muži! k klášteru nás doprowoď,
Negsme nigak gisti před nákeřnjky!

KOCHAN.

Newjm, co mne zdržuge zde od pomsty?
Že se nechci s lůzowinau objrat!
Wězte! máte na mne časem spomenaut.
(*Jaromjr, Střežislawa a mlynář odegdau.*)

Scéna 5.

KOCHAN a PROTISLAW.

PROTISLAW.

Milý otče! něco mi zde napadá,
Zdá se mi wše, že to byl sám Jaromjr,
Průwodkyně že gest geho manželka:
Gewj oba drobet k tomu podoby;
Strasti zginačily gegich obličeg.

KOCHAN.

Newěřjm to, lid gest k sobě podobný;
Co by gim to žebrat asi napadlo?
Slyšels, gak nás o almužnu žádali;
Pod synowcem nic gim nynj neschází.

PROTISLAW.

Tak gest: celá obau gest to podoba;
Přitom na žebráka tuze hrdý gest,
Nenj blbý, ostře se tě dotekl,
Šat gest gegich čistý: kdo wj gaký slib
Wede ge sem, aneb gaký předsudek?

KOCHAN.

Hnusák to wše zkazil, lehce wypátrat
Bude nám to, za nimi se pustjme
Křowjm ; geli on to, zpět se nawrátj:
Dopatchal se gistě tu sem naposled ;
Geho strážci též waz w teyle zakrautjm !

PROTISLAW.

Bez trestu se nedá hráti wraždami;
K tomu zahubě wás zlý duch ponauká.
(*oba odegdau.*)

Scéna 6.

JAROMJR, UNISLAW a MLYNÁŘ.

MLYNÁŘ.

W lewo socha ke cti zakladatele
Stkwj se wzhůry udatného Oldřicha;
Gest zde skryto geho srdce hrdinné,
Nápis wyprawuge slowy zlatými:
Gaké kde on wywed slawné rekowstwj !

JAROMJR.

To twé dobré srdce noclehuge zde! —
Hlawnj twůg čin nestogj zde w nápisu —
Gaké nad bratrem gsi wywed hrdinstwj —
Že gsi mu dal obě oči wylaupit?
A to z pauhé přjzně, z lásky bratrské.
Medle tobě ge již wydlabala smrt:
Oba stegni gsme tu! Ty gsi na prawdě.
Nestálo to za spáchanau ohawnost,
Anis toho činu hrubě neužil!
Na krátce gsi wládl: gistě lituges,
Že to ani za nelidskost nestálo.

Užils wlády, wjm že práwo odplatné
Postjhlo tě, tuhé w řjši wězenj! —
Co o tobě budau wěštit děginy,
Žes podoben bratrowrahu Kainowi:
Ten čin nedá se tu lehce wymazat.
Powěst děgin po úmrtj ohledu
Nešetřj wjc, co prowinil panownjk.
Nekrege se zločin mocj, mlčenjm.
Tams měl giný aučet (*ukazuge wzhůru*), tam wjc
rozdjlu
Nepanuge mezi stawy žádnými:
Tam pak wládce platj tolik gako dráb,
Žádné žezlo, berle, pergameny,
Žádné rauno, ani množstwj komonstwa,
Neaučinkugj wzhled, žádné bohatstwj:
Nebude tam oslaweno hrdinstwj
Nežádáli geg nuzná potřeba!
Nah tam wstaupjš podrtěný před saudce!
Tam gen platj dobrá snáha, skutkowé
Wykonanj pro spásu gen bližnjho.
Newjm gak gsi obstál; mnozj newinnj
Krwáceli pod twým krátkým wládnutjm!
Wjm, gak gsi se bratře tamto wymlauwal,
Že tě k tomu nawed Kochan Wršowec:
Ty gsi neměl s wrahem wstaupit do spolku,
Plemě gest to z pekla, sjdlj w něm zlý duch,
Nástrog gest gen geho, geho náhončj!
Nenj pohan, nenj křesťan, neznaboh
Gest gen, wěřj pauze na swůg wyššj staw.
Auhlawnj gest Přemyslowců nepřjtel,
Diw, že tebe nepřipravil o wládu!
Ať se na pozoru má též Břetislaw,
Který naše gméno gistě oslawj.

On mne ctj co otce, gá geg co syna
Sobě wážjm; propustil mne z wězenj;
Geho skutkami se náš rod oslawj.
Bratře! skrz něho ti wšecko odpauštjm;
Tebe swedla wnadná wlády lakota,
Gak gsi gj dost užil, nechtěl bys gj wjc;
Bratře, wjm gak gsi chtěl nebe udobřit:
Wystawěls tu klášter; k dobru prospěge:
Tenť má býti nynj autočištěm mým;
Weďte mne bljž k němu: ať tam okřegi!

Scéna 7.

Předešlj a Opat (*se sem bljžj.*)

Mlynář (*padne před Jaromjra.*)

Ty gsi to ten tedy! knjže neštastný,
Pronik' gsi mne předůstognau wážnostj;
Na mjstě gsi: w prawo ležj božj chrám,
W lewo klášter; nagdeš odpočinutj.
Přicházj sem božj slauha, opat náš.

Jaromjr (*klekne před chrámem na gedno koleno.*)

U konce gsem — po němž taužil stále duch —
Cjtjm w bljzku božské moci přjtomnost —
Srdce sebau házj a se wzhůry dme,
Naplňuge prsa duše nadchnutj!
Gsem zde! pudj mne sem silná důwěra,
Předzwjdám giž, že zde shledám útěchy.
Jene swatý! Mněs wyžádal ochrany
Na Welize, z rukau gsi mne padauchských
Wytrh: ty gsi někdy křtěnjm zasnaubil
Člowěčenstwo s wjrau, zde mne s cjrkwj spog—
Gj chci slaužit, od nj se wjc odtrhnaut
Nedám! Ty zde sjdljš, Nebes Králowno,
Wám gsem dowlék kosti, ty zde složit chci;

Obkličen gsem sice temnau slepotau,
Ale duši giné swětlo swjtj zde,
Tuto naplňuge wjry gasnota.
Wytrpěl gsem mnoho bjdy na swětě,
Mnohá gizliwá mne křiwda podgala; —
Powýšen gsem byl slávau na stolec,
Zakusil gsem nestálosti swěta wšak.
Sem gen gako chodec chudý přicházjm,
Prohlašugi wšecku wysost za marnost!
Kdybych třebas nebyl ztratil wlasti trůn:
Musil bych ho předce gednau opustit
Tjžegi snad, s kterým nynj pohrdám!
Za blahé wás hlásám téhož přjbytku
Bydlitelé! Preštastni gste w samotě!
Požjwáte poswátné zde tichosti;
Wzdáleni gste od wšech swětských roztržek!
Posadil mne osud na rozbauřené
Moře, sem tam gsem se strastně koljbal,
Stále widěl gsem smrt we wlnobitj;
Nepoznal gsem, co gest sladkost blahoty!
Nynj sem se chýljm, za autočistné
Mjsto drže wáš byt, w něg mne přigměte!
Zde chci w pobožnosti skončit žiwot swůg!
Zde mne blažit bude wjry důwěrnost,
Zde se stane usmjřenj s osudem.
Původe ty swěta! Odpusť winy mé,
Prones-li gsem w bjdě slowo reptawé,
Neklaď mi ho za zlé! nesuď!
Překřehký gest člowěk. Zde se lkáti chci!
Pokánj též činit. Wzácný opate,
Tebe mocnost božská sobě zwolila,
Bysi w Čechách prawau wjru upewnil:
Přicházjm sem, bysi mne w nj posilnil;
Přigmi za bratra mne w swatý přjbytek,

By mne nepostjhlo zhaubné zaufalstwj;
Giné neznám w smutných dobách pomoci!

MLYNÁŘ.

Bože! Tjži ducha cjtjm w srdci mém;
Muži Božj, nesmjš toho odepřjt!

STŘEŽISLAWA.

Mně též důwěrau tau hwězda wycházj,
Naplňuge duši blahau gistotau!
Popřeg bože mocný obaum stálosti!

OPAT.

Wjtey ty nám w skalách knjže wznešený!
Kdekoliw gsi, zůstaneš wždy knjžetem.
Když tě swětlo wjry semto přiwádj,
Okřánj zde swého srdce nabudeš!
Žádáš za bratra tu: buď zde opatem;
K tomu mne gen Řjmský pastýř přinutil:
Neb žj mezi námi zdálen řehole.
Abysi se w naděgi swé nesklamal,
Poslyš, gaký pořádek zde panuge:
Každičký z nás pozůstáwá w činnosti,
Hlawnj směr gest pobožnosti konánj,
Ti se na modlitbách w zbořjch střjdagj,
Ti se připrawugj ke přednášenj
Ducha wjry, gak by gjm wše podgali,
Ti tam kráčj těšit umjragjcj,
Poslednj gim uděliti útěchy;
Ginj w ljkách zběhlj léčj nemocné,
Kde ge pomoc k nawrácenj zdrawoty;
Tam zas ti se berau wraucně k neštastným,
Radj, těšj, snášj také pomoci,
Nedbagjce na to, gsauli pohané!
Mnozj tráwj doby přepisowánjm

Nábožných knih pro nás a lid horliwý,
Ti se bawj malbau, řezbau, ač gest sic
Nemistrná, duchem ale proniká;
Ginj zase práce hmotné konagj
Pro obžiwu, ke podpoře chudobných.
Naši činnost následuge okolek,
Naše osada se zdá být zahradau,
Takto opłýwagj gměnjm poddanj;
Též i krewnj práwo patřj klášterů,
Nákeřnjci, wrazi lámau w okowách
Skály, odewřeli směle přjchody,
Že se zdagj býti pracj duchů zlých!
Blažj nás zde wzděláwánj mrawnosti,
W něm gen pozůstáwá štěstj bližnjho,
Které wšecko hbitau myslj konáme.
Po náwěštjch země nepjďjme se,
Pustina ta pro nás gest tu celý swět.
Nebudeli tobě sprostý žiwot náš,
Wstup sem, chudé dáme tobě na starost,
Musj w tom ti bratřj druzj pomáhat.

JAROMJR.

Přigmi mne sem, do té swaté pustiny:
Rád zde zapomenu na předešlý staw;
Chci zde w nábožnosti žjti we spolku,
Sem gsem taužil, odtud se wjc newrátjm,
Co mi uložjš gen, wraucně wykonám,
Dary synowcowy wydám klášteru,
Swé pak skrowné přjgmy chudým wykážu
A též k stawbě Welizského kláštera!

OPAT.

Gsau zde mnozj, kteřj z wjru wywázli
Z utonutj: žigj w mysli nadchnutj;
Swůg klid ducha za žezlo by nedali.

I ty wynagdeš zde ducha útěchy,
Dost gsi nestálosti swěta zakusil.
Štěstj, krása, láska, stkwělost, wznešenost,
Co sen mizj, pročež dychtit má náš duch
Po dobru gen wěčném, nesmrtedlném;
To gen w wjře w duchu k Bohu wynagdem,
To a činnost mysl twau ti ukogj!

Jaromjr.

Unislawe! s tebau teď se rozlaučjm!
Tys byl w strastech gedinau mau podporau;
Obětowal gsi se pro mne celičký:
Wed gsi smutný žiwot, slyšels nářek můg,
Pauhé hoře; nahradj to synowec,
Aneb swrchowaný wšeho mjru pán!

Střežislawa (*libým hlasem.*)

Konala gsem genom swatau powinnost,
Strávjm žiwot w přjslušném mně klášteru;
Plesám! že se bljžj tobě mysli klid;
Bůh tě ochraň na wždy milý manželi!

Jaromjr.

Pro Bůh! Gsi to Střežko! choť má nešťastná?
Tys to, co gsi přes nescestné skaliny
We strastech mne prowázela srdnatě?
Strážnj duch gsi, to twau swědčj newinnu;
Odpusť! že gsem kdy w ni nesl pochybnost?

Scéna 8.

Předešlj, Kochan a Protislaw (*poslednj dwa ostáwagj w křowj stát.*)

Kochan.

Stwrzuge se, ten žebrák gest Jaromjr:
Střeljm po něm, gak mi přigde do rány!

PROTISLAW.

Nešťastnjka se wjc nedotýkeyte,
Osud sic strast geho na wás obrátj;
Nenj bjdák opuštený od Boha!

KOCHAN.

Za wykladače genom hodil bysi se,
A ne za panoše: gednat neumjš!
To se odemne uč; mně ni pekla moc
Mezabránj poďnjknutj staré msty!

STŘEŽISLAWA (*k Jaromjru.*)

Znám twé dobré srdce, mámil tebe blud,
Důkazowé swědčili zle proti mně.
Gedinýs byl, což mé srdce zaslaužil,
Pro kterého bych i žiwot ztratila:
Tobě gsem gen žila, to mne těšilo,
Tobě moci strasti swjzle odlehčit.

JAROMJR.

Božská druže! duchu k stráži seslaný!
Znám twé péče, stálost trpěliwosti,
We nesnázjch spasnau neunawenost.
Mizj proti tobě wšecko důmněnj,
To zde odwoláwám zřegmě před Bohem,
Nemůže být winna duchem wznešená!
Odpusť! Wšak chci od tebe se rozlaučit,
Giný wezme strastné peče na sebe,
W mysli mé se budeš gako hwězda stkwjt;
Žádat budu hrdinného synowce,
By tě Abatyšj w Praze učinil,
Neb ti statek k obžiwenj wykázal:
Wjm že neodepře té mé žádosti!

STŘEŽISLAWA.

Trpce přicházj mi s tebau laučenj;

Ale potřebugeš ducha posily,
Pomoc wjry, tu zde genom wynagdeš.
I gá nehodami swěta usedám,
Wstaupjm do kláštera, kde gsem mladost swau
Protráwila, wynagdu tam okřánj;
Těšjm se tjm, že se zná má newinna!

OPAT.

Drahá kněžno! gá gsem nepochybowal
Nikda o nj, weřegně gi prohlásjm,
Má se wěštit kraginami Českými,
By se zřelo, že se křiwda na gewo
Časem wywine přede. Trpme newinně!

KOCHAN (*k sobě.*)

Snad se dočkám, gsem zde gako na trnj;
Kýž ge možná wšecky rázem zahubit!

JAROMJR.

Wraucně plesám! že gest má choť newinná!
To mne mjřj s člowěčenstwjm celičkým,
Že se nagdau w swětě duše wznešené!
Tu mi nowý žiwot w klidu pokwěte —
We okřánj blahý žiwot powedu! —
Na té paušti nechci slyšet o swětu —
Leda kdyby o wjtězstwjch synowce
Zpráwy zněly, neb že blaze ctnostná choť
Žiwot wede, náwěštj těch popřegte.
To gsau we mé duši blesky slunečné — —
Slyšjm stromy šuměť w tomto okolj,
Umdlený gsem celý cestau, plesánjm;
Popřegte mi, abych wstaupil w tento hág,
Abych odpočinul sobě pod stromem;
Doweďte mě tam, zas celý okřegi.

(*Jaromjra mlynář a Střežislawa wede.*)

KOCHAN.

Gde teď w ránu— (*měřj na něg — spustj z luku—*

Jaromjr klesne) Dostals, máš giž na wždy dost!
(*utjká.*)

MLYNÁŘ.

Z té strany šla rána: rychle po wrahu!
(*běžj za njm, — druzj obstupugj Jaromjra.*)

Scéna 9.

PŘEDEŠLJ krom MLYNÁŘE a WRŠOWCŮ.

JAROMJR.

Poraněn gsem, dlauho dělat nebudu,
Unawený na tom swětě neštěstjm;
Toho odlehčenj bože přigjmám!

OPAT.

Blahý knjže! sám tě wolá k sobě Bůh,
Poznal auzkost, poznal welké srdce twé,
Daufey, wšecky strasti tam pak odplatj!

Scéna 10.

PŘEDEŠLJ a MLYNÁŘ.

MLYNÁŘ.

Za wrahem gsem běžel, co moh utjkal,
Byl gsem w patách za njm, byl bych dohonil
Giž geg, znamenaw to, wjc si pospjšil;
W tom pak chwatu zakop nohau o kořen,
Mrštil sebau hlawau přjmo o skálu;
Mrtew ostal, gest to Kochan Wršowec!

JAROMJR.

Bože sprawedliwý! diwné cesty twé!
(*umjrá.*)

STŘEŽISLAWA.

Auweh! srdce se mi bolem rozpukne,
I ten posledni se s tebau utrh břeh;
Krutý osud těpředc udolal.

OPAT.

Kněžno! skonal w pewné wjry důwěře,
S nj i nad osudem směle zwjtězil;
Sláwa tobě! Tys ač uražená choť,
Do konce ho žitj doprowázela.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Werner

Bayerische StaatsBibliothek
Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Hněvkovský, Šebastián,

Jaromjr Smutnohra w pateru gednáry

Prag 1835

P.o.rel. 202
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10034976-6